

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE 2023

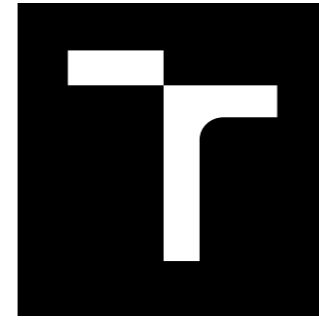
Podzemní kultura - adaptace starého pivovaru v Litovli

Mezi nebem a zemí

vypracovala: Alžběta Jansová

vedoucí práce: prof. Ing. arch. Ivan Koleček

MgA. Ing. arch. Vojtěch Jemelka

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV PAMÁTKOVÉ PÉČE

DEPARTMENT OF MONUMENT CARE

PODZEMNÍ KULTURA – ADAPTACE STARÉHO PIVOVARU V LITOVLI

UNDERGROUND CULTURE – ADAPTATION OF AN OLD BREWERY IN LITOVEL

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Alžběta Jansová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

prof. Ing. arch. Ivan Koleček

BRNO 2023

Zadání bakalářské práce

Číslo práce: FA-BAK0023/2022
Ústav: Ústav památkové péče
Studentka: **Alžběta Jansová**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **prof. Ing. arch. Ivan Koleček**
Akademický rok: 2022/23

Název bakalářské práce:

Podzemní kultura – adaptace starého pivovaru v Litovli

Zadání bakalářské práce:

Charakteristika problematiky úkolu:

Vrstvení, to je nebourání. Adaptace historických nevyužívaných objektů pro budoucí život je jedním z klíčových témat vývoje našich sídel. Proč stále bourat a stavět nové, když nám staré může ještě na dlouho posloužit? Stačí jen nalézt vhodnou vizi, architekta a trošku nadšení u místních a stavba si svůj příběh žije dál. Píšeme nové stránky do její historie a ona nám to mnohonásobně vrátí. Trvá v čase, a zároveň se dynamicky vyvíjí.

Jednomu ze tří historických pivovarů v jádru Litovle hrozí demolice, a to kvůli tlaku na výstavbu nových bytů s parkováním. I když se nachází v majetku města, to si s ním dnes neví rady a jako nejjednodušší cestu vyhodnotilo onu radikální, mazající stopy. Konkrétně se jedná o část někdejších pivovarských sklepů se skladovací nástavbou. Stavba definovaná středověkou hradební zdí, od níž se táhne směrem do někdejšího předpolí s ramenem řeky Moravy.

Části veřejnosti i vedení města se však tento developerský přístup nezamlouvá a přichází s alternativní vizí, která pracuje se zachováním historického objektu se sklepním labyrintem i velkorysími halami ve prospěch možné adaptace na kulturní centrum v měřítku celého města. To by utišilo hlad po ne–populární kultuře a dalším veřejném využití svých obyvatel. Podpořte tuto vizi i vy svými návrhy?

Rozsah grafických prací:

Podpoření veřejného života města Litovle.

Návrh adaptace někdejších skladovacích prostor historického pivovaru ve prospěch jejich zachování a prověření novým využitím veřejného programu nízkoprahového kulturního centra města, které zde chybí.

Program:

- hala a foyer
- kavárna
- multifunkční sál se zázemím a přímou vazbou na zásobování (jeden až dva variabilní

a předělitelné prostory nebo soustava více specifických dle stávající dispozice a přístupu k adaptaci)

- malé prostory, kancelář
- technické místnosti, sociálních zařízení
- doplňující veřejný program

Obsah:

I. základní a úvodní údaje

- teoretické východisko a jeho shrnutí
- místo a kontext
- architektonická zpráva
- základní analýza a údaje charakterizující místo, zdůvodnění cílů návrhu, popis situačních vazeb, popis stávajících poměrů, limity využití, architektonická a technická koncepce navrhované adaptace historického objektu, volba koncepce práce s historickou stavbou, idea návrhu, ekonomické zhodnocení návrhu.

II. výkresová dokumentace

- urbanistická analýza v měřítku 1:1000 / 1:2000
- situace navržené úpravy okolí stávající stavby s vazbami na historické jádro i řeku a předměstí v měřítku 1:500
- půdorysy všech podlaží dokumentující provozně dispoziční řešení s vyznačením jednotlivých prostor a zásahů do stávající stavby, řezy popisující povahu zásahů do adaptovaného objektu včetně konstrukcí a postižení všech úrovní v měřítku 1:50 / 1:100 / 1:200
- axonometrické schéma nosných konstrukcí
- prostorové zákresy, perspektivy, vizualizace – exteriér i interiér
- charakteristický detail části stavby v měřítku 1:20 / 1:50

III. fyzické modely

- model návrhu adaptace v měřítku 1:100 / 1:200
- urbanistický model dokumentující návrh okolí a prostorové vazby v měřítku 1: 500 / 1: 1000

IV. prezentační plakát velikosti B1 na kapa desce, tištěné paré a eventuální další prezentační plakáty

Seznam literatury:

Ch. Norberg –Schulz: Genius Loci (Odeon, Praha 1994)

Alvaro Siza: Tradice je výzva k inovaci (Architekt č. 12/96)

Ivan Koleček: Vrstvy / Stratigraphie (Arbor vitae, 2010)

Juhani Pallasmaa: Myslící ruka (Archa 2012)

Juhani Pallasmaa: Oči kůže (Archa 2012)

Eduardo Souto de Moura: Rozhovory se studenty (Archa)

Peter Zumthor: Promýšlet architekturu (Archa), Atmosféry (Archa)

Petr Kratochvíl: Architektura a veřejný prostor (Zlatý řez 2012)

Termín zadání bakalářské práce: 6.2.2023

Termín odevzdání bakalářské práce: 2.5.2023

Bakalářská práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a bakalářská práce v elektronické podobě.

Alžběta Jansová
student(ka)

prof. Ing. arch. Ivan Koleček
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Ivo Boháč, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Brně dne 6.2.2023

Ing. arch. Radek Suchánek,
Ph.D.
děkan

ABSTRAKT

Něco starého, něco nového, něco půjčeného a něco modrého. V místě se snoubí staré sklepy, nová nástavba, modrá řeka nesoucí s sebou kus přírody a půjčený *genius loci*, který nevidíme, ale cítíme uvnitř sebe. Tam se obnovuje svazek lidí s místem a vzniká nové ohnisko kultury Litovle.

Odkaz na minulost, bytí v přítomnosti a pohled do budoucnosti jsou základem pro adaptaci bývalého pivovaru. V podzemí se soustředí vrstvy historie - muzeum Litovelského Pomoraví a pivovarnictví - a vrstvy současnosti - galerie a kavárna. Nástavba je centrem poznávání, rozvoje a práce. A věž táhnoucí se k nebi nám otevírá oči daleko do krajiny. Vedle sebe zde vznikají místa oddychu, rozjímání a tvorby.

Something old, something new, something borrowed and something blue. The place combines old basements, a new extension, a blue river carrying a piece of nature and a borrowed *genius loci* that we do not see but feel inside us. There, the relationship of people with the place is renewed and a new cultural center of Litovel is formed.

Reference to the past, being in the present and the view of the future are the foundation for the adaptation of the former brewery. The underground is composed by layers of history - the Museum of Litovelské Pomoraví and Brewing - and the layers of the present - gallery and cafe. The extension is the center of cognition, development and work. And the tower stretching into the sky opens our eyes far into the landscape. There are places of relaxation, meditation and creation made side by side.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Podzemní kultura - adaptace starého pivovaru v Litovli“ vypracovala samostatně v letním semestru akademického roku 2022/2023 pod vedením prof. Ing. arch. Ivana Kolečka a MgA. Ing. arch. Vojtěcha Jemelky.

Analytická část byla vypracována na začátku letního semestru 2022/2023 společně se studenty: Radek Daniš, Jakub Dohnal, Zoja Doupovcová, Silvie Drešrová, Jakub Igaz a Karina Shumlyanska.

KLÍČOVÁ SLOVA

kultura, komunita, vrstvy, krajina, rekonstrukce, pivovar, hradby, sklepy, nástavba, řeka, nábřeží, dvůr, galerie, kavárna, muzeum, coworking, dílna

culture, community, layers, landscape, reconstruction, brewery, defensive wall, basement, extension, river, waterfront, yard, gallery, cafe, coworking, workshop

PODĚKOVÁNÍ

Ze srdce děkuji všem svým lidem.

-----
v Brně 2.5.2023

.....	Úvod	13
.....	Analytická část	19
.....	Koncept	83
.....	Návrhová část	117
.....	Zdroje	187

..... Úvod

Litovel, co je pro mne historické místo a jeho budoucí život?

*****

Co lze považovat za historické místo? Kde nalezneme hranici mezi minulostí a současností? Včerejší zpráva je dnes už stará, zatímco budova postavená minulý rok je stále nová. Tok času plyne a každá věc je jím zkoušena vlastním způsobem. Zanechává zde otisky, které se do věci vpisují a stávají se její součástí, každodenními letnými dotyky zanechává na věcech stopy dneška pro budoucnost.

Procházíme se historickým jádrem měst, památkovou zónou, která v nás má budit dojem, že takto vypadalo naše město i před několika stovkami let. Díky rozhodnutí je o stavby pečováno tak, aby se neměnila jejich podoba a zůstaly stále stejné, zakonzervované v čase. Jsou ochuzené o dotyky dneška, jen aby se neztratil kus minulosti. Nová omítka imitující podobu před sto lety nás paradoxně okrádá o nové vrstvy a dotyky doby za posledních 100 let i o ty současné.

Není tedy pravdivějším odkazem historie budova, která byla vystavena vlivům času, přírody a člověka? Ta která se pomalu měnila, nabalovala na sebe postupně nové vrstvy času a může působit, že je méně dochovaná? Ta která na nás svůj odkaz historie nekřičí a čeká až přijdeme dovnitř a budeme bedlivě naslouchat. Její tajemství a zkušenosti z minulosti nás ještě mohou mnoho naučit. Když ji nebudeme respektovat přijdeme o kus budoucnosti, o něco co mohlo být, ale my to zničili, protože jsme byli moc hluční. Bylo pro nás jednodušší zbourat a postavit nové, namísto zachování a přetvoření něčeho stálého.

Jaká bude naše budoucnost formujeme rozhodnutími dneška, které se opírají o základy včerejška. Naslouchat zkušenostem historie, starších z nás, a pamatovat na ně a zároveň myslet na budoucnost mladších. Pokud budeme nyní respektovat odkazy historie, pak jednoho dne, až se naše současnost stane historií, můžeme doufat, že i naše rozhodnutí budou respektována.

Cesta do Lausanne, můj pohled a zkušenosti.

*****

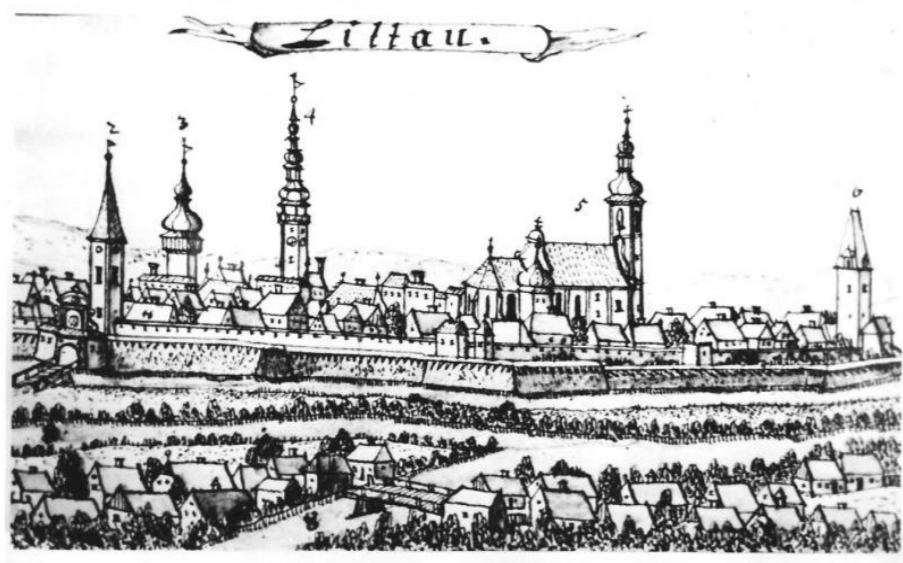
Pokud bych měla popsat Lausanne jedním slovem, bylo by jím respekt. Jako první na mne zapůsobil respekt ke krajině, nekončící Ženevské jezero a z něho vyrůstající Alpy, které mohu pozorovat snad z každého místa, kde se zastavím. Využívání stoupajícího terénu, který nás vybízí k hledání k průhledů do dále. Vzájemný respekt mezi domy, které se nepřevyšují a umožňují tak pohled na jezero i svým sousedům. Vše se pak propisuje do chování lidí mezi sebou a k veřejnému prostoru. Ať už jde o park s travnatou plochou, kterou využívá každý podle svých potřeb, nebo menší prostor mezi domy, nikde necítíme opuštěnost a prázdnotu. Lidé si váží každého místa, který je jim dán a probouzí ho svou přítomností k životu. Ulice nejsou pouze místem procházení a shonu, ale svou podobou nás vybízí ke zastavení se třeba na lavičce s vyhlídkou na jezero, nebo na dvou, které jsou otočené proti sobě a vybízí k dialogu mezi přáteli. Nerovná uliční síť nás chrání proti monotónnosti cesty a zabřednutí do jednotvárného žití. Očekávání co můžeme nalézt za rohem nás udržuje pozornými na naší trase. Pomalu rozmotáváme klubíčko ulic, nalézáme nová spojení v prostoru a čase. Na historické stavby navazují novodobé nástavby, které nemají tendenci dokazovat že jsou něčím lepším a upozorňovat že jsou nové. Na každém kroku nalézáme upomínky minulosti a odkazy dneška pro budoucnost.

- ..... Historie
- ..... Kultura
- ..... Územní plán

Historie

Litovel je městem s bohatou a rozmanitou historií, která se zde živě promítá do dnešních dní. Už od počátku bylo město silně vázáno na vodu - přes své založení poblíž brodu přes řeku Moravu, po strategické umístění na rozvětvené řece Moravě, až po místní rybníky. Voda se proplétá městem, utváří jeho tvar a modeluje ho. Neméně důležité je také obejmutí historického města hradbami, které mu udávaly jeho původní tvar. Město se tak v průběhu dějin stává místem setkání vlivů přírody i historie, prostorem vhodným pro rozvoj kultury i průmyslu. A právě tyto vlivy vykrystalizovaly v prostoru bývalého měšťanského pivovaru - na pomezí hradeb a moravského nábřeží, mezi historickým centrem a současnou zástavbou.

Středověk

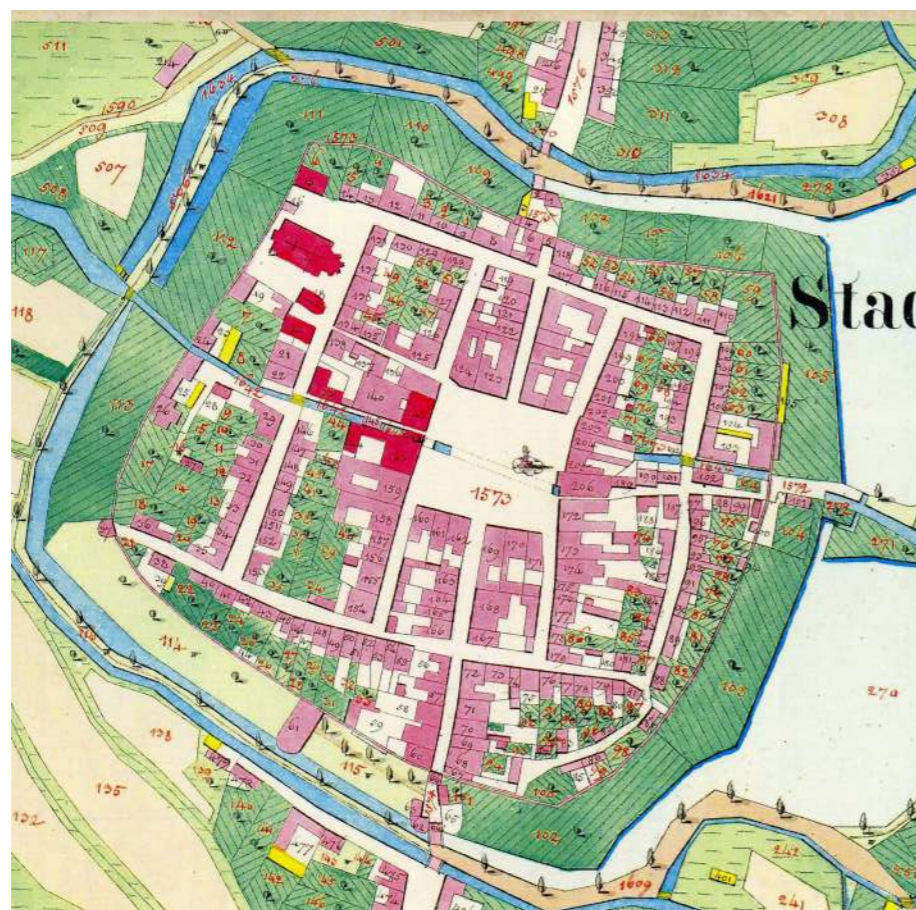
.....

Vznik osídlení na území dnešní Litovle (německy Littau) je spojen s obchodní cestou propojující Prahu a Olomouc. Na tomto území se setkáváme s důkazy výskytu sídliště městského typu už od 12. století, na místě brodu přes řeku Moravu (archeologické objevy z roku 2005). Tato část je zmíněna už v listině z roku 1278 jako „antiqua civitas“, tedy „staré město“.

V důsledku událostí a neklidné doby - ohrožení kraje Tatary (1241) a uherským králem Bélou (1253) - nechává král Přemysl Otakar II. právě toto původní „staré město“ přemístit a zakládá tak královské město Litovel. Tímto úkolem je pověřen královský lokátor Heinrich Epich, který nové město umísťuje na historických sedm (dnes šest) ramen řeky Moravy. Odtud také pochází jeho označení Moravské Benátky. Současně rozmísťuje základní rozvržení města - umístění trhu, parcel a hranic. Toto rozdělení se ve velké míře zachovalo i v dnešním obraze města. Středověké domy jsou kvůli podmáčené půdě zakládány na masivních dřevěných pilotách a nevytvářejí souvislé bloky (jsou odděleny vjezdy).

Během středověku získává královské město postupně různá práva - právo provozovat hospody a trhy, skupovat pozemky od šlechty (právo magdeburské) a především pak právo vařit pivo. Za významný milník musíme také považovat rok 1327, kdy Jan Lucemburský rozšiřuje práva na právo vykonávat řemesla a povolil městu vystavět hrady - ty jsou dokončeny nejpozději v roce 1346. Součástí hradeb byly mimo jiné tři věže (Prašná, Jateční a Mlýnská) a dvě brány (severní Uničovská a jižní Olomoucká brána). Dále je tu během 14. století vybudován klášter sv. Ducha na území dnešního sídliště Vitězná a nebo kostel sv. Marka, poblíž něhož je v 19. století založen Měšťanský pivovar. Za husitských válek je město částečně zničeno. Pak se dostává pod ochranu a správu rodu Vlašimů a během 15. a 16. století začíná opět vzkvétat. Vzniká množství pozdně gotických a raně renesančních památek a výstavních městských domů. Za zmínku stojí kupříkladu dům L. Langa na náměstí z roku 1542, renesanční přestavba kostela sv. Marka nebo přístavba radniční věže (radnice vzniká z původního rychtářského domu roku 1572) - nejvyšší věže postavené na řece Moravě. Zároveň je zde v této době postaven nejstarší kamenný most v Moravských zemích.

1, 2, 3, 4

Müllerovo mapování, 1720

katastrální mapa z roku 1834 se stále viditelnou původní linií hradeb a historickou strukturou města; můžeme zde vidět i oba litovelské chovné rybníky a vykreslené rameno řeky Moravy - Nečíz, které prochází naskrz městem a pod hlavním náměstím

Novověk

.....

Během 17. století dochází k postupnému úpadku města - to přechází ve vlastnictví rodu Lichenštejnů, čímž ztrácí na důležitosti, následně je značně zničeno během třicetileté války a na počátku 18. století postihnuto morovou epidemií. Zároveň v této době ovšem dochází i postupné obnově a barokní přestavbě města, která mění ráz mnoha budov - staví se tu zájezdní hostinec, zavádí se poštovní služba a v ulici Komenského vzniká jako reakce na tereziánské reformy nová škola. Památkou tohoto období je kupříkladu barokní sousoší připomínající morovou epidemii od sochaře z Olomouce Václava Rendra nacházející se na centrálním náměstí.

Pro 19. století je typický nárůst vlivu Čechů. Do dříve smíšeného německo-českého města se pod vlivem zrušení poddanskosti a obecného urbanizačního trendu začíná stěhovat čím dál více českého obyvatelstva. Významná je jak národněobrozenecká činnost - kdy se ve městě zakládá Sokol, Měšťanská beseda, Matice školská atd. - ale také hospodářsko-průmyslová aktivita Čechů, soustředěna především do budovy Rolnické záložny z roku 1869. Město se už roku 1850 stává okresním městem, a když v roce 1899 vyhrává místní volby česká strana, tak svou pozici regionálně významného centra českého průmyslo-hospodářství a kultury ještě upevňuje (obzvláště v kontrastu se spíše německým Uničovem, či Olomoucí).

Mezi důležité stavební a urbanistické změny 19. století patří zrušení městských hradeb, které byly až na několik fragmentů odstraněny, a intenzivní nová výstavba spojená s potřebami změněné společnosti. Stavěny jsou budovy spojené s již zmíněnými zájmovými a jinými spolky, budovy sloužící pro vzdělání a kulturu. Příkladem není pouze záložna, ale také Městská spořitelna, koupaliště a sokolovna, nebo neorenesanční budova reálky ve Smetanových sadech. Zároveň dochází i k výstavbě nových obytných domů, je zde vysázena lipová alej a mimo město se staví císařská cesta/silnice a rozšiřuje železniční infrastruktura.

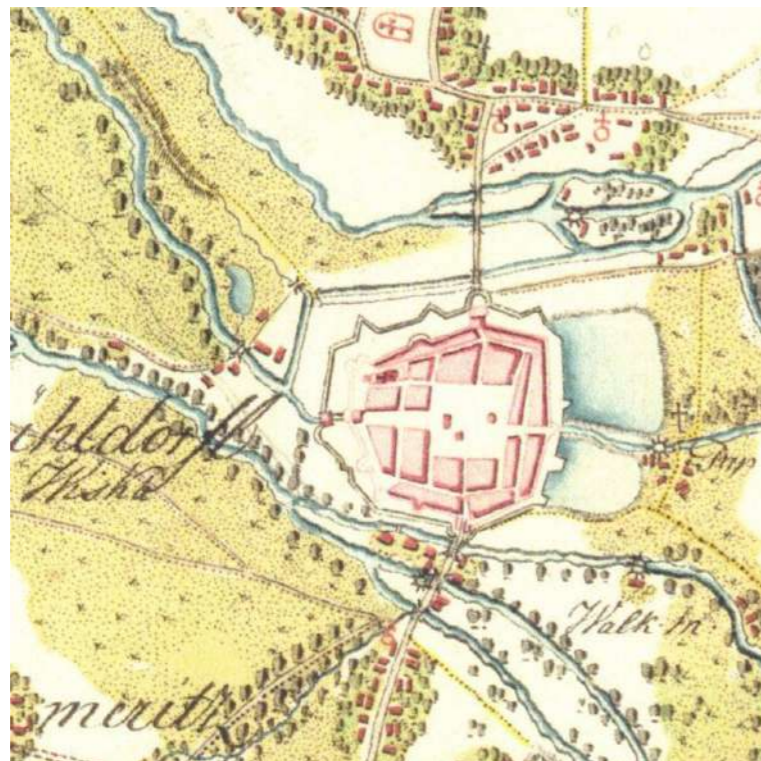
1, 2, 3, 4

Müllerovo mapování, 1720

oficiální mapový podklad Moravy z první poloviny 18. století - vidíme zde hradební systém Litavy i návazost na okolní obce a říční síť

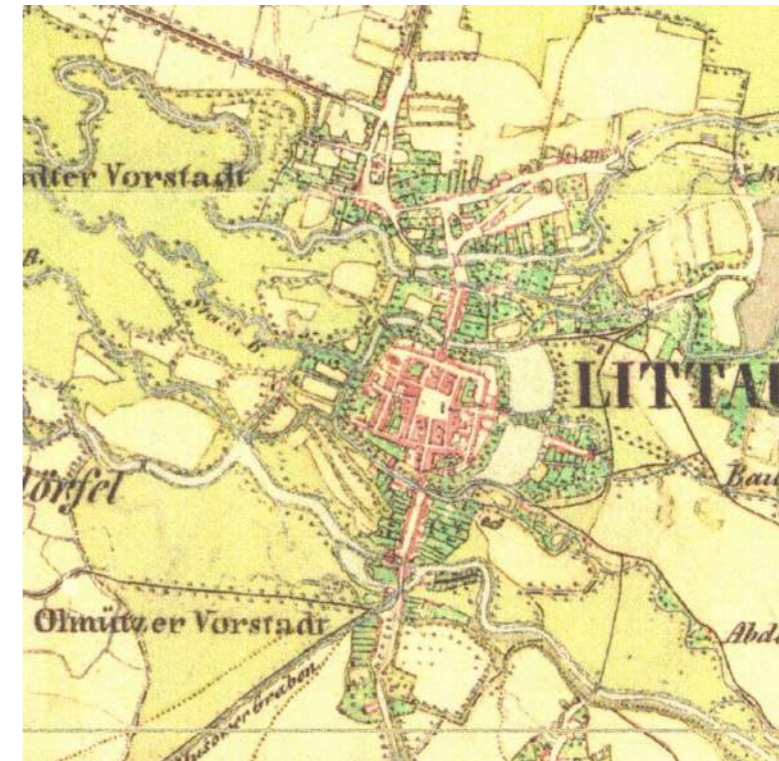
5

první (josefské) vojenské mapování, 1764-1768

toto mapování, nazývané též Josefské, ukazuje Litovel ve druhé polovině 18. století - hrady jsou stále přítomny, přibývají však litovelské rybníky

6

druhé (Františkově) vojenské mapování, 1806-1869

na druhém - františkově - vojenském mapování můžeme vidět detailnější zobrazení struktury města; za zmínku stojí zobrazení některých stromových alejí, které zde během novověku vznikaly

7

třetí vojenské mapování, 1869-1885

třetí vojenské mapování; 1876-1878 I třetí vojenské mapování bylo vytvořeno, aby nahradilo druhé, které nebylo dostatečně detailní; můžeme zde vidět přesnější zakres budov a stromů, zajímavé je také čitelnější zaznamenání říčních toků

8

Moderna a současnost

*****

S nástupem 20. století nastává pro Litovel další čas změn. Velký vliv na podobu a změny ve struktuře města má průmysl, jemuž musí ustoupit část historické zástavby. Tradiční potravinářské závody - cukrovar, lihovar, konzervárna a sladovna - jsou doplněny o další odvětví. Významný je především strojírenský průmysl. Zmínit je nutné třeba litovelské papírny a také tradiční výrobu gramofonů. Později se zde objevuje i další, lehký průmysl, který ve městě působí dodnes. Samozřejmostí je pak pivovarnictví.

Během počátku 20. století dochází k modernizaci města - buduje se nová infrastruktura, předklázejí se chodníky a město je elektrifikováno (v místě bývalého městského mlýna je zřízena elektrárna). V Husově ulici je vystavěna nová vila, do níž je roku 1913 umístěna sbírka Krajinské muzejní společnosti. Zároveň jsou vykáčeny městské topolové aleje a nahrazeny kaštaný a lipami. První světová válka změny na čas přerušila, v meziválečném období se na ně však úspěšně navázalo. Dochází k dalšímu budování, úpravám toků řek atd. Roku 1935 pak byla dokončena funkcionalistická budova nové Sokolovny vedle Reálného gymnázia.

Druhá světová válka a odsun Němců vývoj města dále zpomalily. Za socialismu došlo ke znárodnění průmyslových i zemědělských podniků a v důsledku nárůstu zaměstnanosti ve státních závodech nastala nutnost výstavby nových bytů. Od 60. do 80. let jsou postupně vystavěna sídliště Novosady a nové sídliště Vídeňská (v místech bývalého kláštera sv. Ducha). Zároveň jsou přeměněny německé zahrady v park Míru. V průběhu let pak dochází k bourání dalších „nevyhovujících“ domů.

Po pádu socialismu se státní průmyslové podniky opět privatizují, většina z nich se však přes počáteční potíže rychle adaptuje a průmysl se ve městě dále rozvíjí. Zlepšuje se železniční napojení, buduje se kanalizace a vzniká nová průmyslová zóna. V roce 1997 město postihuje povodeň s tisíciletou vodou, o sedm let později, roku 2004 je pak poničeno tornádem. Zároveň na přelomu 90. let a 21. století buduje novou školu a také se stává místním centrem CHKO.

letecká mapa Litovle z roku 1953

letecká mapa Litovle zobrazující stav města v polovině 20. století, ještě před výstavbou panelových sídlišť Vítězná a Novosady

letecká mapa Litovle z roku 2003

letecký snímek Litovle z přelomu milénia - můžeme zde vidět novou průmyslovou zástavbu a také sídlíště Vítězná z 2. poloviny 20. století

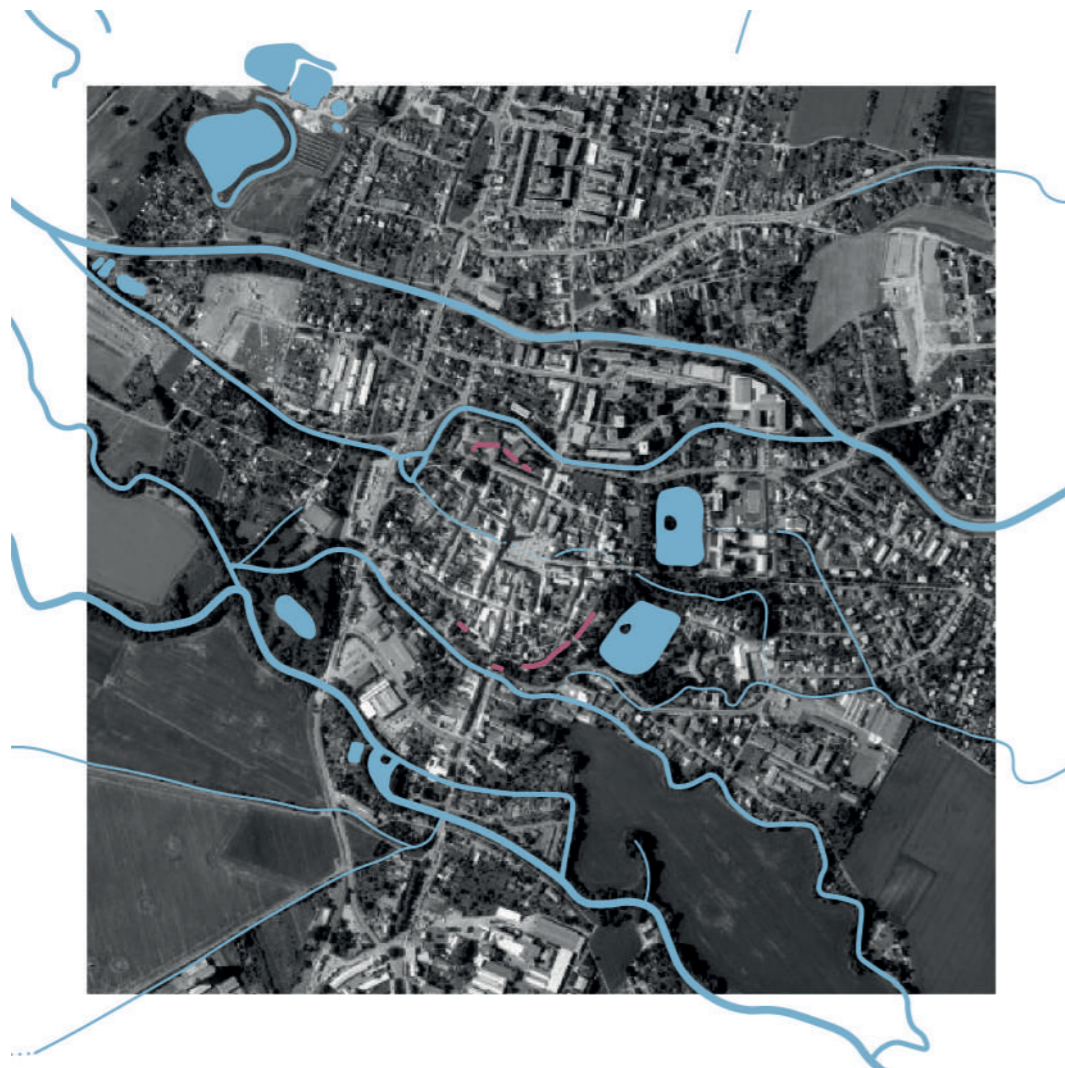
Opevnění v minulosti

.....

Již v polovině 12. století existovalo sídliště městského rázu v blízkosti brodu přes řeku Moravu. Když byl v roce 1253 kraj napaden Bely, rozhodl Přemysl Otakar II. o přeložení Starého města na lépe chráněné místo doprostřed sedmi ramen Moravy. Ramena se přirozeně meandrovala kolem nově vzniklého města a poskytovala mu tak obranu proti útočníkům. Původně protékalo rameno Nečíz náměstím Přemysla Otakara volně, později bylo svedeno pod zem a ponechán přístup po kamenném schodišti.

Ve 14. století byly založeny k zvýšení obranyschopnosti města dva rybníky, Český (dnes Uničovský) a Německý (dnes Olomoucký). Vybraný materiál při jejich výstavbě byl použit na ochranné valy kolem města. V roce 1327 povolil Jan Lucemburský stavbu hradeb kolem Litovle, do této doby bylo město opevněno pouze hliněným valem, příkopem, kolovou hradbou a rameny řeky. Hradby měly být podle příkazu krále vysoké 16 loktů, tedy necelých 5 metrů. V 16. století byly zesíleny nástavbou s cimbuřima a střílnami.

1, 4, 9, 10

Opevnění v současnosti

.....

Město se nachází od roku 1990 v Chráněné krajinné oblasti Litovelské pomoraví. Většina území se rozkládá v údolní nivě řeky Moravy s lužními lesy, loukami, mokřady, tůněmi a zatopenými pískovkami. Řeka Morava je biokoridorem s nadregionálním významem, především díky jejímu nezregulovanému přírodnímu meandrujícímu toku. Nad Litovní a jejím intravilánu je však regulována a upravena, větví se na šest ramen proplétajících se skrz město.

Dne 7. července 1997 došlo k tisícileté povodni a téměř celé město skončilo pod vodou. V reakci na to se začaly plánovat protipovodňová opatření, která by měla být dokončena nejdříve v roce 2027.

Hradby sloužily svému účelu až do třicetileté války, kdy byly po dobytí města Švédy pobořeny. Do dnešní doby se tedy dochovaly pouze na několika místech. Nejdlejší část se nachází v parku Míru, další části se zachovaly především díky návaznosti na stávající zástavbu.

1, 4, 11

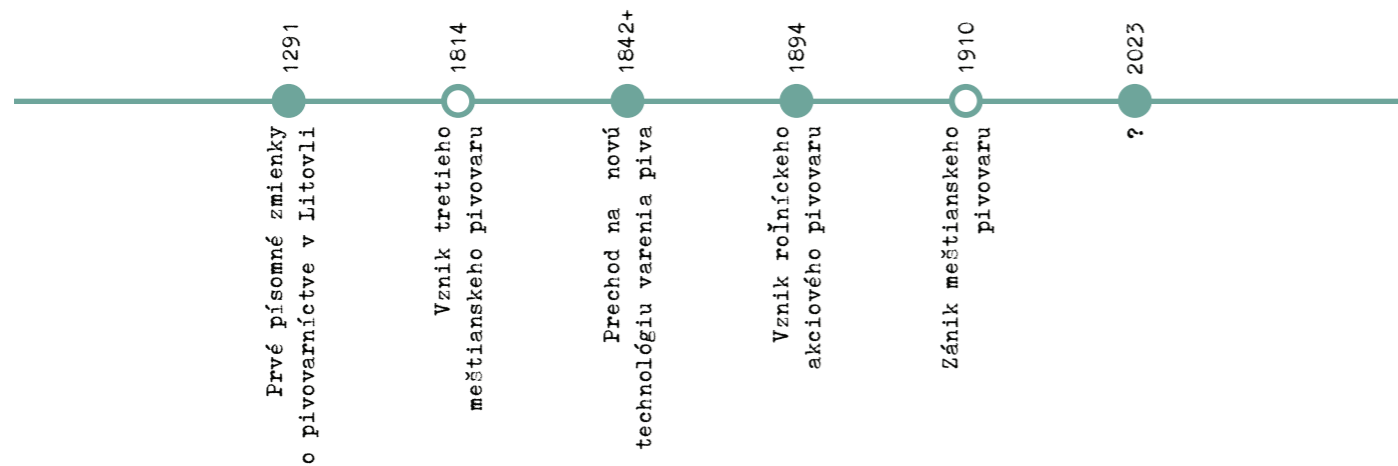
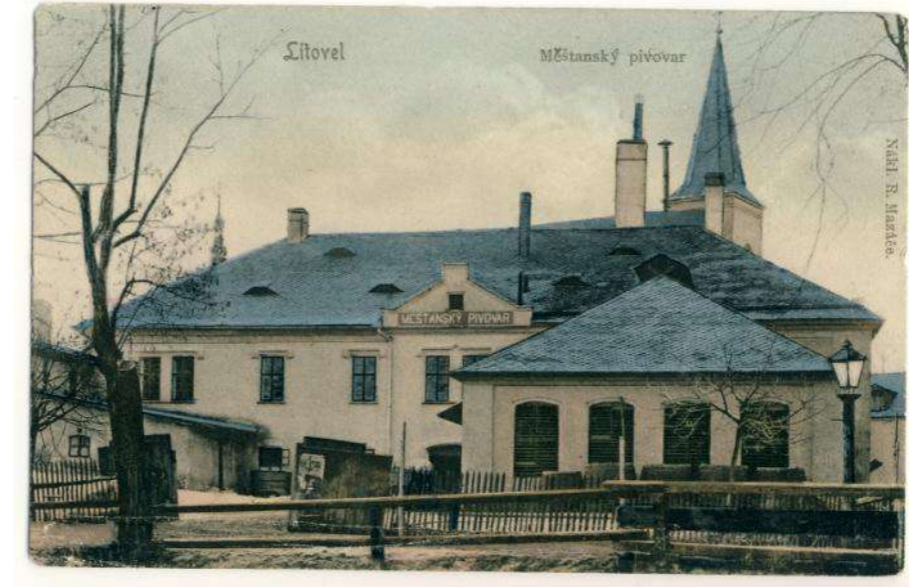
Pivovarníctvo v Litovli

.....

Prvé písomné zmienky spojené s pivovarníctvom v Litovli pochádzajú už z roku 1291, kedy Václav II. udelil mestu Litovel míľové práva na varenie a výčap piva. Toto právo platilo na 57 tzv. právovarečných (šenkových) domov. Pôvodne si pivo každý právovarečník varil sám. Časom sa však začali jednotlivé pivovarné domy spájať z dôvodu zvyšovania nárokov na kvalitu piva a nárastu spotreby. Z druhej polovice 16. storočia vieme o troch takýchto spoločných právovarečných domoch.

Avšak, v prvej polovici 18. storočia doterajšie tri pivovary nedokážu konkurovať väčším pivovarom z okolia, preto sa spájajú do jedného spoločného. Vzniká Prvý meštiansky litovelský pivovar v ktorom sa sústreďí všetka výroba sladu a piva v meste. Tento krok pomohol opäť dostať na nohy upadajúce pivovarníctvo v Litovli. Narastajúca výroba a rozvoj pivovarníctva podmienili výstavbu novej budovy meštianskeho pivovaru. Nový pivovar slúžil od roku 1770 až do roku 1814, kedy bol vystavaný nový, v poradí už tretí, meštiansky pivovar. Práve tento spomínaný pivovar, so svojimi pivničnými priestormi, je predmetom nášeho návrhu.

12, 13, 14, 15, 16

Do tejto doby prevládala na celom území českej republiky výroba vrchne kvasených pív. V 19. storočí však nastal zásadný zlom v technológií varenia piva. Na trh sa začínajú dostávať v stále väčšom množstve spodne kvasené piva ktoré sú trvácnejšie avšak ich príprava je nákladnejšia. Priemyselná revolúcia však pomohla s týmto problémom a preto prichádza k veľkému rozšíreniu tohoto spôsobu varenia piva medzi vtedajšími pivovarmi. Výnimkou zrejme nebol ani Meštiansky pivovar v Litovli, ktorý fungoval práve v tomto období.

V tom čase bol pivovar, podobne ako celé mesto, pod nemeckou správou, preto ako reakcia na vtedajšiu situáciu, vzniká v Litovli roľnícky akciový pivovar so sladovňou. Postavený a vysvätený bol v roku 1894. Pôvodný meštiansky pivovar však nedokázal konkurovať novému pivovaru a preto v roku 1910 končí s produkciou piva.

Roľnícky akciový pivovar funguje dodnes pod názvom Pivovar Litovel a spolu s přerovským Zubrem a hanušovickou Holbou je členom pivovarníckej skupiny PMS. Od roku 2011 je súčasťou pivovaru je aj minipivovar, ktorý, mimo iné, slúži aj ako laboratórium k vývoji a testovaniu nových pivných štýlov.

Od roku 2022 je na Strednej odbornej škole v Litovli otvorený štúdiálny odbor „výrobca potravín: pivovarník - sladovník“. Tento odbor bol znovu otvorený po 29 rokoch a štandardná dĺžka štúdia sú 3 roky.

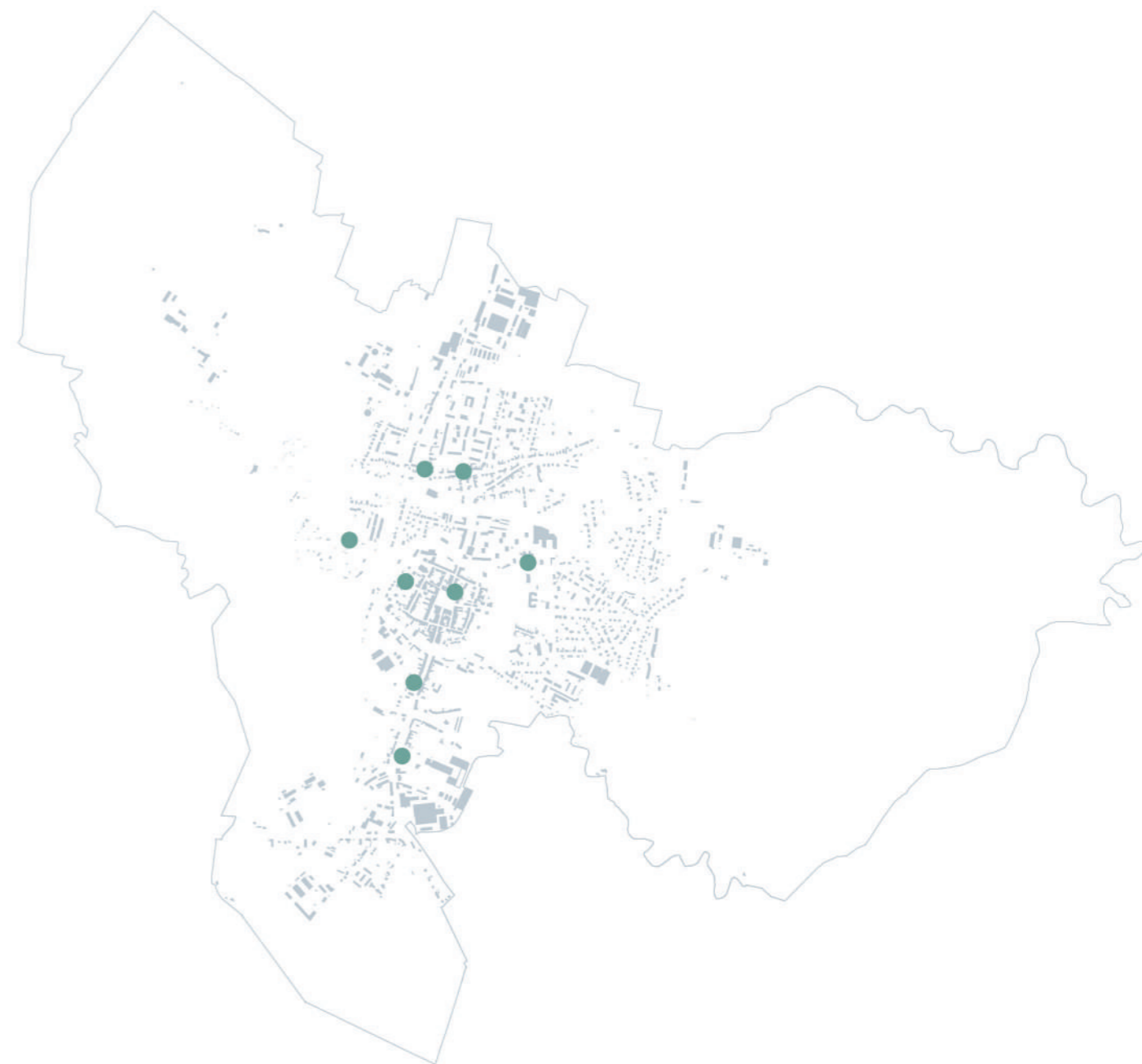
17, 18, 19

Legenda

- Pivovar Ondreja Winklera
zo začiatku 17. storočia ■
- Pivovar Jakuba Blížkovského
z druhej pol. 16. storočia ■
- Pivovar Petra Zanzigera, neskôr
prvý Meštiansky pivovar ■
- Druhý Meštiansky pivovar ■
- Tretí Meštiansky pivovar ■
- Rolnícký akciový pivovar ■

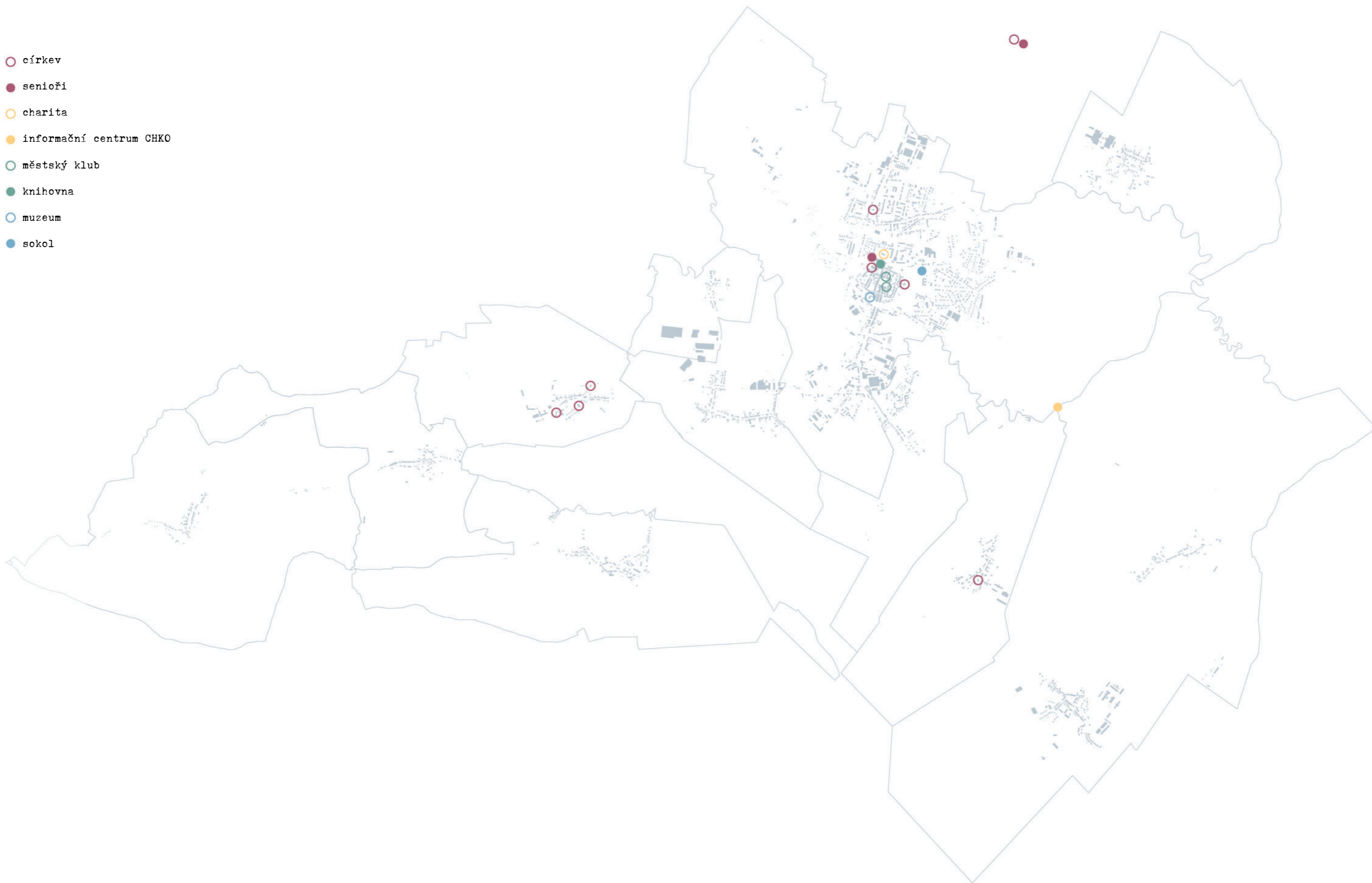
Miesta čepujících Litovel v Litovli

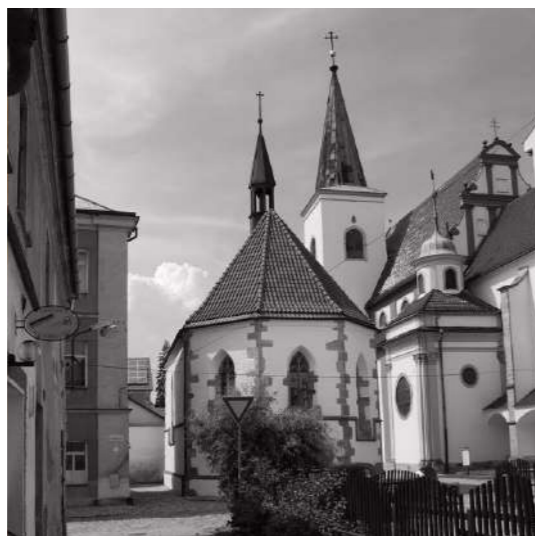

Kultura

Tato analýza mapuje nejdůležitější spolky a uskupení v Litovli, které zásadně ovlivňují kulturní život místních i okolních obyvatel. Pořádají nejrůznější akce či kulturní programy po celý rok. Jejich cílovou skupinou jsou však buď především mladší děti, senioři a pracující občané. Pro věkovou skupinu 18-26 let, studenty gymnázia kromě nejrůznějších zájmových kroužků, toho město příliš nenabízí. Hodně velkých akcí, které opravdu stojí za návštěvu, je také vázáno na období od jara do konce léta, kdy Litovel opravdu žije díky programům pořádaným na náměstí či v pivovare, do Litovle se sjíždí turisté, vodáci a velký zájem je i o ojedinělé místní koupaliště s přírodně čištěnou vodou. Letní období však zabírají prázdniny a tak je mnoho místních obyvatel mimo město. Kultura Litovle je tedy podstatně rozvinutá ve všech oblastech, je třeba však podpořit její využívání i za špatného a chladného počasí a přiblížit kulturu našim mladým, či lépe obyvatelům ukázat co vše jim jejich rodné město nabízí.

- církev
- senioři
- charita
- informační centrum CHKO
- městský klub
- knihovna
- muzeum
- sokol

Církevní komunita
Římskokatolická farnost Litovel

.....

Od povýšení města Litovle Přemyslem Otakarem II. na město královské je farnost nedílnou součástí života města. Na majetku farnosti můžeme zaznamenat historické etapy, kterými město prošlo. Barokní farní kostel sv. Marka nese i známky románského umění. Najdeme zde taktéž gotickou kapli sv. Jiří. Na Starém městě v Litovli stojí také barokizovaný kostel sv. Filipa a Jakuba, při kterém se začátkem května koná každoroční tradiční Filipojakubská pouť, na níž se sjíždí lidé z Litovle i celého okolí. Farnost je tvořena městskými částmi města Litovel a obcemi Chořelice, Rozvadovice (s kostelem Nejsvětější Trojice), Tři Dvory a Červenka (poutní kostel sv. Alfonse).

Mezi hlavní aktivity v současné době patří: duchovní služba pro občany (zajištění pravidelných bohoslužeb), práce s dětmi a mládeží (výuka náboženství, pořádání letních pobytových táborů, sportovní aktivity, akce pořádané Mládeží děkanátu Šternberk, maškarní ples, dětský den, dílničkování), programy pro rodiny (víkendové pobyty pro rodiny, poutní zájezdy, víkendy pro tatínky s dětmi, společenské večery), péče o seniory (organizování pomoci pro starší občany, např. podpora činnosti místní charity, setkávání a přednášky pro seniory), aktivity v oblasti kultury (koncerty duchovní hudby, chvály).

Mimo jiné se v Litovli na Husově ulici nachází i modlitebna Církve československé husitské zvaná Husův sbor. Budova původně sloužila jako místní sokolovna. Dnes je kostel přístupný v době pravidelných nedělních bohoslužeb.

1

Charita Litovel
sociální služby

.....

Litovelská charita působí jako nezisková organizace na poli sociální a zdravotní péče, zajišťuje humanitární pomoc v Litovli a jejím okolí. (veřejné sbírky při živelných pohromách, tradiční Tříkrálová sbírka). Kromě péče o seniory, nemocné a tělesně postižené se charita v rámci Mateřského centra Rybička věnuje také dětem, mládeži, rodičům, pečujícím o děti na rodičovské dovolené a pečujícím o děti předškolního věku, sociálně slabým rodinám (sbírky šatstva, hraček atd.)

Díky pečovatelským službám mohou starší lidé setrávat v domácím prostředí i přes jejich zdravotní problémy, čímž se oddálí jejich umístění v nemocnici či sociálním zařízení a zároveň se jedná o velkou pomoc jejich příbuzným.

Charita umožňuje taktéž zapůjčení kompenzačních a zdravotních pomůcek (invalidní vozíky, polohovací postele, berle, chodítka, WC židle apod.).

Nedílnou součástí jsou také ošetřovatelské služby (odběry krve, aplikace injekcí, převazy, měření glykémie, pomoc při osobní hygieně atd.) Charita zajišťuje také fakultativní služby jako je např. přeprava uživatele autem pečovatelské služby.

V rámci mateřského centra Rybička je pořádáno mnoho nepravidelných i pravidelných akcí. Jedná se například o tréninkové aktivity pro děti (návlek začlenění dětí do kolektivu, samostatnost dítěte, respektování cizí autority, zpívání, cvičení, tvoření), finanční, sociální poradenství a konzultační služby, miniškolka, cvičení pro maminky a slečny, besedy, workshopy, diskuze, společenství manželů, tábory.

2, 3

Komunita seniorů
Seniorklub Litovel

.....

Seniorklub v Litovli funguje letos již patnáctým rokem, přičemž jeho aktivita rozhodně neslábne. Po odeznění virové epidemie se jeho činnost naopak znásobila. Aktivity pořádané v Litovli jsou charakteru spíše pasivního, ovšem i aktivního, kdy se senioři vydávají daleko za hranice města na turistické či kulturní akce. Svou klubovnu mají v bezprostřední blízkosti naší řešené lokality, tedy v bývalém domě DPS (domu s pečovatelskou službou na ulici náměstí Svobody, kde probíhá většina promítání, besed a přednášek. Subjekty, se kterými seniorklub spolupracuje jsou především místní ZŠ, Městský klub, knihovna, muzeum a muzejní společnost Litovel. Exkurze, zájezdy, pěší výšlapy či cyklovýlety pořádají senioři jak v okolí města po rozsáhlém cyklostezkami propleteném území Litovelského Pomoraví, tak do vzdálenějších končin České republiky, na hrady, zámky, rozhledny či do lázní, ale i do zahraničí. V roce 2022 byl zvolen nový výbor seniorklubu, kdy se stal předsedou bývalý starosta města Ing. Zdeněk Potužák.

4

CHKO Litovelské Pomoraví
Dům přírody Sluňákov

.....

Oblast Litovelska je charakteristická svou pestrou podmáčenou krajinou s dominantní rolí meandrující řeky Moravy, tuto oblast lužních lesů nazýváme Litovelským Pomoravím. Morava je zde typická svou meandrující podobou s četnými bočními rameny, u Střene vytváří přírodní ostrov, u Mladče pak písčiny. Na jaře bývá zdrojem častých záplav, proto stavěli předci svá obydlí dále od řeky, v Litovli, tehdejšího královského města, to ovšem neplatí a ramena řeky se proplétají celou urbanistickou strukturou.

Významným charakteristickým rysem lužních lesů je existence jarního aspektu - brzy z jara, ještě před rozvinutím listů na stromech, rozkvetou koberce sněžanky předjarní, bledule jarní, dymnivky duté, dále lze hojně vidět orsej jarní, křivatec žlutý a jiné jarní květiny. Začátkem května rozkvetou i známý česnek medvědí, na který se sjíždí sběrači z širokého okolí. Jaro je tak jistě nejkrásnější roční dobou v Litovelském Pomoraví.

Od roku 1992 působí v nedaleké obci Horka nad Moravou obecně prospěšná společnost Sluňákov, sídlící v Domě přírody v nízkoenergetické budově, vzdělávací školy i celé rodiny především o CHKO Litovelské Pomoraví, kterým je obklopena. Jde o prohloubení vztahu člověka s přírodou a naučení se respektu k ní a živočichům, kteří ji obývají. Aktivita Sluňákov se rozšířila v nedávné době i přímo do Litovle, do budovy starého mlýna při okraji lesa zvaném Šargoun, který vzdělává také o včelařství a stejně jako v Horce se zde pořádají veřejné debaty, besedy či festival Ekologické dny Olomouc.

5, 6

TJ Sokol Litovel

.....

K založení sokolské jednoty došlo v roce 1874 skupinkou litovelských vlastenců. Zpočátku se cvičilo v různých pronajatých prostorách po městě. V roce 1892 byla sýpka Rolnické záložny přebudována na sokolovnu, a tak se Litovel stala jedním z prvních měst s vlastní budovou Sokola. Během 1. sv. války fungovala sokolovna jako lazaret k ubytování raněných vojáků pod správou Červeného kříže. V roce 1918 byl stav sokolovny vyhodnocen jako nevyhovující a tak se začalo uvažovat o výstavbě nové sokolovny na pozemku vedle reálného gymnázia. Budova staré sokolovny byla prodána Církvi československé husitské, která zde zřídila dodnes fungující modlitebnu. V roce 1924 byl položen základní kámen nové sokolovny, k výstavbě však došlo až o mnoho let později. V roce 1932 byl za plánovanou sokolovnou vystavěn místní stadion s tribunou a věží pro předcvičovatele podle návrhu Aloise Dryáka. Ten vypracoval mimo jiné i klasicistní návrh na samotnou sokolovnu, který musel být však pro svou nákladnost přepracován. Dle nového návrhu architekta Josefa Dovrtěla byla sokolovna vystavěna ve stylu funkcionalistickém. Dominuje zde ohýbané trubkové zábradlí, prostorné sloupové okna a víceúčelová střecha. Slavnostně otevřena byla v roce 1935. Po okupaci se Sokol věnoval také humanitární pomoci pohraničním uprchlíkům. Během války zde fungovala první školní jídelna. Po válce byla sokolovna opravována, došlo k obnově lázní se saunou. Po sametové revoluci byl Sokol v Litovli obnoven, došlo však k majetkoprávním rozporům s TJ Tatran Litovel, který se následně Sokolovny vzdal. Budovu následně získalo město Litovel, které zde provedlo spolu se Sokolskou jednotou nezbytné opravy. V současné době Sokol zaštiťuje několik oddílů. Patří sem: sportovní oddíl tenisu, sportovní oddíl kondiční turistiky, oddíly žen, oddíl jógy, oddíl power jógy, oddíl badmintonu a divadelní/ochotnický odbor, který zahájil svou činnost nacvičenou hrou J.Drdy Dalskabáty, hříšná ve aneb Zapomenutý čert. Oddíl je činný dodnes a jeho představení se těší mezi Litoveláky velké oblibě. S Litovlí je neodmyslitelně spjata osobnost zápasníka Gustava Frištenského, jehož socha stojí před Sokolovnou.

Městský klub Litovel

.....

Kulturní zařízení Městský klub je příspěvkovou organizací se samostatnou právní subjektivitou, který byl zřízen začátkem roku 1992 rozhodnutím zastupitelstva města Litovle. Rozsah působnosti a práva klubu jsou dána zřizovací listinou, kde je také specifikováno, jaké kulturní služby může a má poskytovat. Jde především o pořádání a zprostředkování uměleckých produkcí všem věkovým sociálním skupinám, podporu činnosti Zájmových uměleckých skupin, vydavatelskou a kurzovní činnost či spoluúčast na pořádání městských nebo zahraničních kulturně společenských akcí. Dle Organizačního řádu je Městský klub rozdělen na oddělení umělecké produkce, kde spadá dramaturdie, produkce, propagace a druhé oddělení provozní, kam patří pronájmy sálů, prodeje vstupenek, správa budov a techniky. Budovy, které spravuje, dále využívá pro konání akcí, těmi jsou budova MK s koncertním sálem, klubovna, učebny a zkušebny a hotel Záložna se svým velkým a malým sálem. Městský klub v současné době provozuje také svou výstavní síň, kde se především prezentují výtvarná umělecká díla studia ATELIER fotografů a výtvarníků působících v městě Litovli, jeho regionu anebo z jiných měst ČR. Klub spolupracuje především se základní uměleckou školou, muzeem, knihovnou, uměleckou agenturou a turistickým informačním centrem. Programová realizace akcí vzdělávacích, poznávacích, zábavných i činnost zájmových uměleckých skupin vychází z dramaturgického plánu Městského klubu, který je základním předpokladem pro zajištění kulturních služeb a kulturního servisu občanům města. Jednou z nejznámějších akcí pořádanou klubem je festival Hanácké Benátky, jak je také přezdíváno samotné Litovli, díky několika ramenům řeky proudícím pod ulicemi.

Městská knihovna Litovel
Dům soukenického cechu

.....

Historicky sídlila Litovelská knihovna v budově sokolovny, dnešního kostela Husitského sboru. Nejprve, roku 1865 založili čtenářský spolek, později Městská beseda, kde pořádali veřejná čtení českých knih. Litovelská knihovna následně vystřídala hned několik sídel, v roce 1998 se ale trvale usídlila v domě soukenického cechu, který téměř sousedí s naší řešenou lokalitou a patří mezi původní zástavbu města, která činila zhruba 60 domů. Tato renesanční budova pochází z 30. let 16. století a bezprostředně se dotýká městského hradebního okruhu, přičemž se dodnes zachovaly obvodové zdi i se střeleckým ochozem. Dům nejprve patřil soukenickému cechu, své doby nejpočetnějším a nejbohatším řemeslníkům města. Následně roku 1668 koupila dům Lichtenštejnská kněžna a zřídila zde špitál pro knížecí služebnictvo. Budova byla do dnešní podoby restaurována až ve zmíněném roce 1998, čemuž předcházelo několik let, co sloužila jako Olomoucký archiv. Součástí Městské knihovny v Litovli jsou i pobočky nacházející se v místních částech, kterými jsou Chořelice, Rozvadovice, Unčovice, Březová, Nasobůrky, Víška, Chudobín, Myslechovice, Nová Ves, Savín a Tři Dvory. Náplní knihovny jsou kulturní a informační potřeby města, přičemž pořádá i křty knih, dětské akce a čtecí schůzky.

12

Městské muzeum
Budova měšťanské střelnice

.....

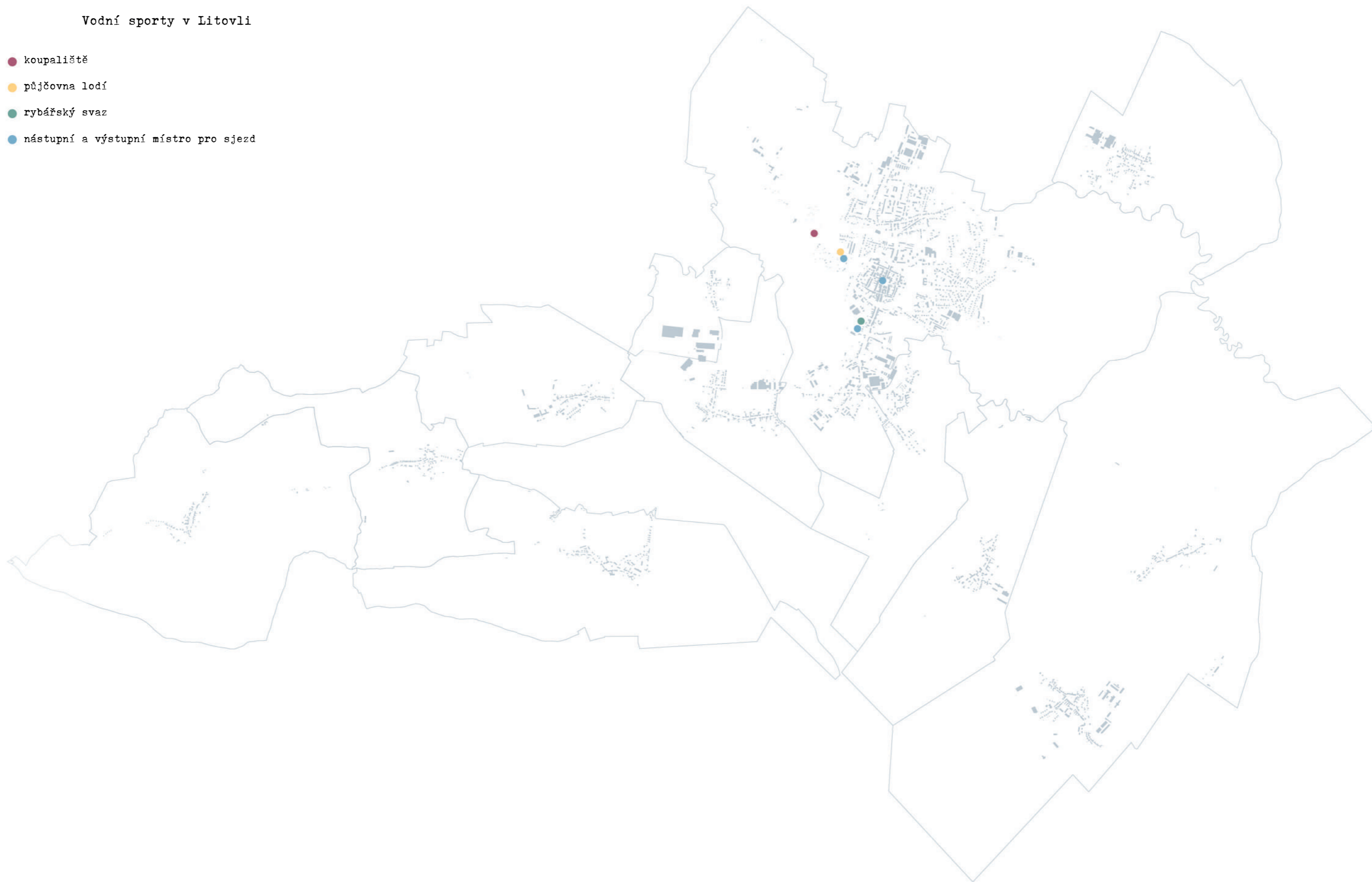
Budova dnešního muzea je postavena na místě měšťanské střelnice, původně dřevěné budovy užívané členy litovelského střeleckého bratrstva. Litovelské střelecké spolky byly jedny z nejstarších na Moravě, dokladem jsou tzv. střelecké a maršálské řetězy s přívěsky, z nichž jeden nese letopočet 1518, což dokazuje existenci bratrstva až do 18. století. Ke střelnici byla mezi lety 1845-1875 dodána též hostinská činnost, a následně sály pro ochotnická divadla, plesy, karnevaly a včírky, čímž vzniklo jakési městské centrum dění. Roku 1854 se Střelecká společnost stala prvním úředně schváleným spolkem v Litovli. Roku 1919 bylo městské muzeum přesunuto do prvního patra budovy střelnice, kterou následující roky obývalo a rozšiřovalo se postupně po celé ploše, kde byly uloženy sbírky muzejní a archivní povahy. V dnešní době pořádá muzeum v Litovli mimo své stálé expozice o řemeslech, hracích strojích a Gustavu Frištenskému také workshopové dny, například řemeslné soboty nebo vyhlašuje výtvarné soutěže pro děti.

V přízemí muzea se nyní nachází i dětská herna s kavárnou Prckoviště, jehož zahrádka je součástí muzejního dvora.

13, 14

Vodní sporty v Litovli

- koupaliště
- půjčovna lodí
- rybářský svaz
- nástupní a výstupní místo pro sjezd

Svaz českých rybářů rybníkářství

.....

Rybáři v Litovli mají tradici od dávných dob, kdy na počátku stála slovanská rybářská ves, kde bylo rybaření na řece Moravě volnou živností. Od 15. století se už bavíme o organizovaném rybářství, kdy se rybníky zakládaly záměrně pro chov ryb, které byly zdrojem příjmů pro celé město. Nejprve založili u Zbyňkova rybník pánové z Vlašimě, Albrecht z Boskovic měl před rokem 1564 „Karasový rybník“ za novozámeckým dvorem. Velké rybníky byly v Chudobíně a Úsově, na Uničovsku v Pňovicích a v Šumvaldě a také pod unčovickou tvrzí. Když litovelští měšťané viděli zisky pánů z chovu ryb, odhodlali se také k podobnému kroku. V roce 1913 vyšla výzva k založení českého Rybářského spolku v Litovli, světová válka ovšem utlumila tuto iniciativu. Teprve 6.2.1922 byla za účasti 42 zájemců založena v hostinci U zeleného stromu místní organizace Čs. rybářského svazu. V dnešní době vykonává český rybářský svaz v Litovli rybářské právo a zajišťují chov, ochranu a lov ryb v rybnících. Také se starají o životní prostředí širšího okolí a obhospodařují mimopstrukový revír Moravy zahrnující Mlýnský potok, Čepovo jezero a nedaleký zatopený kamenolom.

Svaz pořádá v Litovli závody či dětské dny a slavnosti, kdy ukazují rybolovné způsoby a vzdělávají zájemce o Litovelském Pomoraví a živočišných, které jej obývají.

15

Vodní sporty Vodáctví a koupaliště

.....

Významnou součástí kulturního života v Litovli tvoří činnost vodácké komunity při Loděnici Litovel v Komárově. Na této adrese totiž sídlí In-Life kemp Litovel, Vodácká hospoda a taktéž TJ Vodní sporty Litovel, která zaštiťuje oddíly vodního slalomu a sjezdu, rychlostní kanoistiky a vodní turistiky a její závodníci jsou dokonce každoročně členy národního reprezentačního týmu ČR. TJ VS Litovel pořádá také známé akce jako je BOBR CUP, BOBR BIKE, FREE JÍZDA.

In-life Morava kromě půjčování lodí pořádá vodácké příměstské akce (letní vodácká školka) pro děti, projekt Krásná Morava a spolupracuje se SPARTAN RACE. Kromě akcí pro děti spadají do jeho kompetence také programy pro rodiny, školy, firmy (teambuildingové akce).

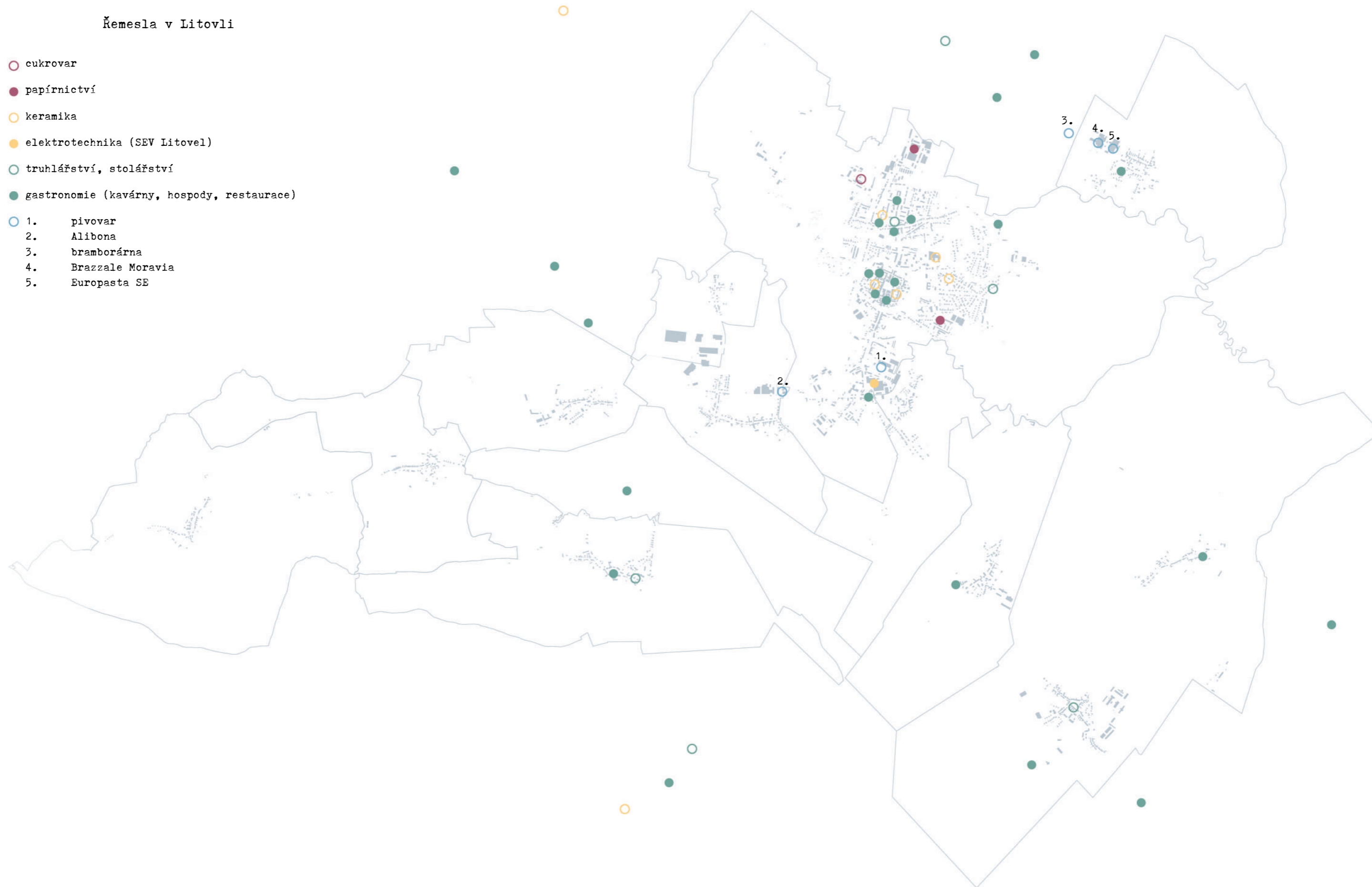
V CHKO Litovelské Pomoraví je vyznačena vodácká cesta buď celoroční (od Mohelnice po Litovel po hlavním toku Moravy, od Litovle -most přes Malou Vodu, ul. Palackého po jez Hynkov po Malé Vodě a od jezu Hynkov po Olomouc po Mlýnském potoce), nebo v období od 1. 8. do 31. 3. od Litovle po jez hynkov po hlavním toku Moravy. Mimo toto období platí v tomto úseku NPR zákaz vstupu.

Nedaleko kempu se nachází Přírodní koupací biotop Litovel. Jelikož je voda bez chemie, čištěná pouze přes speciální rostliny v lagunách, jedná se o jedno z nejvyhledávanějších koupališť v celém Olomouckém kraji i jeho okolí. Lákavá je rovněž okolní příroda, která přímo vybízí k relaxaci. Biotop byl založen na místě původního koupaliště z roku 1937, jehož podoba se v 60. letech 20. stol. výrazně proměnila.

16, 17

Řemesla v Litovli

- cukrovar
- papírnictví
- keramika
- elektrotechnika (SEV Litovel)
- truhlářství, stolářství
- gastronomie (kavárny, hospody, restaurace)

- 1. pivovar
- 2. Alibona
- 3. bramborárna
- 4. Brazzale Moravia
- 5. Europasta SE

Litovelská kavárna a statek Doubravský dvůr

.....

Litovelská kavárna nacházející se v pasáži Mlýnice, kde svou činností otevřeli průchod a zkratku k autobusovému nádraží a zadní straně naší řešené lokality od hradeb, spojuje mnohé aktivity, jako jsou prodej lokálních potravinových i řemeslných výrobků, workshopy, vernisáže umělců z celé republiky či autorské čtení. Mimo kavárnu je to také mezigenerační herna se skromnou knihovnou. Kavárna se pyšní také certifikovanou nálepkou HANÁ regionální produkt a je provozována organizací Spolkovna podporující lokální produkci.

Statek Doubravský dvůr je farma založena na konceptu soběstačnosti, lokální produkce, recyklace odpadů a čerpání obnovitelných zdrojů. Dvůr je celoročně přístupný jak pro jednotlivce vzdělávající se po vlastní ose či dětské skupiny s průvodcem. Následně nabízí v areálu v budově sýpky občerstvení a prodej výrobků z lokálních surovin, především z mléka místních kraviček. Sýpka je počátečním i cílovým bodem Stezky ztracených zvířátek vedoucí přes část Litovelského Pomoraví, vzdělávající především děti zábavným způsobem, kde na sedmi stanovištích plníte úkoly.

16, 19, 20

Hudba v Litovli
Hanačka, Palora, Kantika, Mládí, Senzakord, ZUŠ Litovel

.....

Hlavním záměrem hanáckého folklorního souboru Hanačka je snaha o propagaci hanáckých krojů, písní a tanců, tak aby hanácká kultura a tradice neupadla v zapomnění. Soubor v Litovli funguje od roku 1981 a v současnosti čítá zhruba 30 členů (dospělí i děti). Hanačka nabízí sólové ukázkové a komorní tance, velká taneční vysoupení s lidovým vypravěčem či přednesem hanácké poezie. Taneční soubor se schází v Koncertním sále MK Litovel a nedílnou součástí je i dětský soubor. Hanáčci, který byl založen v roce 2000. Nabízí i velké komponované programy jako je Hanácká svatba, Dožínky či Ostatky - Pochovávaní basy. Jako samostatný celek již v dnešní době působí Hanácká muzika „Hanácká mozeka“, s Hanačkou však spolupracuje.

Při Gymnáziu Jana Opletala v Litovli působí také smíšený pěvecký sbor Palora, což je v hanáckém dialektu označení pro sešlost více lidí. Sbor každoročně pořádá dva velké koncerty (v prosinci a koncem května) a několik menších koncertů u příležitosti oslav, výročí či vernisáží na gymnáziu nebo v okolí Litovle či v zahraničí.

Dalšími významnými sbory jsou smíšený pěvecký sbor Kantika (zkouší každé pondělí na MK Litovel) a smíšený pěvecký sbor Senzakord. Při ZŠ Vítězná působí dětský pěvecký sbor Mládí.

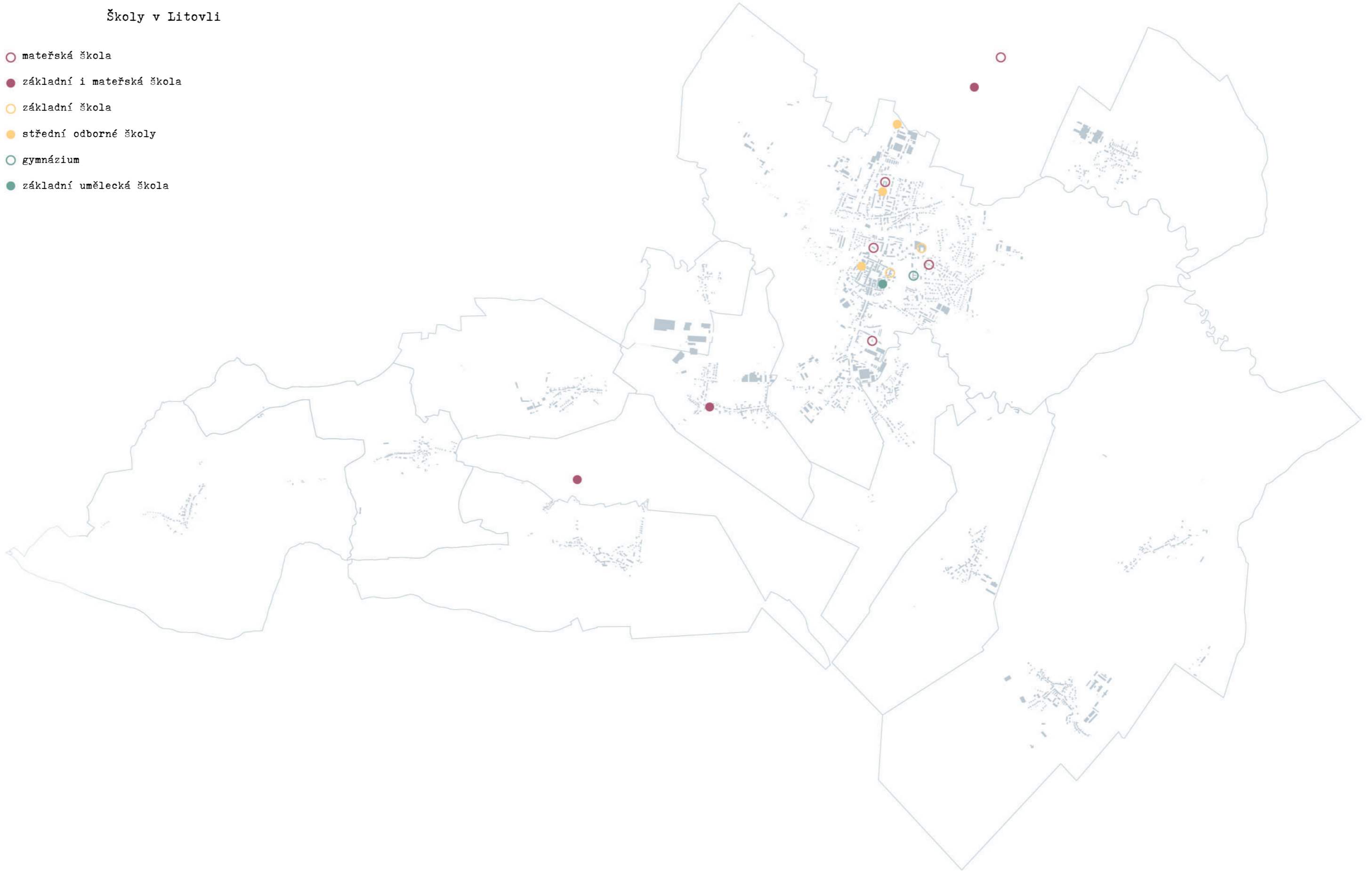
V rámci Litovelského kulturního léta bývají také na dvoře MK Litovel pořádány hudební podvečery, kde si návštěvníci mohou poslechnout hudební skupiny různých žánrů.

V Litovli mají děti taktéž možnost navštěvovat Základní uměleckou školu Litovel na ul. Jungmannova, která v Litovli funguje už od roku 1900, kdy byla otevřena Městská hudební škola U bílého koníčka na náměstí. Škola potom pořádá pravidelné koncerty jako podzimní, mladších žáků, pololetní, klavírní, jarní, absolventský a závěrečný. Miniband a soubor bicích nástrojů pořádá i koncerty vlastní. ZUŠ umožňuje vzdělávání jak v oboru hudebním tak výtvarném.

21, 22, 23, 24

Školy v Litovli

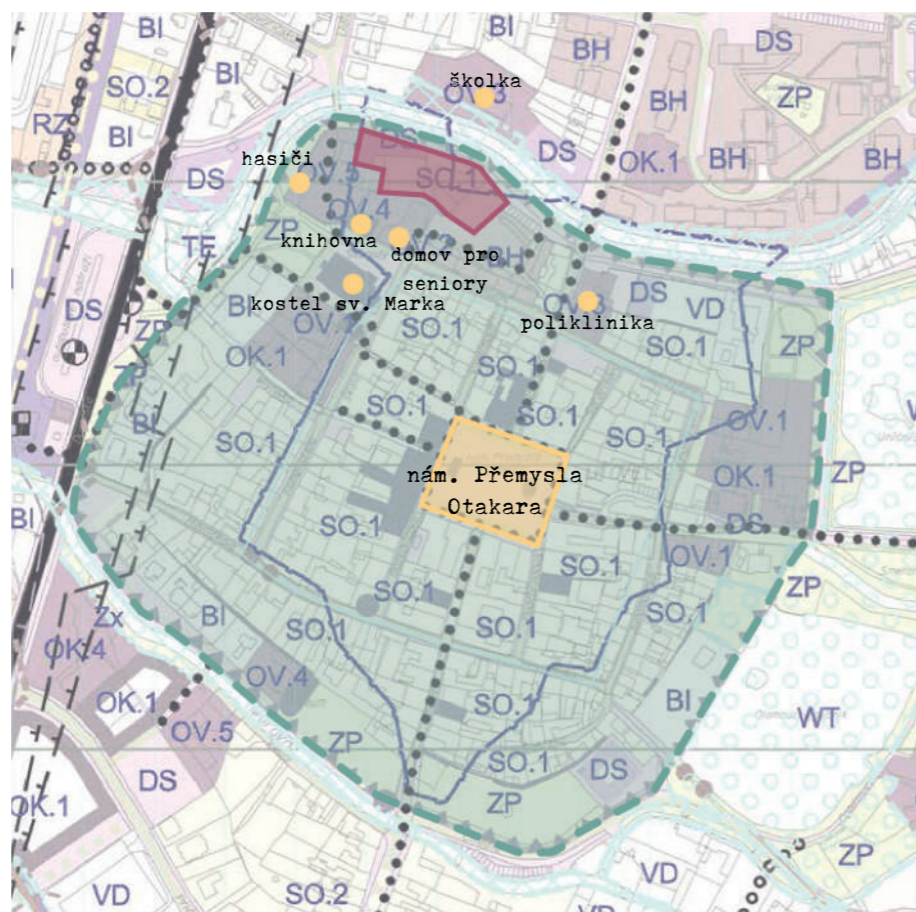
- mateřská škola
- základní i mateřská škola
- základní škola
- střední odborné školy
- gymnázium
- základní umělecká škola

Územní plán

Město leží na rozvojové ose Hradec Králové - Pardubice - Moravská Třebová - Mohelnice - Olomouc - Přerov. Základem této osy je tranzitní železniční koridor a plánované prodloužení silnice R35 do Olomouce. Tím vznikne (včetně dálnice D11) druhé kapacitní západovýchodní silniční propojení v ČR.

Priorita města je rozvíjet bydlení, smíšené obytné zóny a plochy k rekreaci v kombinaci s výrobou a ekonomickými aktivitami.

koncepce rozvoje

.....

- zklidnění prostoru náměstí Přemysla Otakara:
- z centra města bude postupně vyloučena silniční doprava nadmístního významu
- organizace dopravy v památkové zóně (možná jednosměrky z některých ulic, pěší zóny, cyklotrasy)
- oživení centra využitím partnerů obytných domů pro občanské vybavení a služby, ale ne na úkor bytů.

Centrum města je památkovou zónou a leží za hranicí záplavové oblasti stoleté povodně. Samotný areál pivovaru je obklopen škálou různých kvalit města. Bydlením v bytových domech, bydlením v rodinných domech, řekou (nadregionální, regionální biokoridor) a občanskou vybaveností (domov pro seniory, městská knihovna, hasiči, školka).

1, 2

stav	návrh	územní rezerva
BI	BI	(BI)
BH	BH	
SO.1	SO.1	
SO.2	SO.2	(SO.2)
OX	OX	
OV.1	OV.1	
OV.2		
OV.3		
OV.4	OV.4	
OV.5		

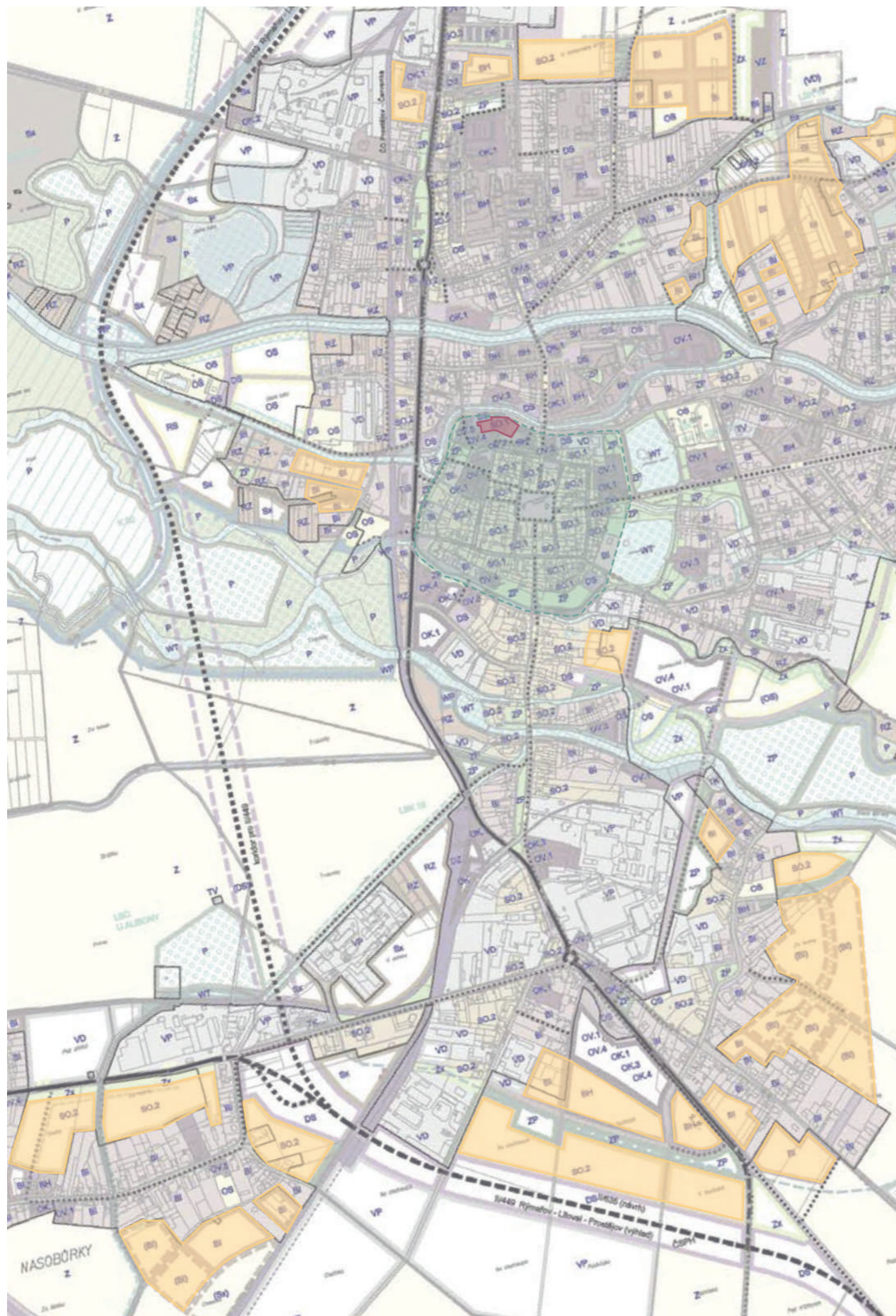
Plochy s rozdílným způsobem využití

- plochy individuálního bydlení
- plochy bydlení hromadného typu
- plochy smíšené obytné centrální
- plochy smíšené obytné ostatní
- plochy občanské vybavenosti specifických forem
- plochy občanského vybavení: vzdělávání, výchova, sociální služby, zdravotní služby, kultura, veřejná správa

TE	TV	TK	TE
DS	DS	(DS)	
DZ			
ZP	ZP		
Zx	Zx		

- plochy technické infrastruktury - energetika, vodovod, kanalizace
- plochy pro silniční dopravu
- plochy pro drážní dopravu
- veřejná prostranství a plochy těles komunikací
- plochy zeleně parkové
- plochy zeleně ostatní a specifické

- památková zóna
- plochy pivovaru

bydlení

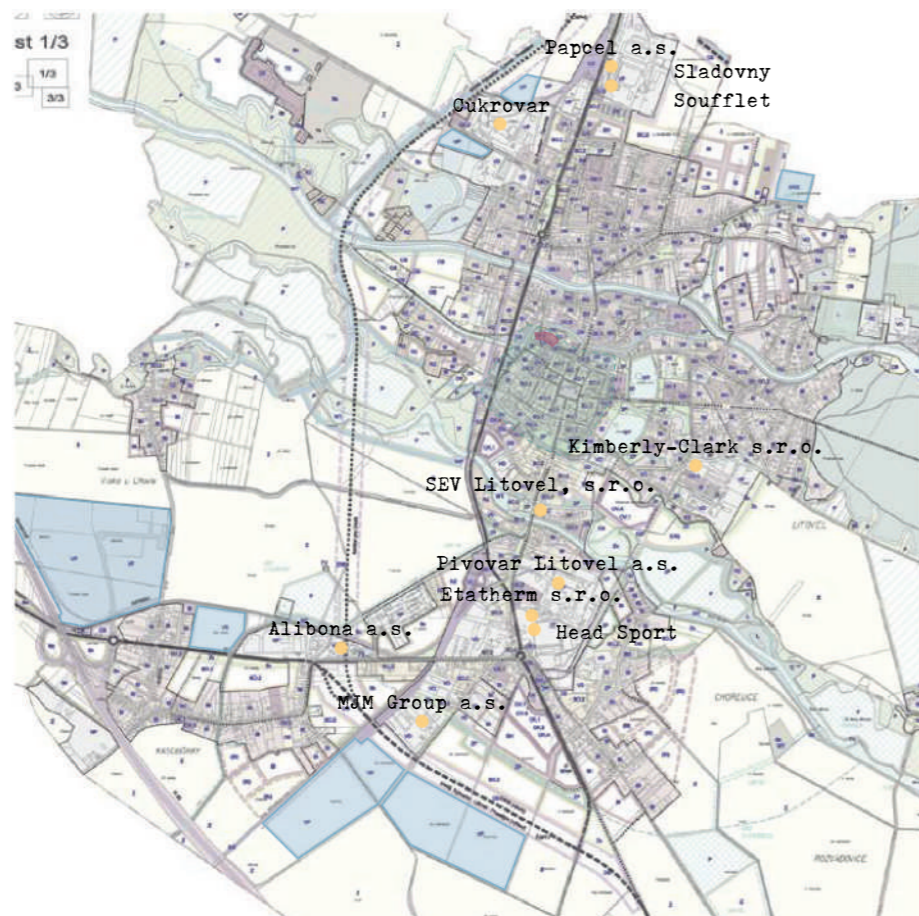
- nové hromadné bydlení je umístěno jižně a severně od centra
- nové individuální bydlení na okrajích města s návazností na krajinu
- smíšené plochy, s obchody a službami, v území s nejvyšší hustotou osídlení. Smíšené plochy centrální zaujímají v Litvňovicích historické jádro města a jsou prakticky totožné s územím památkové zóny. Zde je nutno respektovat historickou zástavbu, opravy, rekonstrukce a přestavby podléhají režimu památkové zóny města.

Plochy bývalého pivovaru jsou v územním plánu označeny jako plochy smíšeného obytné.

= Město má velké plochy určené pro bydlení, proto by bylo možné nepočítat v areálu pivovaru s bydlením jakéhokoliv typu.

3, 4

- památková zóna
- plochy pivovaru
- plochy pro nové bydlení a smíšené bydlení

průmysl

.....

Město Litovel a jeho vesnická část jsou průmyslově zemědělským centrem. Snahou města je a bude vytvářet dobré podmínky pro oživení podnikatelských areálů i pro nově příchozí investory.

- nový průmysl bude umístěn podél silnice R35 a v jižní části města
- různé druhy služeb, projekční činnost, obchodní činnost, správní a údržbářská střediska, příspěvkové a rozpočtové organizace atd.

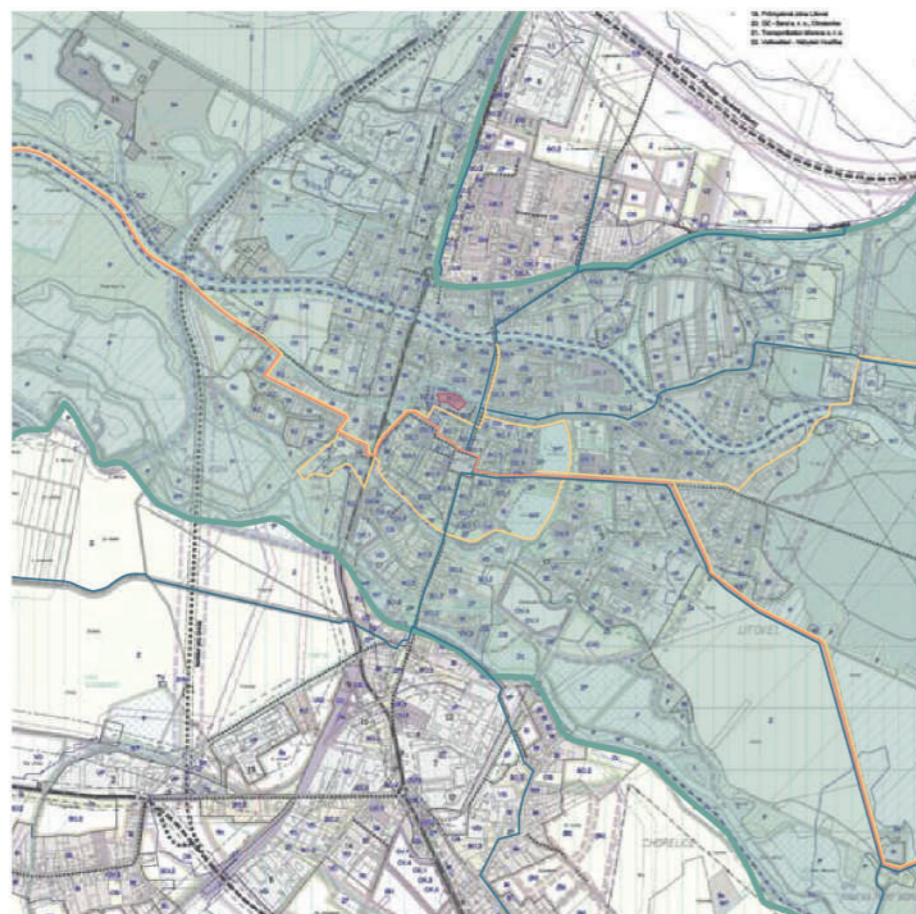
Zemědělství:

- tři zemědělská družstva
- řepařská oblast s nejlepší bonitou půdy

Provozy, které jsou nevhodně situovány v obytných zónách by sem měly být postupně přemístěny.

5, 6

- památková zóna
- plochy pivovaru
- plochy pro nový průmysl a drobnou výrobu

rekreace

.....

- rozvoj pěší turistika, cyklo, koupání a vodní sporty, agroturistika
- nové pěší trasy

Cyklo:

Nejatraktivnější v území, spolupráce s Olomoucí a dalšími obcemi na rozvoji cyklotras. Hlavní trasa vede ze Zábřehu přes Litovel do Olomouce.

Vodní:

Morava splavná z Hanušovic a vhodná je trasa Lukavice - Litovel

Závisí na ochraně přírody - Moravě je významný biokoridor.

Rozšíření koupaliště a propojení s vodáckou základnou.

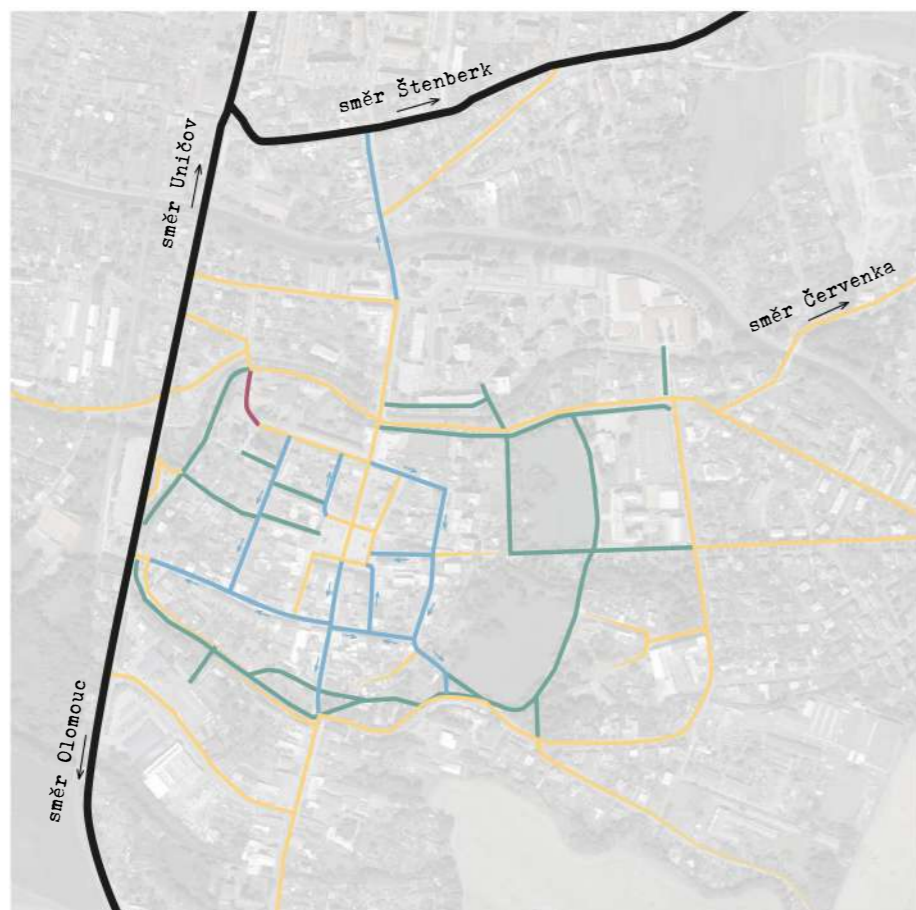
Agroturistika:

Patří zatím mezi perspektivní způsob rozvoje turistiky v oblasti. Návratem k vlastnickým poměrům - obnovou rodinných farem, lze předpokládat i návrat tohoto způsobu relaxace zejména návštěvníků z měst (podle pamětníků byla za 1. republiky tato forma letní dovolené v kraji rozšířená).

Historické centrum a velká část města leží v CHKO Litavské Pomoraví.

7, 8

- Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví
- plochy pivovaru
- cyklostezky
- naučné stezky
- turistická trasa

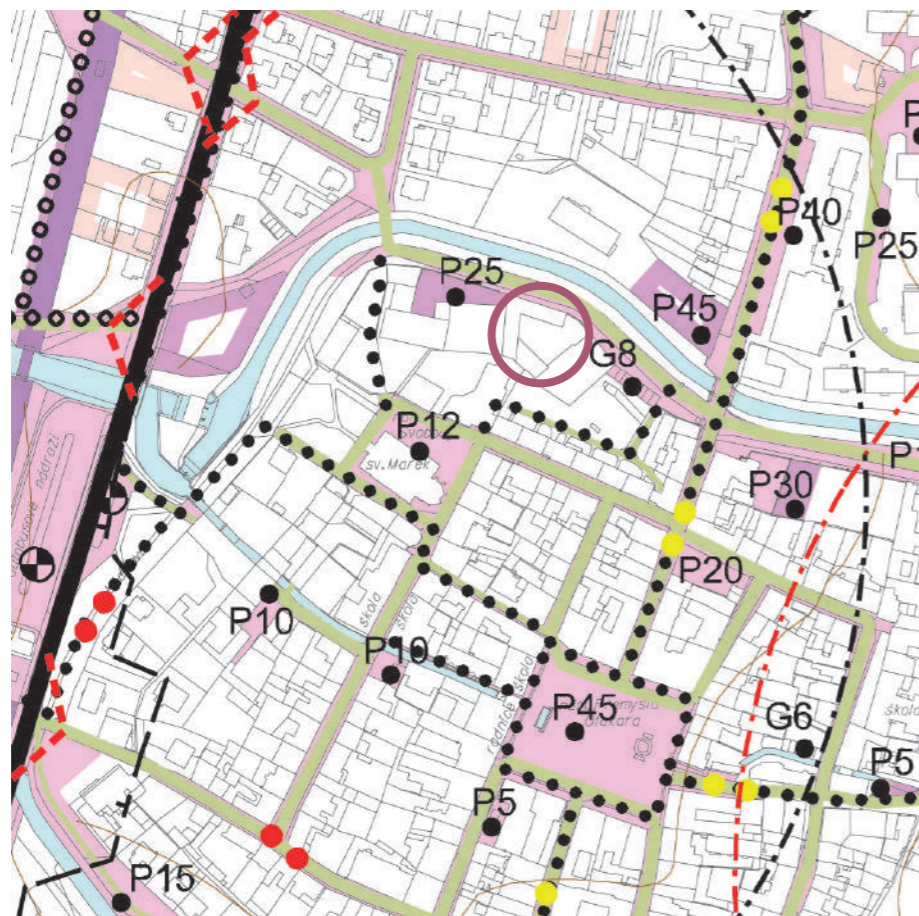
doprava

.....

Městem prochází silnice II. třídy směřující z Olomouce na Uničov a dále silnice II. třídy směrem na Štenberk. Centrum je obsluženo převážně jednosměrkami. Náměstí Přemysla Otakara je průjezdné a částečně používané jako parkoviště. Pás za bývalými hradbami je pěší zónou, která je téměř kruhová až na část u bývalého pivovaru, která je obousměrnou silnicí. Pěší zóna zasahuje až ke dvěma rybníkům v těsné blízkosti centra.

9, 10

- silnice II. třídy
- obousměrná komunikace
- slepé obousměrné komunikace
- jednosměrné komunikace
- pěší komunikace
- zákaz vjezdu
(povolení hasiči)

dopravní řešení

.....

Základní dopravní trasou v území je rychlostní silnice R 35 Liberec - Turnov - Hradec Králové - Olomouc - Lipník nad Bečvou, ve směru jihovýchod - severozápad (tranzitní tah mezinárodního a celostátního významu).

Územím prochází ve směru sever-jih celostátní jednokolejná neelektrifikovaná železniční trať č. 273 Červenka - Prostějov, která je v Července navázána na celostátní trať (Praha) - Česká Třebová - Přerov - Bohumín (součást transevropské železniční sítě) v průmyslové oblasti (sever města) se vlak. trať dělí na tzv. vlečky továren.

V současné době probíhá rekonstrukce autobusového nádraží (přesunuto na jižní okraj města).

V Litovli, Nasobůrkách a Chořelicích je navrženo 60 garážových stání v oblasti pivovaru (ulice B. Němcové) je navrženo 25 parkovacích míst.

Západně Litovle je navrženo vybudovat cyklostezku s využitím budoucích protipovodňových hrází.

Návrh stezky pro pěší a cyklisty mezi Litovlí, Vískou a Sobáčovem v trase účelové komunikace podél melioračního příkopu.

11, 12, 13, 14

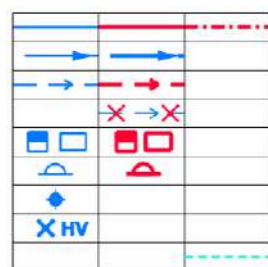
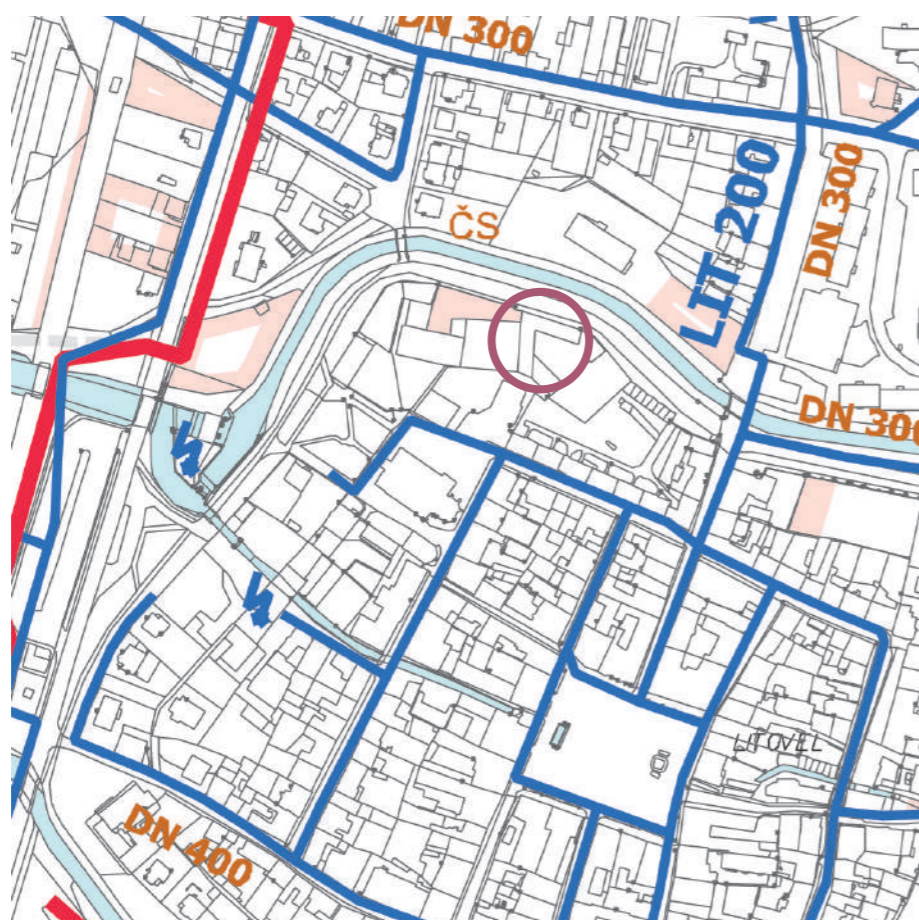
	rychlostní komunikace		zastávky BUS a ČD
	silnice II. třídy		hlavní pěší trasy
	silnice III. třídy		cyklistická stezka
	místní komunikace		most, lávka
	účelové komunikace		rozhledové pole úrovně křižovatky
	vlečky		
	parkoviště a garáže s udanou kapacitou		
	autobusové nádraží		
	čerpací stanice pohonných hmot		
	docházková vzdálenost zastávek 400 m		
	průjezdny úsek silnice		

vodovod

.....

- návrh vybudování nového zdroje vody - vrt v severní části města
- protipovodňová ochrana je řešena jezy
- revitalizace Moravy nad jezem Litovel
- návrh Rybí cesty na jezu Litovel - zprostupnění jezu pro vodní živočichy, dělení průtoků toků
- návrh Rybí cesty na Mlýnském potoce - Malé vodě

15, 16, 17

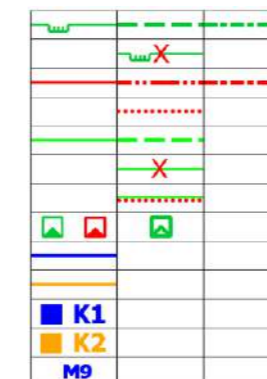
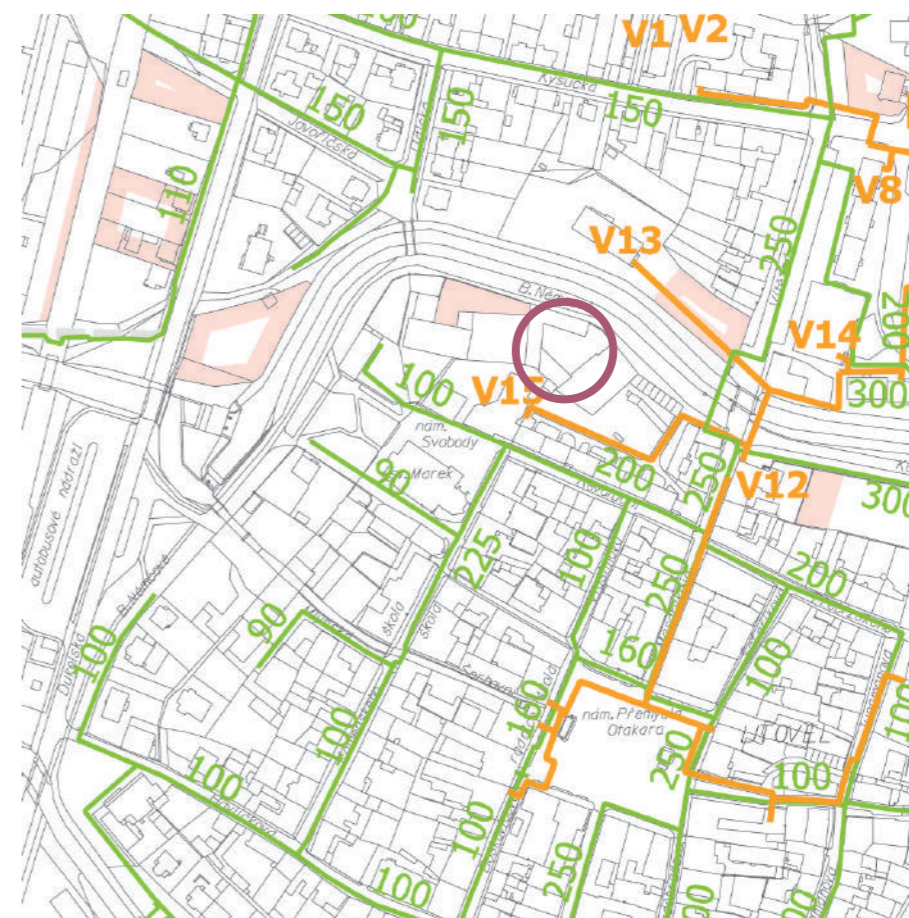

plynovod

.....

Modrozelený prstenec kolem centra doplňuje pěší promenáda, které ale schází článek, aby byla celá. Tam, kde by mohla pokračovat se mění na silnici, která obsluhuje parkoviště na dvoře bývalého pivovaru. Při přeměně parkoviště na veřejný prostor ztratí silnice svou funkci a můžeme tak propojit pěší okruh kolem centra.

16

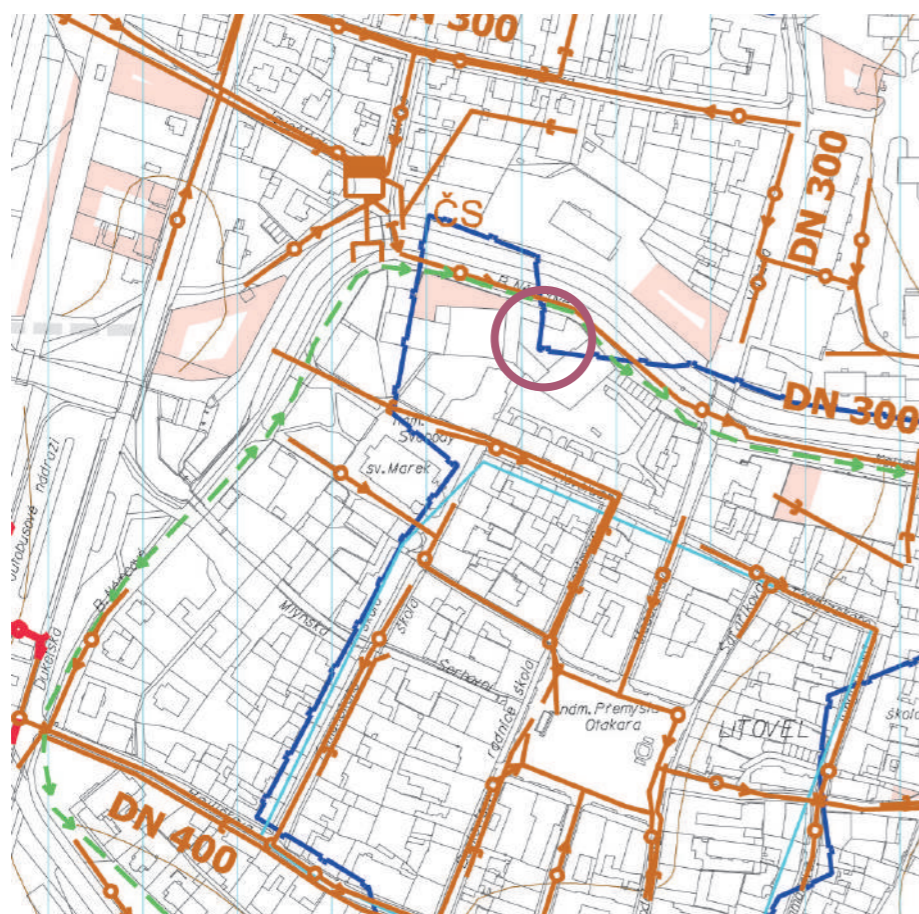

kanalizace

.....

- terén oblasti je rovinný, proto bude nutné soustavu doplnit čerpacími stanicemi a výtlačnými řadami

19, 20

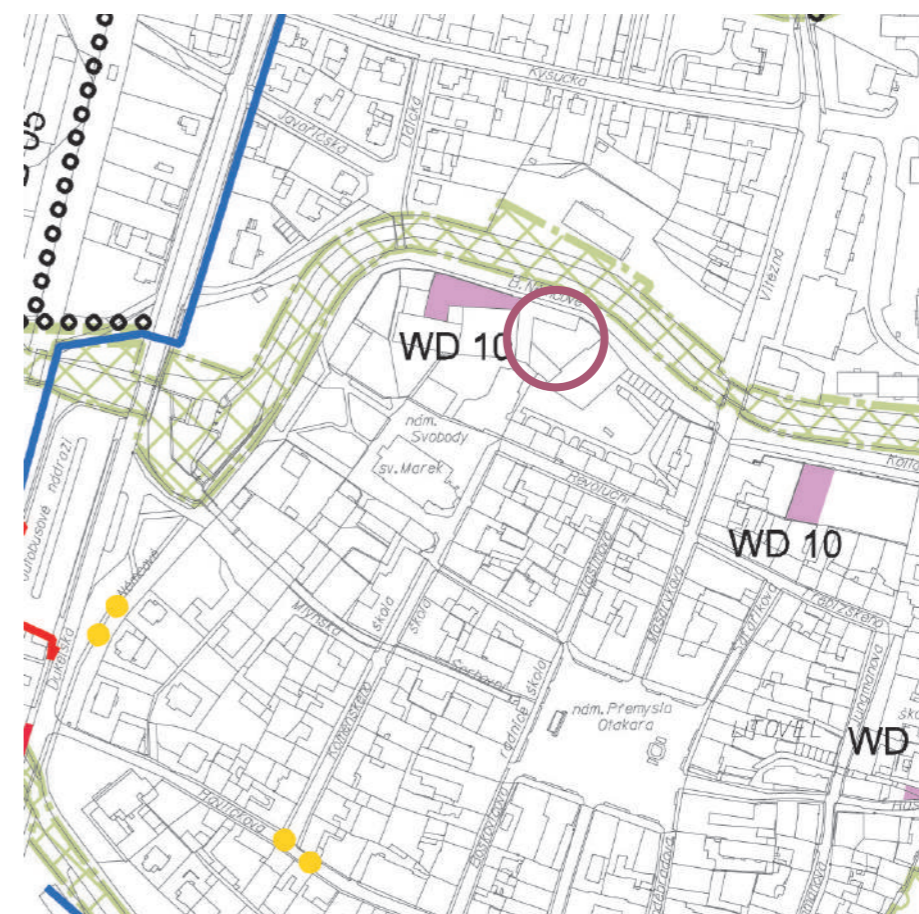
	dešťová kanalizace
	splašková kanalizace
	jednotná kanalizace
	výtlačný řad
	trubní přivaděč
	odlehčovací komora
	čerpací stanice odpadních vod
	ČOV

veřejně prospěšné stavby

.....

- návrh vymezení plochy pro fotovoltaickou elektrárnu v lokalitě U Vysílačů

21

	plochy pro automobilovou dopravu		koridory dopravní infrastruktury - silnice
	plochy vodní a vodohospodářské		místní komunikace
	ohrázování		účelové komunikace
	nadregionální biokoridor		cyklistická stezka
	nadregionální biocentrum		zastávka BUS
	regionální biokoridor		most
	regionální biocentrum		
	lokální biokoridor		
	lokální biocentrum		

- ..... Vrstvy krajiny
- ..... Vrstvy vytvořené přírodou
- ..... Vrstvy vytvořené lidmi
- ..... Genius loci
- ..... Vrstvy pivovaru
- ..... Jednotlivé přístupy
- ..... Propojení

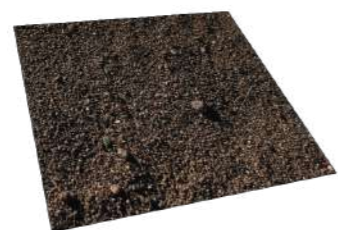

Vrstvy krajiny

Krajina je souhrn přírodních a kulturních vrstev. Procesy a jevy, které ji formují jsou velmi komplikované a provázané jak prostorem, tak i časem. Pro zjednodušení rozděluje doc. Ing. arch. Jiří Löw tento systém vztahů do tří základních vrstev (primární, sekundární a terciární) podle charakteru zákonitostí, kterými se vztahy řídí. Primární vrstva tvoří základ pro život a řídí se pouze přírodními zákonitostmi a vztahy, bez vlivů činnosti člověka. Sekundární vrstva je nejvýraznější, řídí se aktivitami člověka pro uspokojení jeho fyzických potřeb. Lidé vytváří a využívají prostorově funkční celky, které se řídí hospodářskými zákonitostmi. Terciární vrstva vypovídá o prostorovém vnímání prostředí lidmi. Řídí se psychologickými zákonitostmi a vnímáme ji pomocí znaků a symbolů.

Pro bližší pochopení krajinného rázu okolí Litovele, jsem se rozhodla krajinu rozdělit na dva celky. První tvoří přírodní skladba krajiny, která je základem pro druhý celek, který tvoří činnost člověka.

1

Vrstvy vytvořené přírodou

Příroda formovala krajinný ráz po miliony let, nanášela na sebe vrstvy a vytvářela prostory pro vznik života. Zdejší krajina odpovídá přívlastku rovinné Hané, která je známá pro svou vysokou úrodnost a zemědělství. Podloží tvoří především štěrkopísky a nivní půdy, které jsou typické vysokou hladinou podzemní vody. Hlavní osou celé oblasti je řeka Morava, která se svým tokem meandruje a vytváří unikátní vodní síť: vnitrozemskou deltu. Svým tokem spolu s mírně zvlněným povrchem dala vzniknout lužním lesům, mokřadům a vlhkým nivním loukám. Přírozený charakter vodního toku má velký význam na záplavový režim celé oblasti. Tento jedinečný ekosystém se stal v roce 1990 Chráněnou krajinnou oblastí Litovelské Pomoraví a utváří tvář zdejší krajiny.

2, 3, 4

Vrstvy vytvořené lidmi

Postupnou činností si lidé začali zabydlovat místa krajinou vytvořená, která jim to dovolovala, především na krajinných osách (cestách, vodních tocích...). Město Litovel poprvé vzniklo na obchodní stezce mezi Olomoucí a Prahou, dokud boje s Tatary nedonutili Přemysla Otakara II. ji přemístit mezi sedm ramen řeky Moravy, která ji měla chránit. Fragmenty původního města bychom mohli nalézt i dnes, ale tato vrstva byla smazána. Další vrstvou, která vznikla byly hradby, které ovlivňovaly vývoj a podobu města po dlouhou dobu. Rozděly celistvý prostor přírody na prostor uvnitř a vně hradeb. Prostory „uvnitř“ se staly více cenné a struktura města se začala zahušťovat. Přímé prostory „venku“ byly po dlouhou dobu neobydlené ale postupem času městská struktura začala přetýkat přes hradby a rozpínat se dál do krajiny. Tomu také napomohlo napadení Švédy, při kterém byly hradby poškozeny. Velkou změnou pro ráz města měla průmyslová revoluce, která znamenala rozrůstání města dál do krajiny a stavbu dopravních tepen. Růst města se dál projevoval ve vzniku panelákových sídlišť a bytových domů. V dnešní době můžeme pozorovat na okrajích měst halové objekty, které slouží pro průmysl nebo skladování. Můžeme tedy říct, že vrstvy lidské činnosti mají tendenci spíše expandovat dál do krajiny, než se nanášet na sebe jak je tomu u vrstvení přírody. Lidská činnost se ani nebrání mazání nebo přepisování vrstev minulých.

5, 6

Genius loci

„genius loci – souborní mimořádných vlastností a významů charakteristických pro určitou sídelní lokalitu, propojující neopakovatelným způsobem určité lidské dílo s určitým přírodním prostředím. Pojem má původ v antické tradici (viz genius). Antický člověk byl přesvědčen, že je pro něj životně důležité vycházet v dobrém s duchem lokality, ve které žil. Od ní také byla odvozována jeho identita. Psychologická vazba mezi člověkem a prostředím měla své praktické důsledky v pojetí a umístění veřejných staveb. Ty měly poskytovat lidem pocit bezpečí tím, že symbolizovaly věčný řád místa a souzněly s univerzálními zákony, které člověk chápal, uznával a jimiž se řídil. Je obtížně popsatelný, ale je stabilním znakem identity dané lokality, který se zachovává v různých historických situacích, přechází z jedné do druhé, ožíván novými existenciálními významy. Genius loci se uchovává i při stavebně strukturálních změnách, protože disponuje určitou kapacitou pro přijímání nových obsahů.“⁷

Některá místa nás učarují svým charakterem, jedinečným propojením prostoru přírody a lidským dílem. Uhranou nás svou unikátní skladbou prvků, vlastností a významů, které určují identitu daného místa a nám pomáhají si ho zabydlet.

„je důvodem, který neumíme pojmenovat, ale kvůli kterému se vracíme.“
- Václav Cílek: Makom: kniha míst (str. 10)

7, 8

Vrstvy pivovaru

Ve vrstvách pivovaru můžeme najít všechny tři základní vrstvy krajiny. Jeho polohu určoval průběh vodního toku, který se formoval po dlouhá staletí. Vrstva hradeb se stala součástí jeho obvodové zdi při stavbě pivovarských sklepů. Zde nalezneme výraznou třetí vrstvu, v každém unikátním prostoru lze cítit přítomnou minulost. Na sklepy pak přibylo novodobé patro s velmi odlišným charakterem, nalézáme zde jednolitý, otevřený halový prostor, který ale kvůli nízkému stropu působí stísněně. K budově přiléhají dva další objekty a výtahová šachta, která jakoby odkazovala na hradební věž. Budovu můžeme vnímat jako slepenec mnoha vrstev, které spolu v některých místech komunikují. Každá z nich má svůj určitý charakter a odkazuje na část historie. Jak se k vrstvám postavíme dnes? Zachováním, ubíráním či přímo vymazáním vrstvy? Každý krok je třeba volit s respektem a nezapomínat na minulost, současnost i budoucnost.

Jednotlivé přístupy

„ochrana nespočívá vždy v setvávání na minulém, ale v pochopení a následně v citlivém soudobém doplnění místa tak, aby naši potomci mohli v krajině číst a poznávat stopy předchozích generací, tedy i naše.“

- Christian Norberg-Schulz: Genius loci - Krajina, místo, architektura (str. 4)

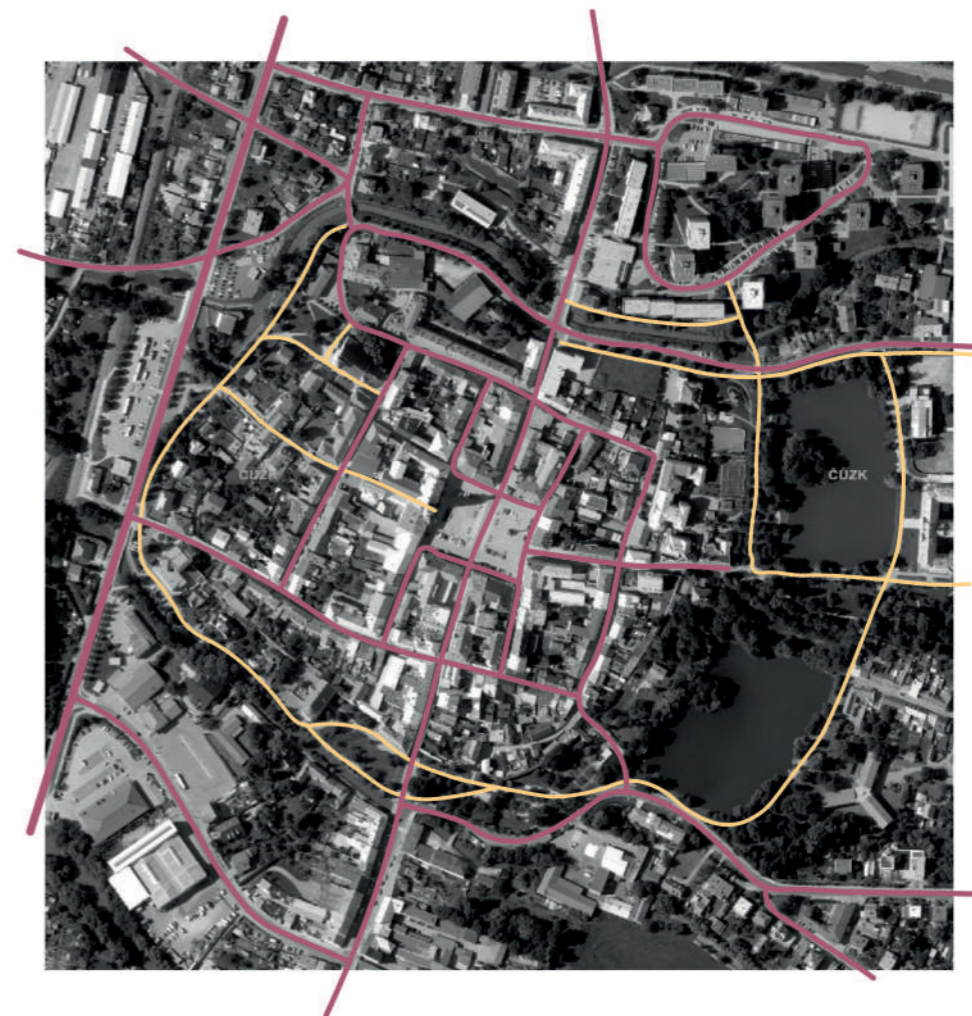
9

Modrozelený prstenec

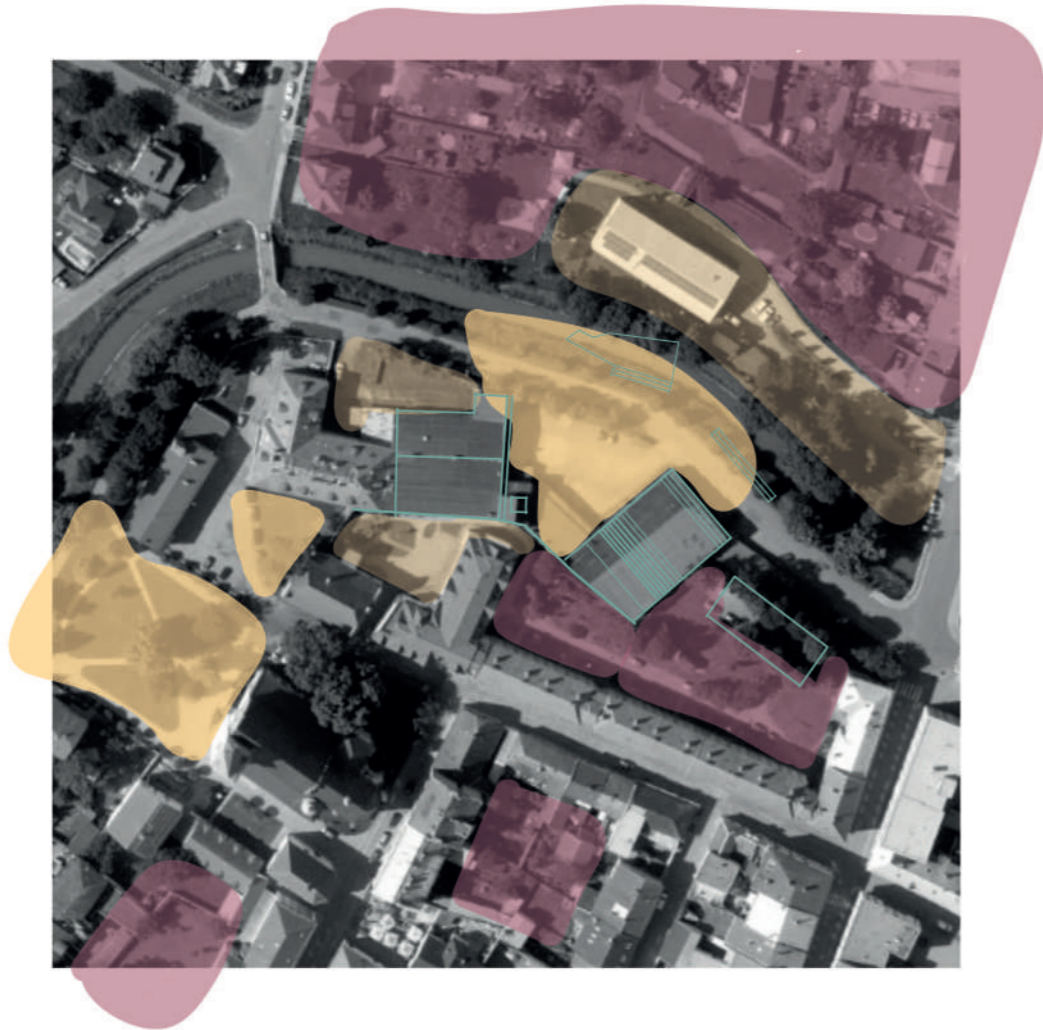
Tak jak tomu bylo v minulosti, objímají historické centrum Litovle ramena řeky Moravy. Ty s sebou přivádí do města i zeleň. V řešeném území, ale význam prstence upadá, řeka je zapadlá a stromy ustupují silnici. Pomocí promenády se podpoří přírodní charakter místa a přiblíží lidi k přírodě.

Prstenec cest

Modrozelený prstenec kolem centra doplňuje pěší promenáda, které ale schází článek, aby byla celá. Tam, kde by mohla pokračovat se mění na silnici, která obsluhuje parkoviště na dvoře bývalého pivovaru. Při přeměně parkoviště na veřejný prostor ztratí silnice svou funkci a můžeme tak propojit pěší okruh kolem centra.

Veřejné a soukromé

Prostor před hradbami má veřejný charakter. Hlavní dvůr funguje jako zátoka, do které vtéká promenádou veřejný život. Vedlejší dvůr má v návaznosti na novostavbu bytového domu poloveřejný charakter. Za hradbami přechází poloveřejný prostor u knihovny v soukromý prostor bytového bloku.

Vstupy do oblasti

Z jižní strany je prostor oddělený hradbou, která mu tvoří záda a opírá se do ní. Na druhou stranu se prostor otevírá směrem k promenádě a řece. Všechny hlavní vstupy do budov jsou z centrálního dvora, vedlejší vedou přímo z promenády.

Uvnitř nebo venku?

Výrazným prvkem území je hradební zeď, která v minulosti obklopovala město a rozdělovala prostor na uvnitř a venku hradeb. Všechny důležité funkce se nacházely uvnitř města a v okolí bylo volné předpolí.

V dnešním kontextu města se však prostor „za hradbami“ stal také prostorem uvnitř města. Linie hradeb je přiznána a respektována tak jak se zachovala. Zeď je fragmentem historie o kterou se prostor dvora opírá a otevírá směrem k řece.

Materiealita

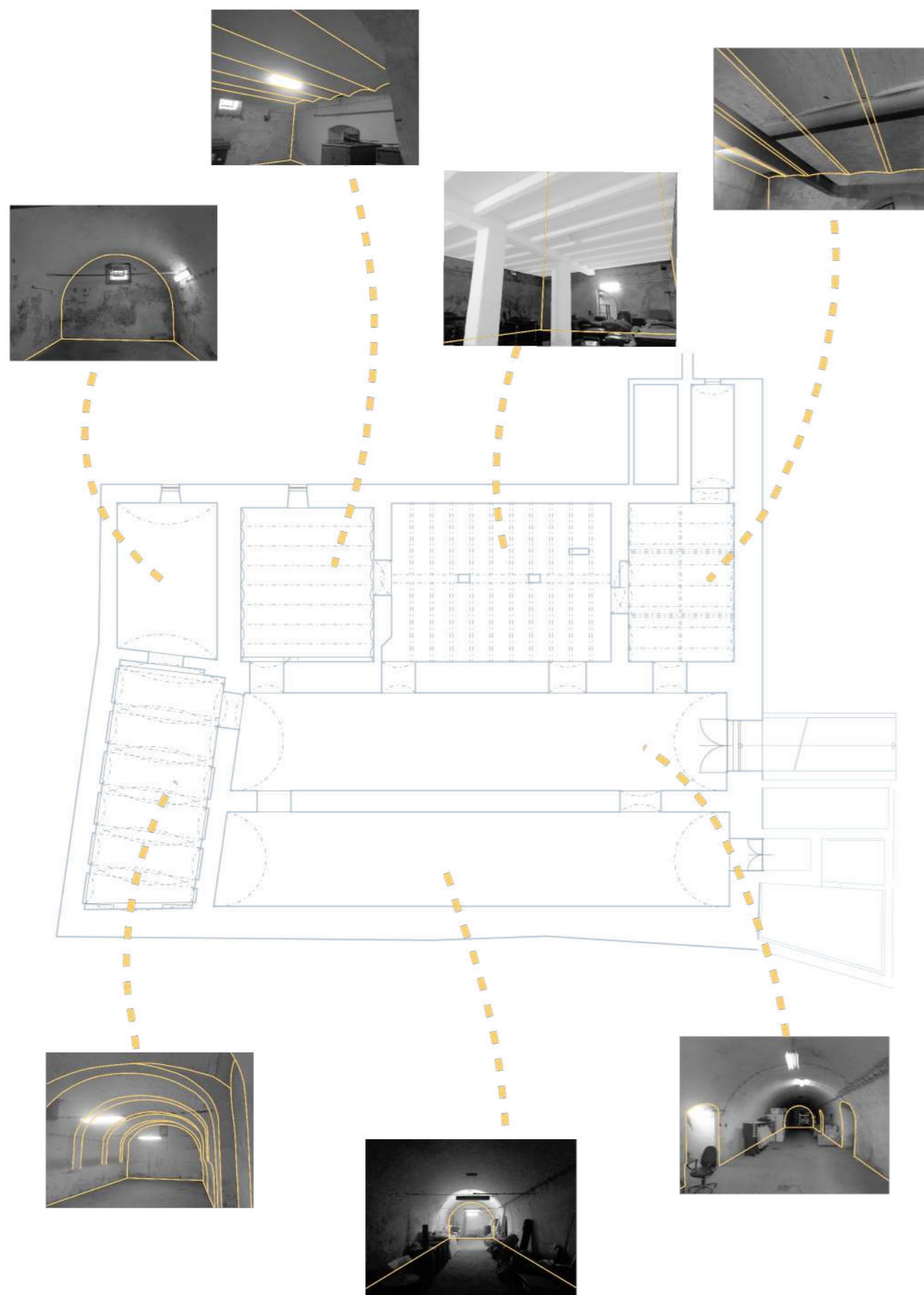
Použité materiály vychází z charakterů současného místa. Těžké a uzavřené hmoty sklepů tvořené kameny a zdívkem leží v kontrastu k lehké a otevřené nástavbě.

První, spodní vrstvu staveb bude tvořit beton či kámen. Většinou se tato vrstva skládá ze stávajících konstrukcí. Druhou, novou vrstvu bude tvořit dřevo doplněné o skleněné plochy oken, které podpoří její vzdušnost.

Díky využívání výhradně betonu a kamene se celý areál sjednotí, bude komunikovat a fungovat v jedné logice.

Propojení

Celým návrhem bych chtěla akcentovat všechny zmíněné vrstvy místa.
Ať už jde o vrstvy krajiny, času nebo ducha.

Historické sklepy

Sklepní prostory mají svou jedinečnost v odlišném charakteru každé místnosti, která je nejvíce čitelná v různých typech kleneb. Pro zachování charakterů jsou tvořeny minimální zásahy do konstrukcí a co nejvíce využívány stávající otvory. Hlavní vstup je zachován a doplněn o vedlejší vytvořený zvětšením otvoru okna. Pro udržení identity sklepů a práci s archetypem podzemí nejsou tvořena nová okna pro přísun světla. Všechny instalace jsou vedeny podlahou a osvětlení je umístěno volně v prostoru.

Výjimkou je prostor, který byl historicky převýšen do druhého patra, ale v rámci nanášení nových vrstev zde byl v minulosti vybudován strop. Ten je zbourán a znovu otevřen do druhého patra. Pro umocnění vertikality prostoru je zde na dřevěných vaznicích umístěna skleněná střecha, která nás z podzemí spojí přímo s nebem. S patrem nástavby je prostor spojen pouze vizuálně pomocí otvoru dnešních dveří a historických světlíků.

Využití sklepů odkazuje na vrstvy, které zde byly v historii. Ve dvou nejdelších prostorech je muzeum Litovelkého Pomoraví a muzeum Pivovarnictví.

Další prostory jsou napojeny na vrstvy současnosti. V galerii a převýšené kavárně s knihovnou si můžeme užívat krásy přítomného okamžiku.

Nová nástavba

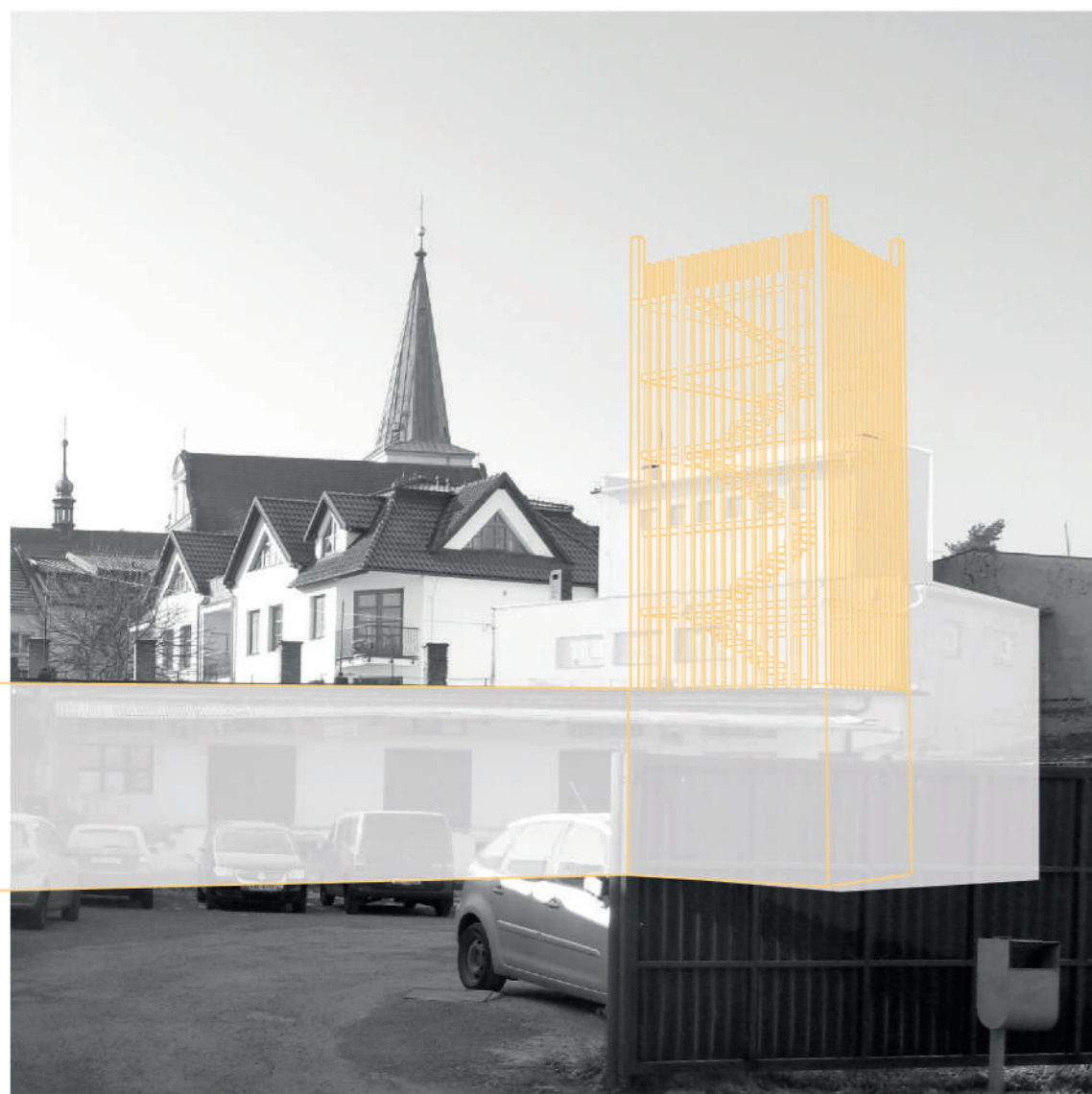

Kontrastem k uzavřeným sklepům je lehká, otevřená a prosvětlená nástavba. Stěny v převýšeném prostoru a obvodové konstrukce směrem k řece a vedlejšímu bytovému domu jsou jediné zachované. Ostatní jsou nahrazeny lehkou dřevěnou stěnou nebo dřevěnými sloupy mezi kterými jsou umístěna velká okna směrem na jih, což podporuje charakter otevřenosti nové nástavby.

Tak jako se náplň ve sklepech odvíjí od vrstev historie a současnosti, jsou nové prostory zaměřeny na budoucnost a vznik nových vrstev. Orientuje se především na mladé lidi a děti, vzdělání, rozvoj, prostor na hry, kroužky a coworking.

Hlavní otevřený prostor je dělen pouze symbolicky dřevěnými hranoly s mezerami. U jižní prosklené fasády je vložena konstrukce se zázemím. Vzniklé tři prostory fungují jako coworking, dětský koutek a prostor na workshopy, semináře nebo přednášky.

Vedlejší prostor dnešního bytu je očištěn od příček a vzniká zde umělecká dílna pro samouky s vybavením na keramiku, malbu nebo kresbu.

Věž

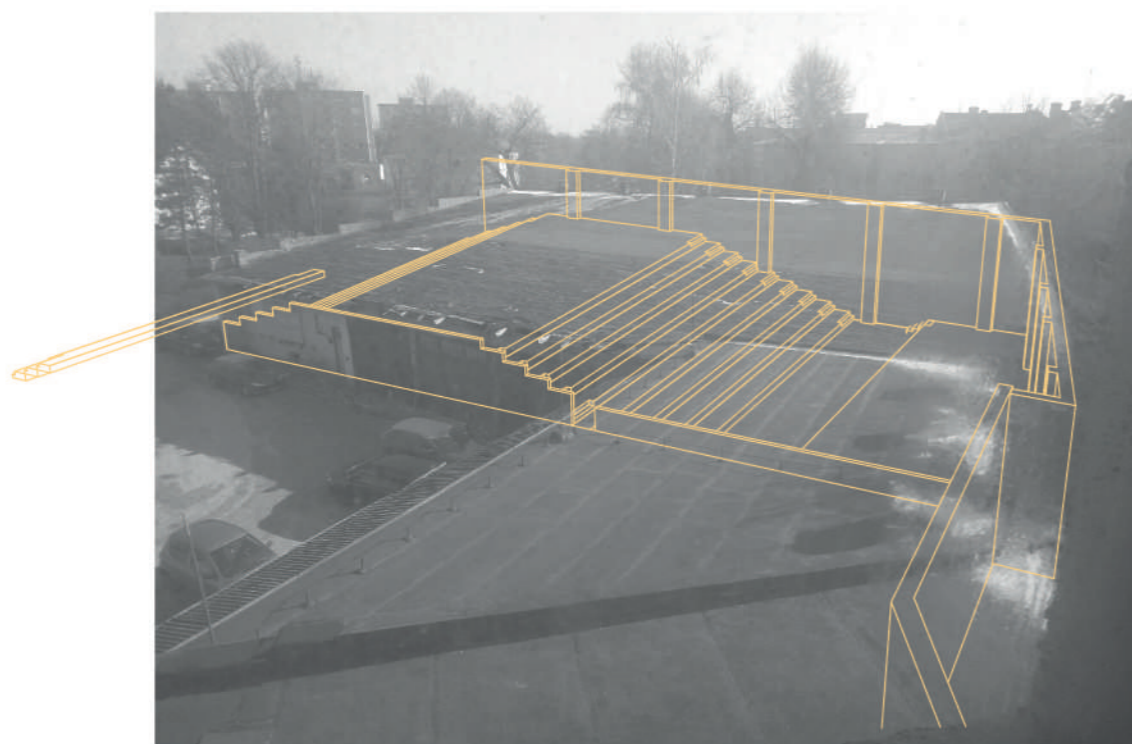

Dnešní výtahová šachta, přimknutá na hradební zeď a spojená se sklepy i nástavbou, svým charakterem evokuje hradební věž chránící prostor dvora a vznikající kulturu kolem něj. Vzhledem ke špatnému stavebně technickému stavu vzniká na jejím místě nová věž s vyhlídkou.

Materiálově je řešena v logice celého návrhu. Základ tvoří beton až po výšku ochozu a podlaží nástavby, tam pokračuje dřevěná konstrukce. V betonovém základu je umístěn výtah, který spojuje sklepy s nástavbou. Díky lehké dřevěné konstrukci nekonkuruje dominantě Kostela sv. Marka.

Vertikalita věže je podpořena chybějícím zakončením v podobě zastřešení, což umocňuje pocit spojení s nebem. Ten je podpořen vystouplými hranoly, které se táhnou do výšky a dodávají pocit nekonečnosti.

Vyhlička nám umožní obdivovat vodní tok proplétající se městskou strukturou, aktivity ve dvoře a díky rovinné Hané i vzdálenou krajinu.

Amfiteátr

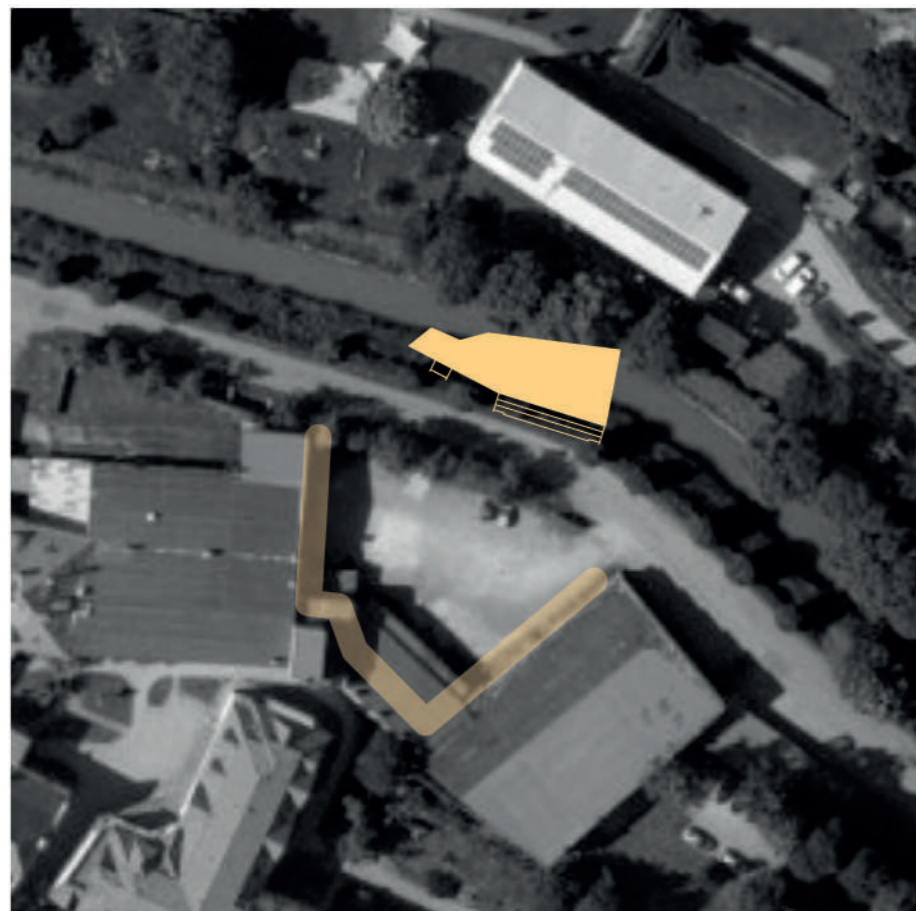
Vzhledem ke špatnému stavebně technickému stavu stávající budovy je většina konstrukcí zbourána. Zachovány jsou pouze obvodové konstrukce, které navazují na fragment hradeb.

Původní stavba měla patro pod zemí, což je využito pro stavbu zahloubeného amfiteátru. Jeho záda tvoří již zmíněné obvodové stěny s vyztužením, které odkazuje na historii místa. Prostor se může využívat na divadelní představení, letní kino nebo i dětské hry.

Na amfiteátr navazuje terasa s barem, jehož provoz bude spojen s akcemi v amfiteátru.

Směrem k promenádě navazují pobytové schody, které po přerušení promenádou pokračují až k řece.

Jako základ je zde znovu použit beton, na němž je umístěno dřevo.

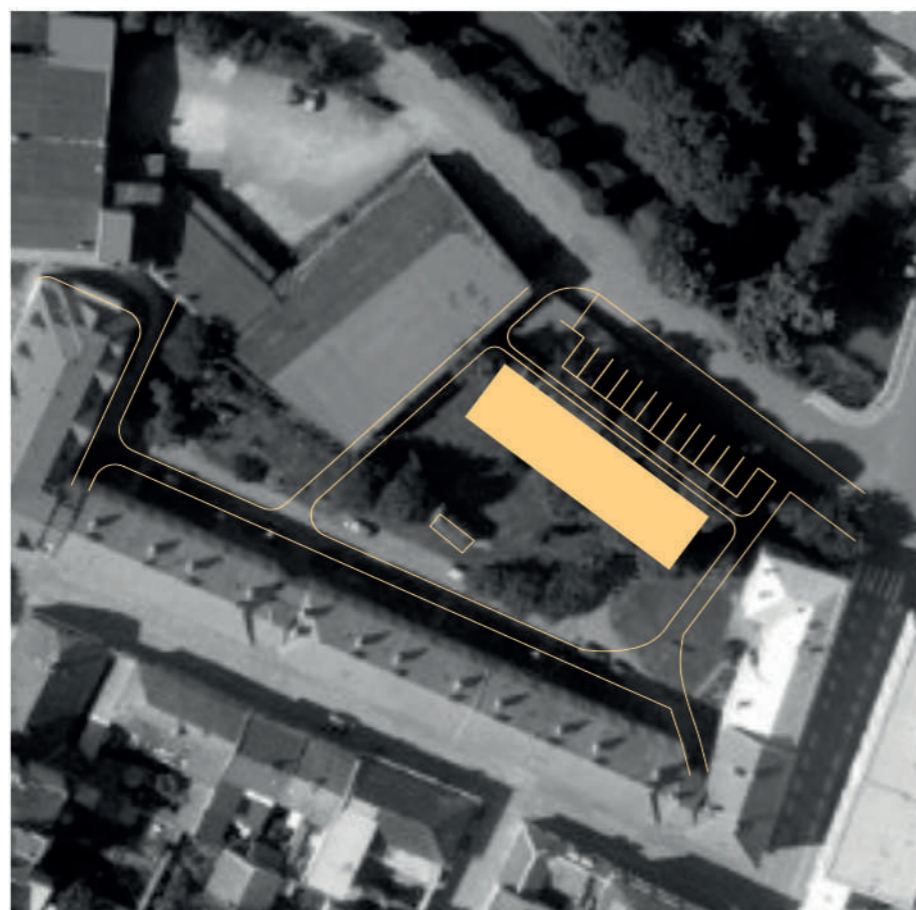

Molo a nábřeží

Pro doplnění promenády a aleje stromů u řeky je vytvořen atraktivní prostor nábřeží, který přináší napojení na řeku a přírodu.

Z prostoru dvora se pomocí pobytových schodů dostaneme o úroveň níž, blíž k řece, na molo. Tvar mola vychází z tvaru dvora a objektů, které ho utváří. Linie fasád je podle promenády zrcadlově převrácena a zmenšena tak, aby na druhý břeh zasahoval pouze nejdelší roh mola. Dvůr je tak propojen s přírodou, řekou i mateřskou školkou na druhé straně řeky.

Bydlení

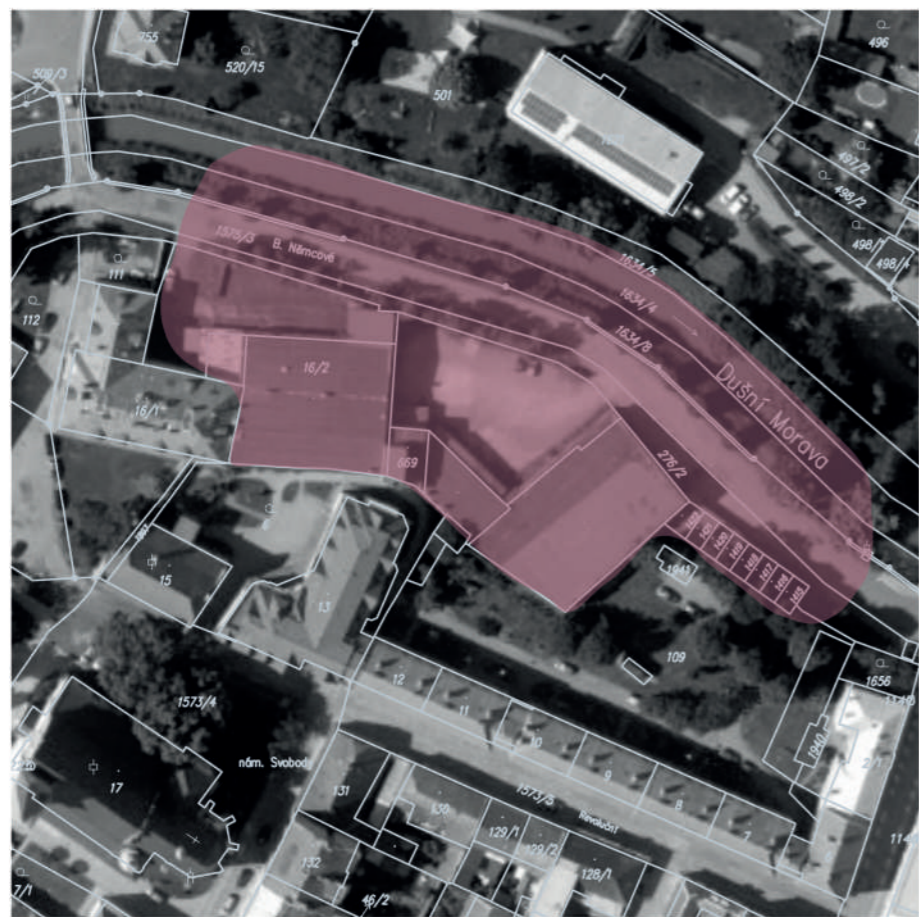
V současnosti je v Litovli velká poptávka po malometrážních bytech pro starší obyvatele nebo mladé rodiny s dětmi. Této situaci by měla napomoci novostavba bytového domu, která je v návrhu řešena pouze hmotově.

Bytový dům doplňuje ze strany promenády stávající blok, který ale neuzavírá a nechává ho v kontaktu s promenádou a řekou. Budova má stejně jako okolní budovy v bloku pouze tři patra. Parkování je řešeno ze strany od řeky kapacitou zhruba 10 míst. S ohledem na zaměření domu na mladé a seniory můžeme předpokládat, že kapacita je dostačující. Ostatní parkovací stání by měly být řešeny v měřítku celého města.

- ..... Stávající stav
- ..... Situace
- ..... Půdorysy
- ..... Pohledy
- ..... Řezy
- ..... Konstrukční řešení
- ..... Vizualizace

Stávající stav

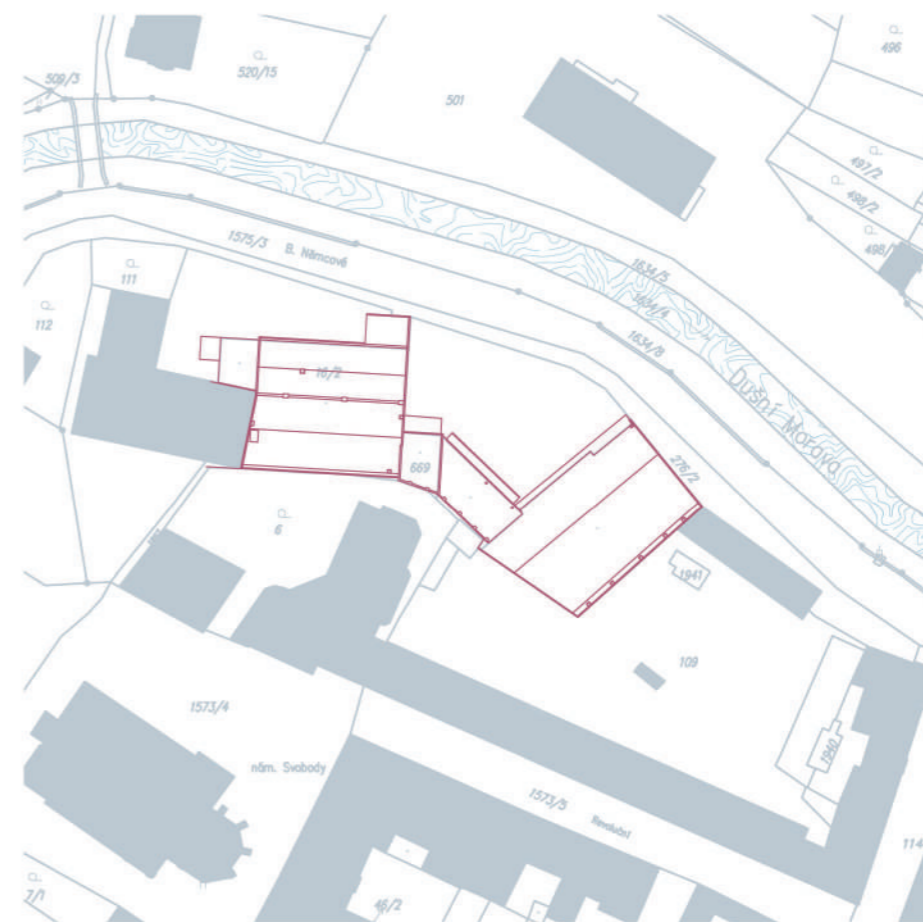
10m

Řešené území

1:1500

118

10m

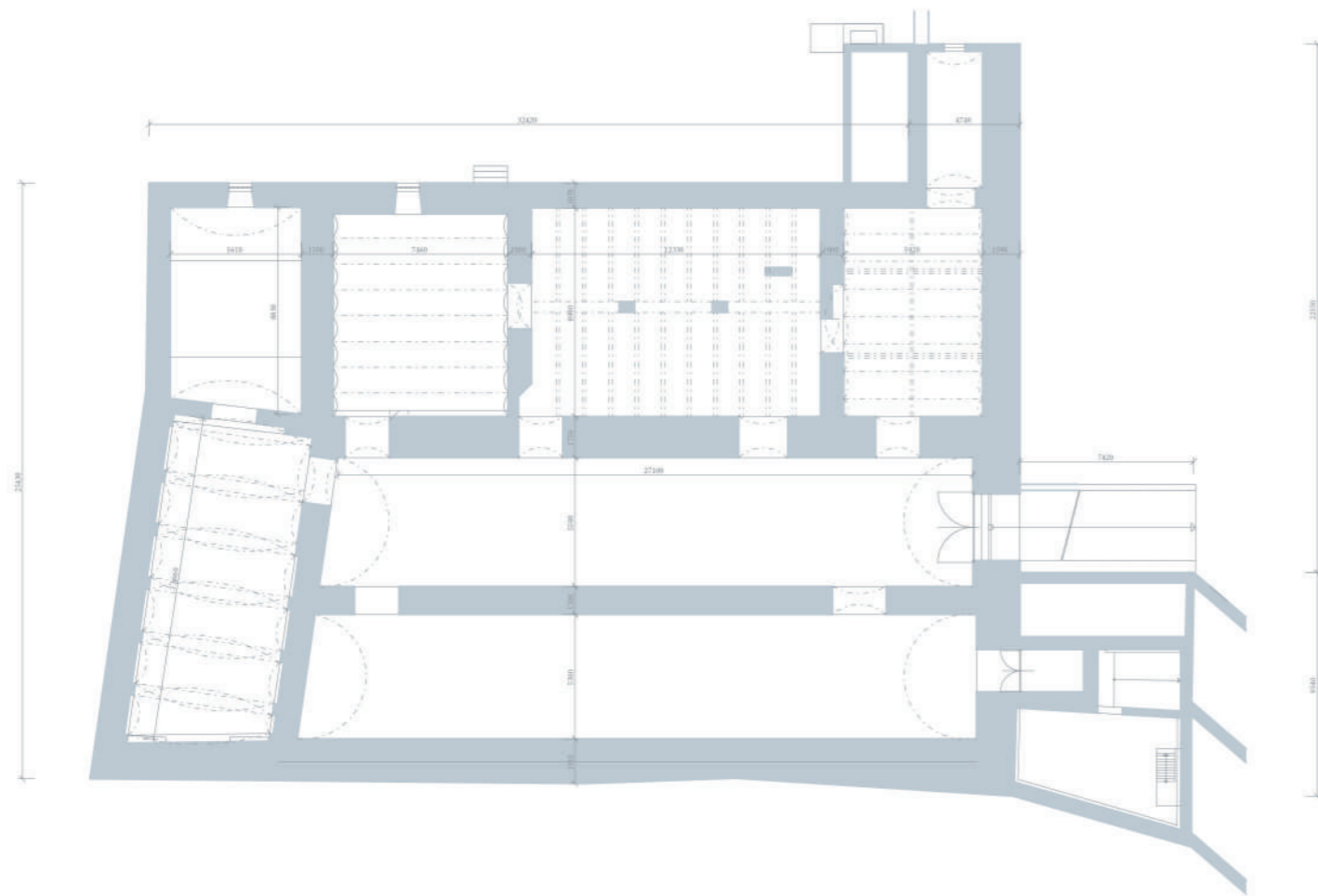
Řešené území

1:1500

119

Stávající stav
- Objekt C - 1 PP

1:300

10m

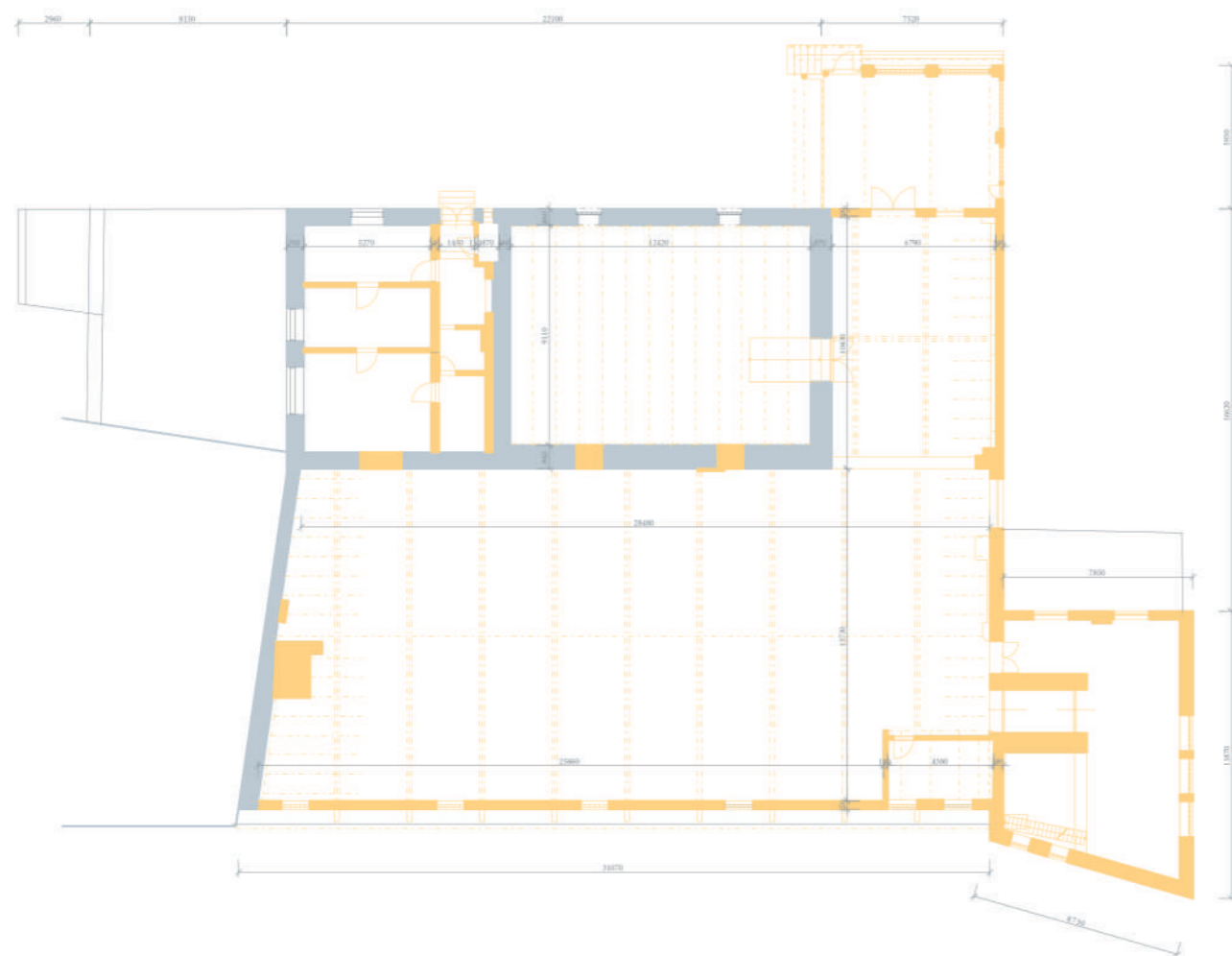

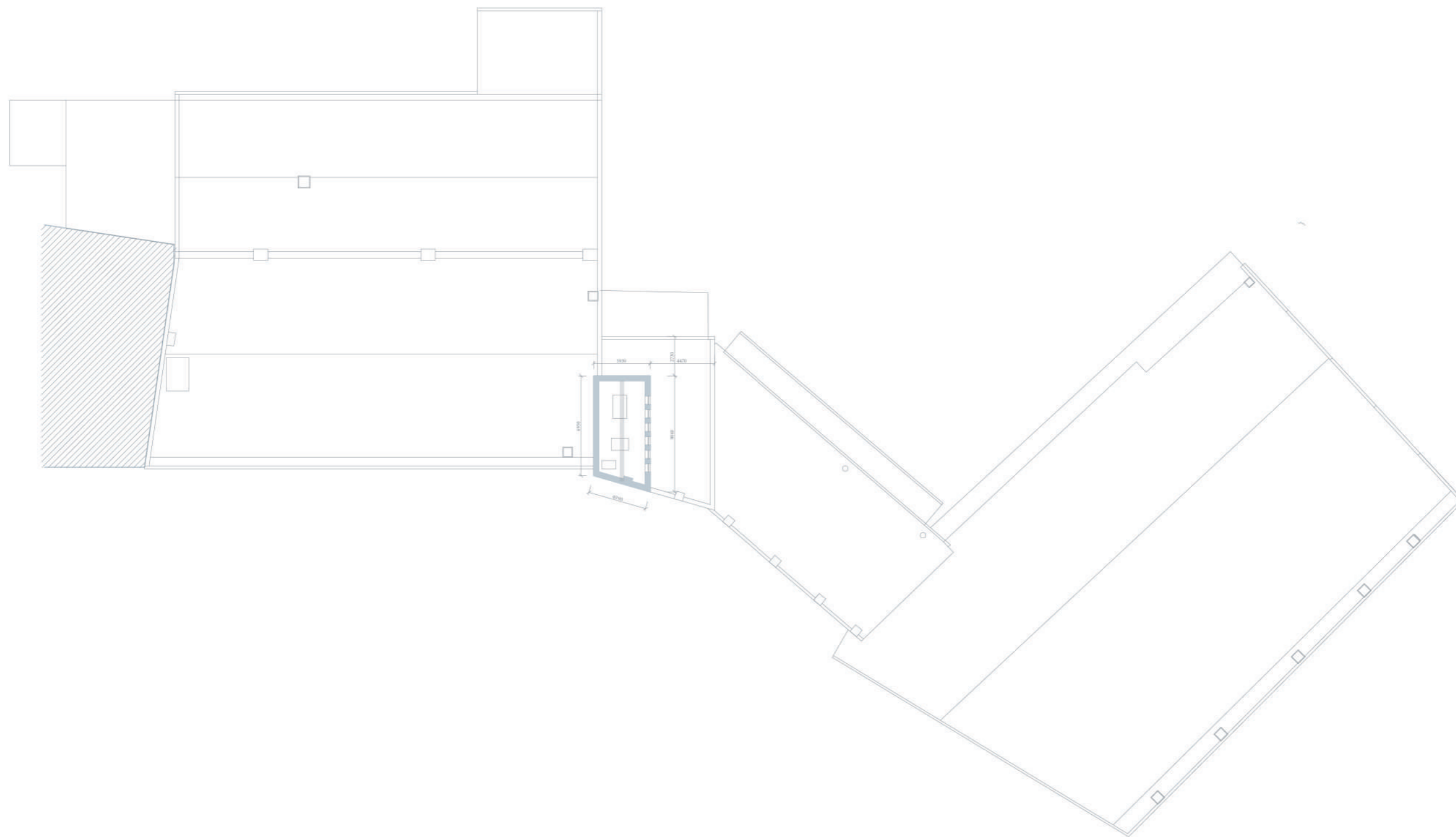

Bourané konstrukce
- Objekt C - 1 NP

1:300

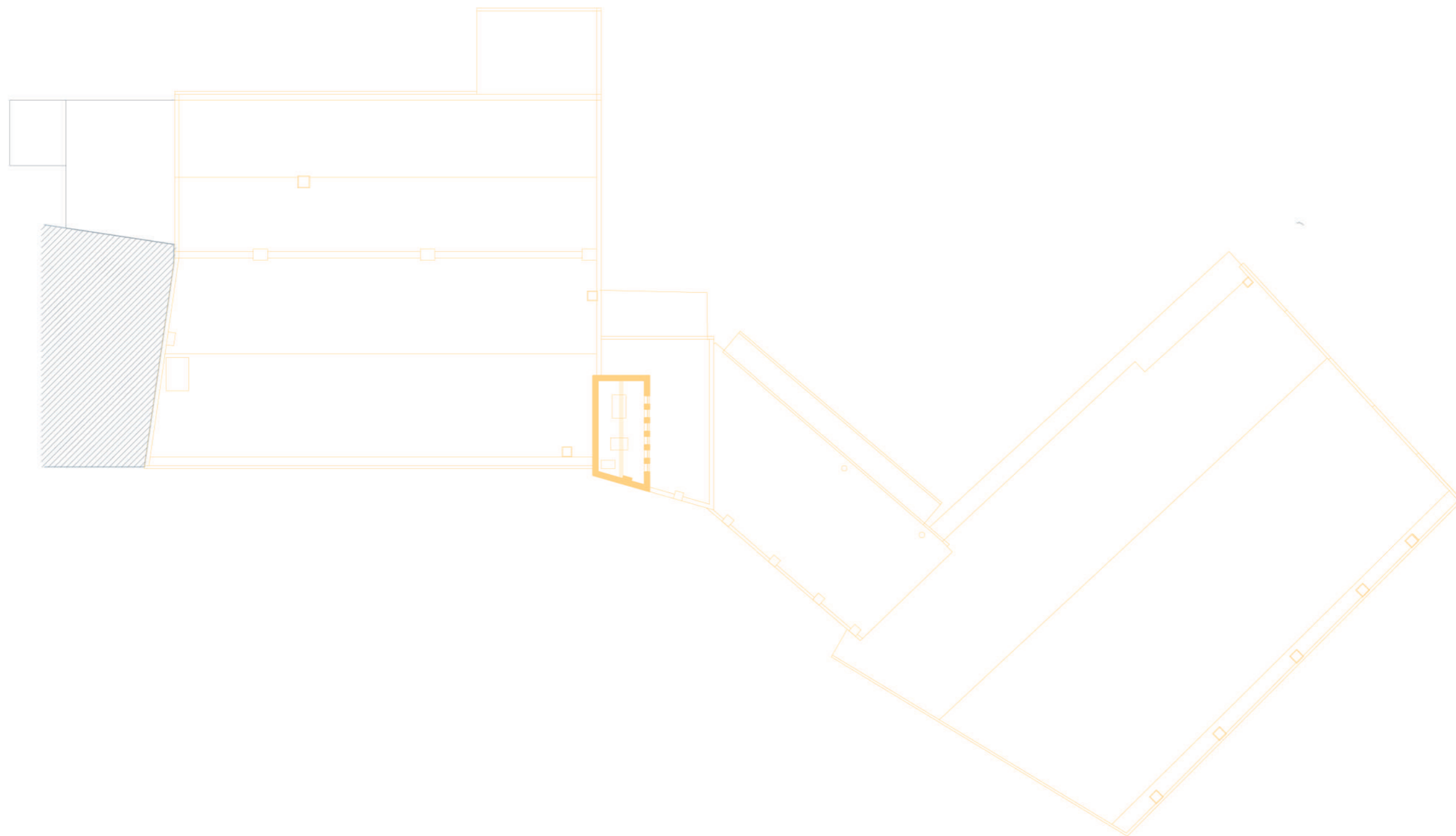
10m

Stávající stav
- Objekt A, B, C - 2 NP

1:300

10m

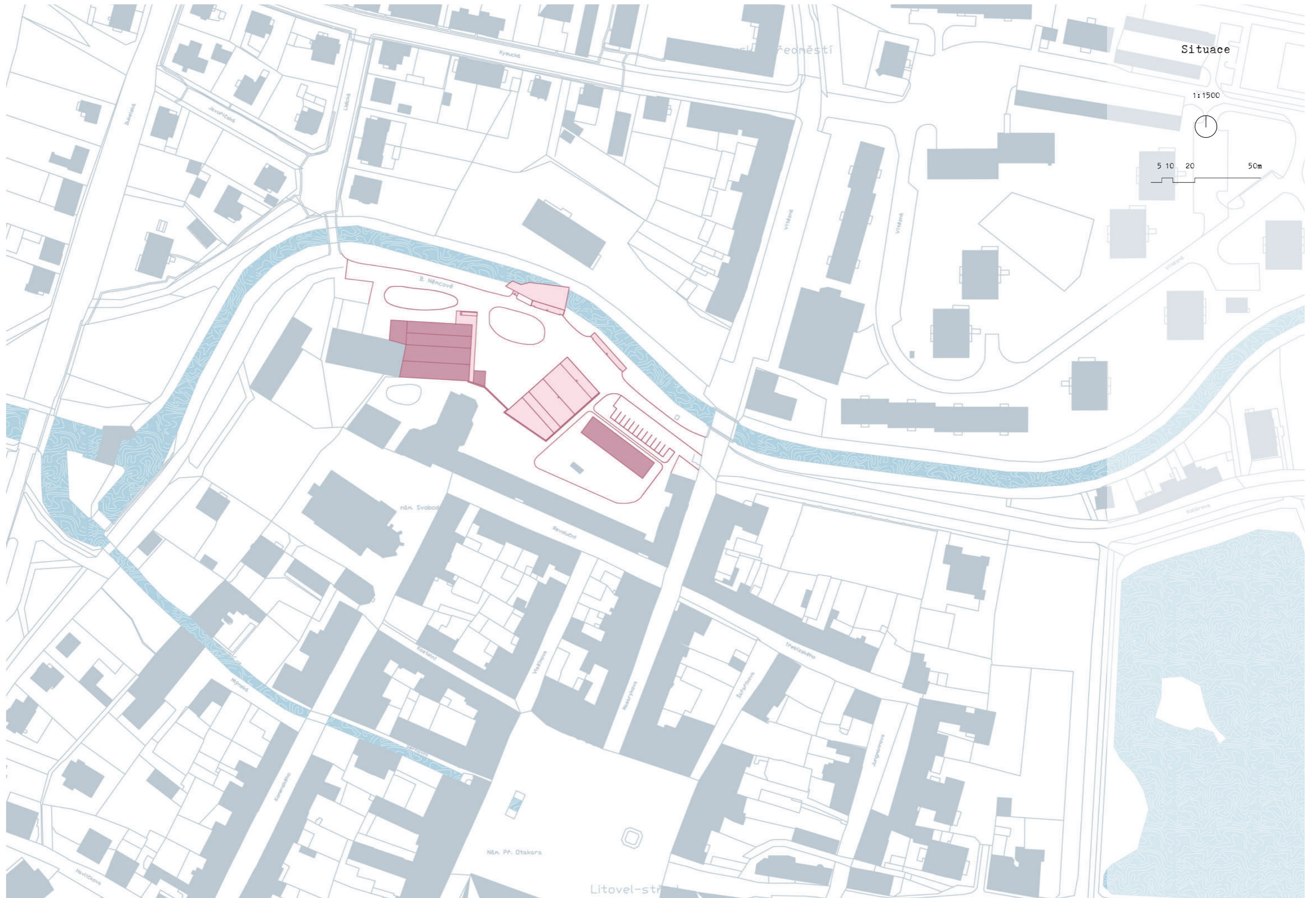
Bourané konstrukce
- Objekt A, B, C - 2NP

1:300

10m

Situace

Situace

1:1500

5 10 20 50m

Kysučá

Řečněstí

Domešská

Javorčská

Ličková

Vítězná

Vítězná

Vítězná

B. Němcové

nán. Svobod

Revoluční

Kolářská

Kýpřská

Kostelní

Vítězná

Třebízského

Kovářská

Revoluční

Štěrbová

Jugoslávská

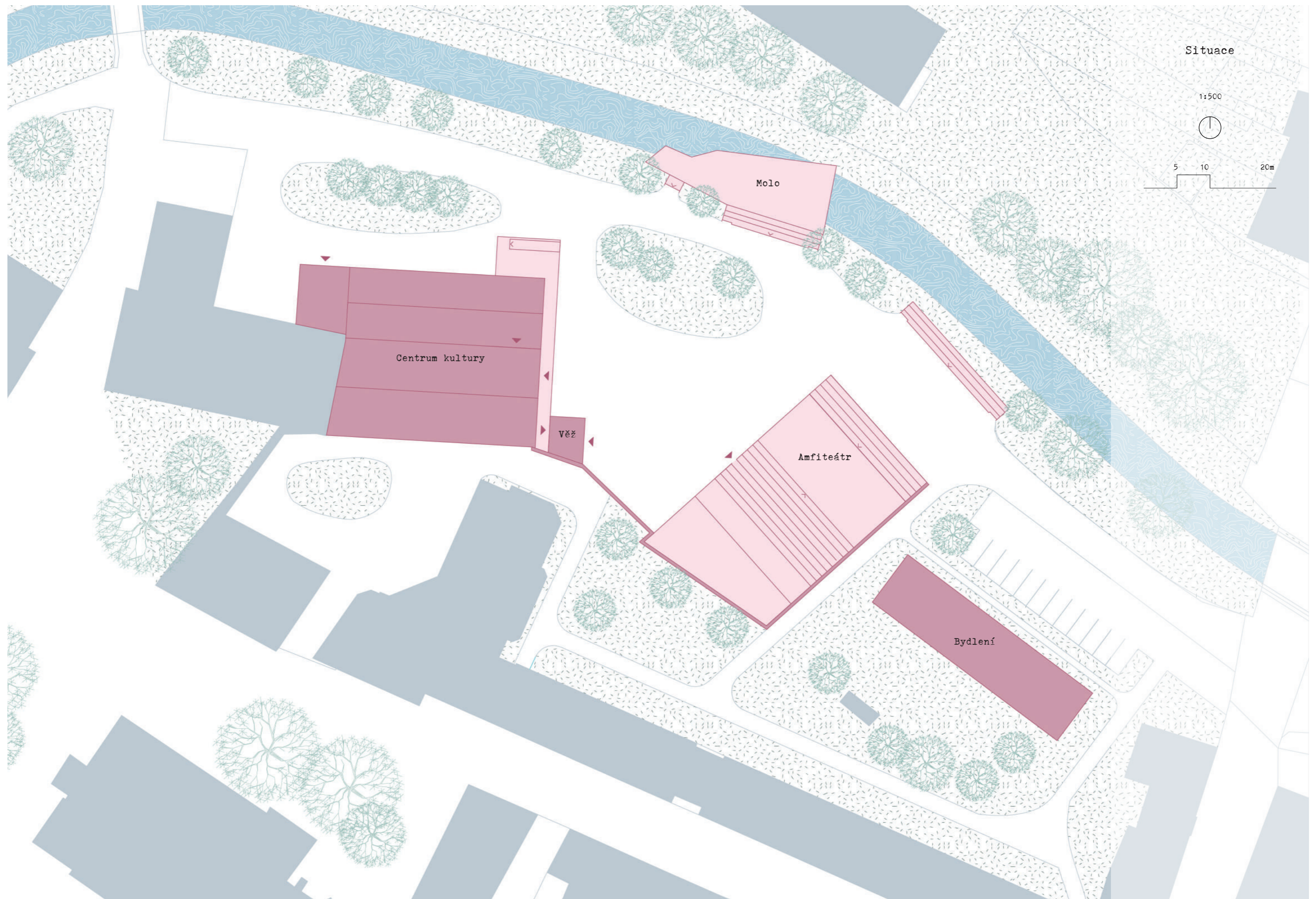
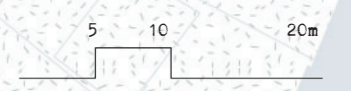
Nán. P. Otakara

Litovel-stra

Hvězdkova

Situace

1:500

Molo

Centrum kultury

věž

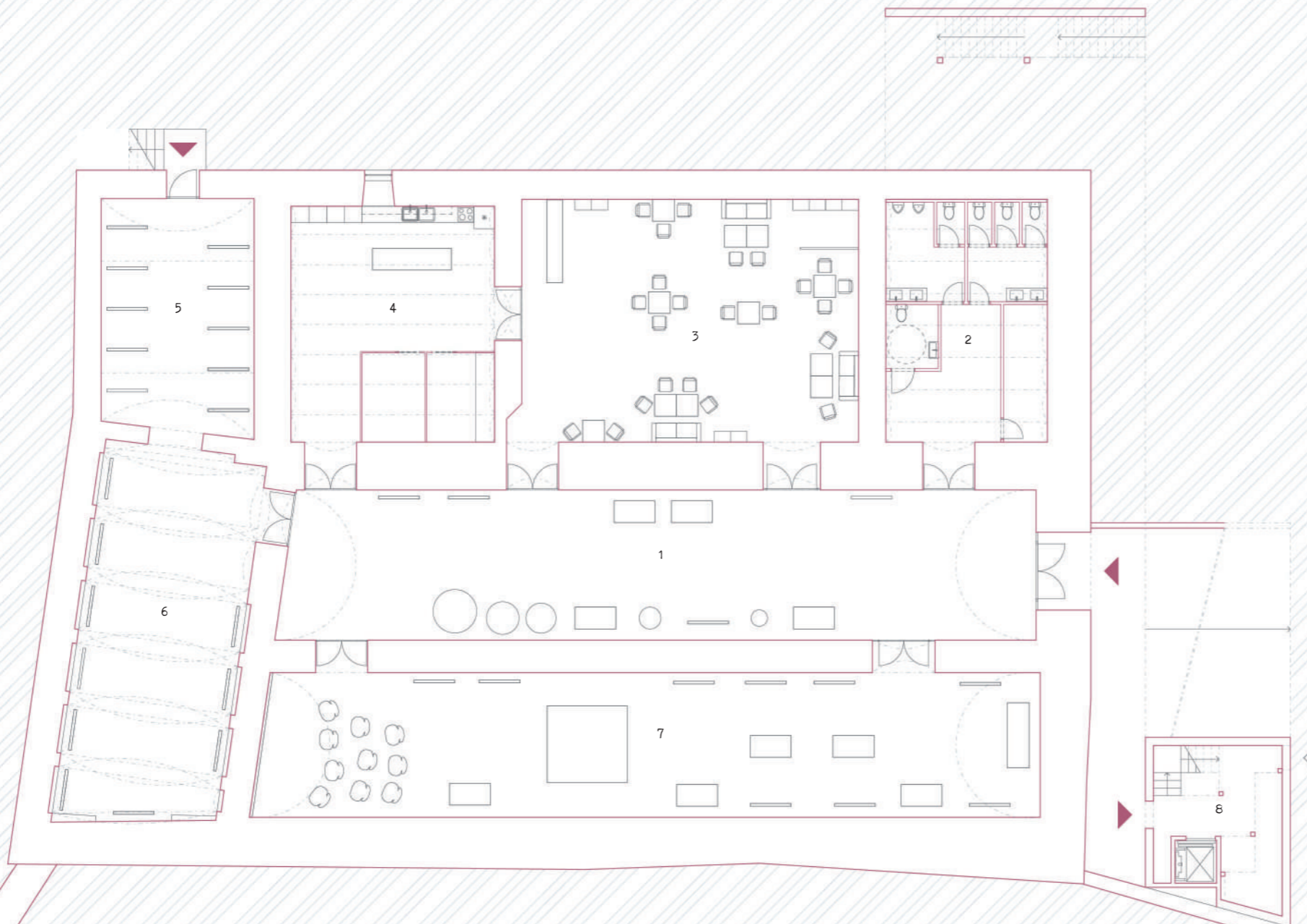
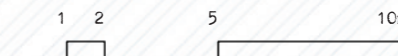
Amfiteátr

Bydlení

Pådorysy

Centrum kultury a věž 1PP

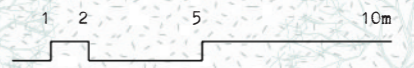
1:200

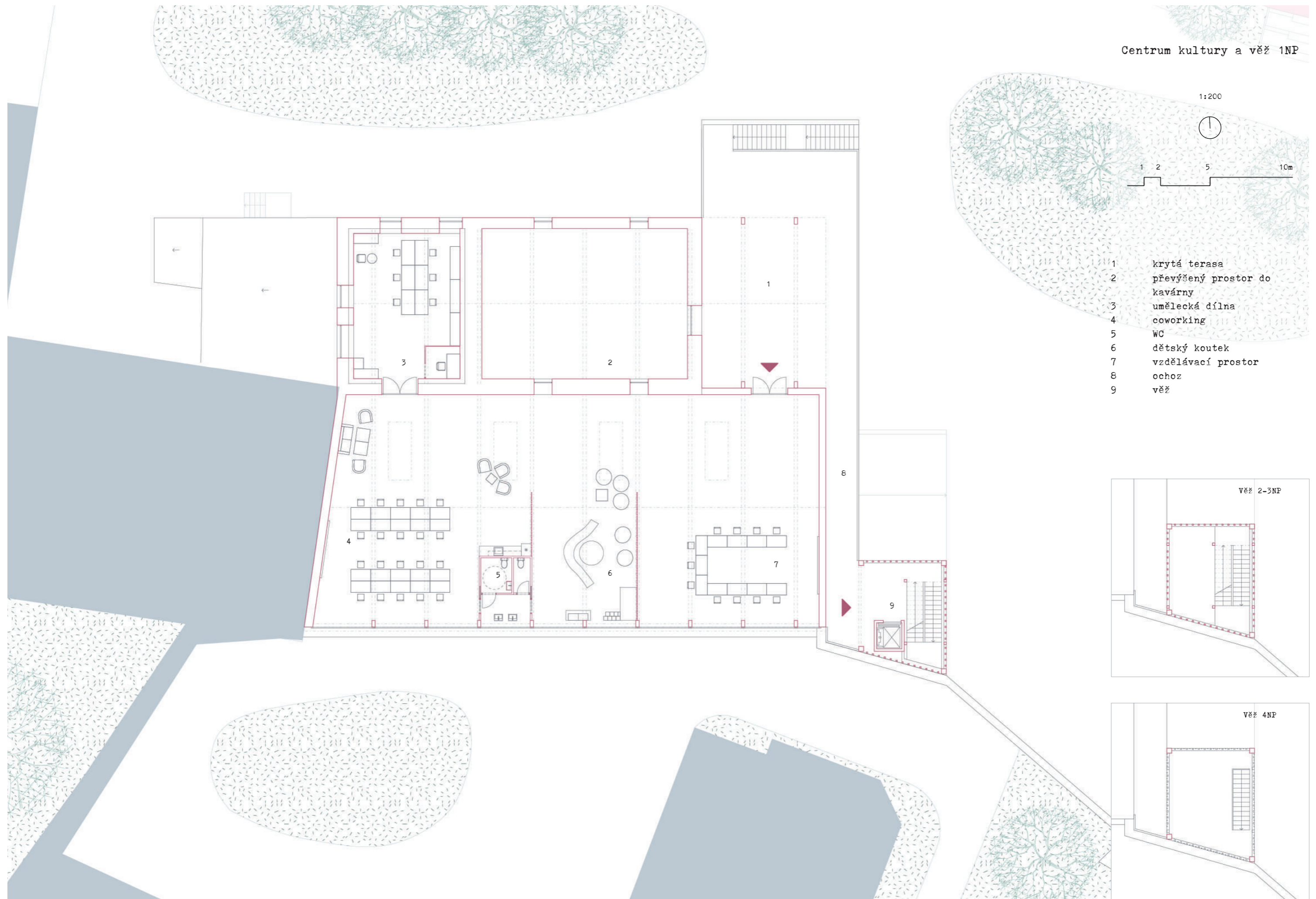
- 01 komunikační tepna
- 02 muzeum pivovarnictví
- 03 technické zázemí, WC, sklad
- 04 kavárna s dětským koutkem a knihovnou
- 05 zázemí kavárny
- 06 vedlejší vstup
- 07 galerie
- 08 muzeum Litovelkého Pomoraví
- 09 věž

Centrum kultury a věž 1NP

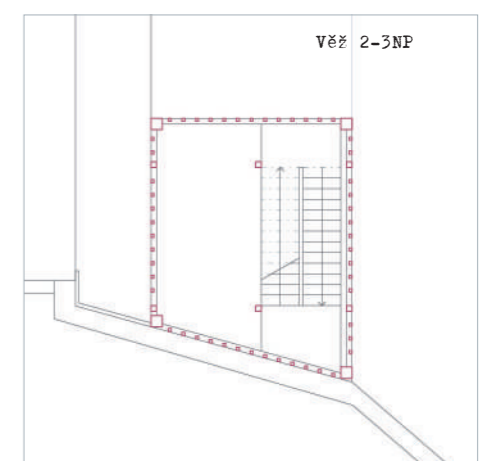
1:200

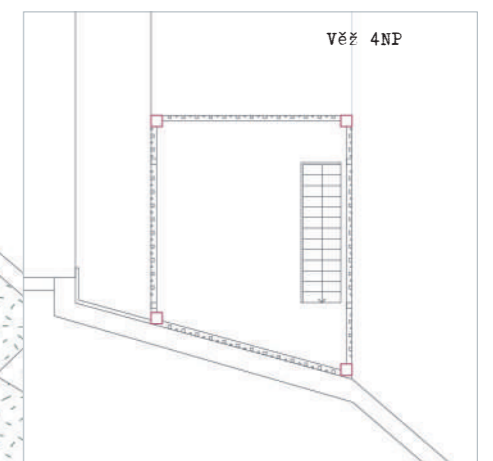
- 1 krytá terasa
- 2 převýšený prostor do kavárny
- 3 umělecká dílna
- 4 coworking
- 5 WC
- 6 dětský koutek
- 7 vzdělávací prostor
- 8 ochoz
- 9 věž

Věž 2-3NP

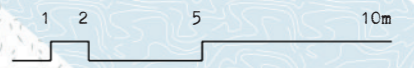

Věž 4NP

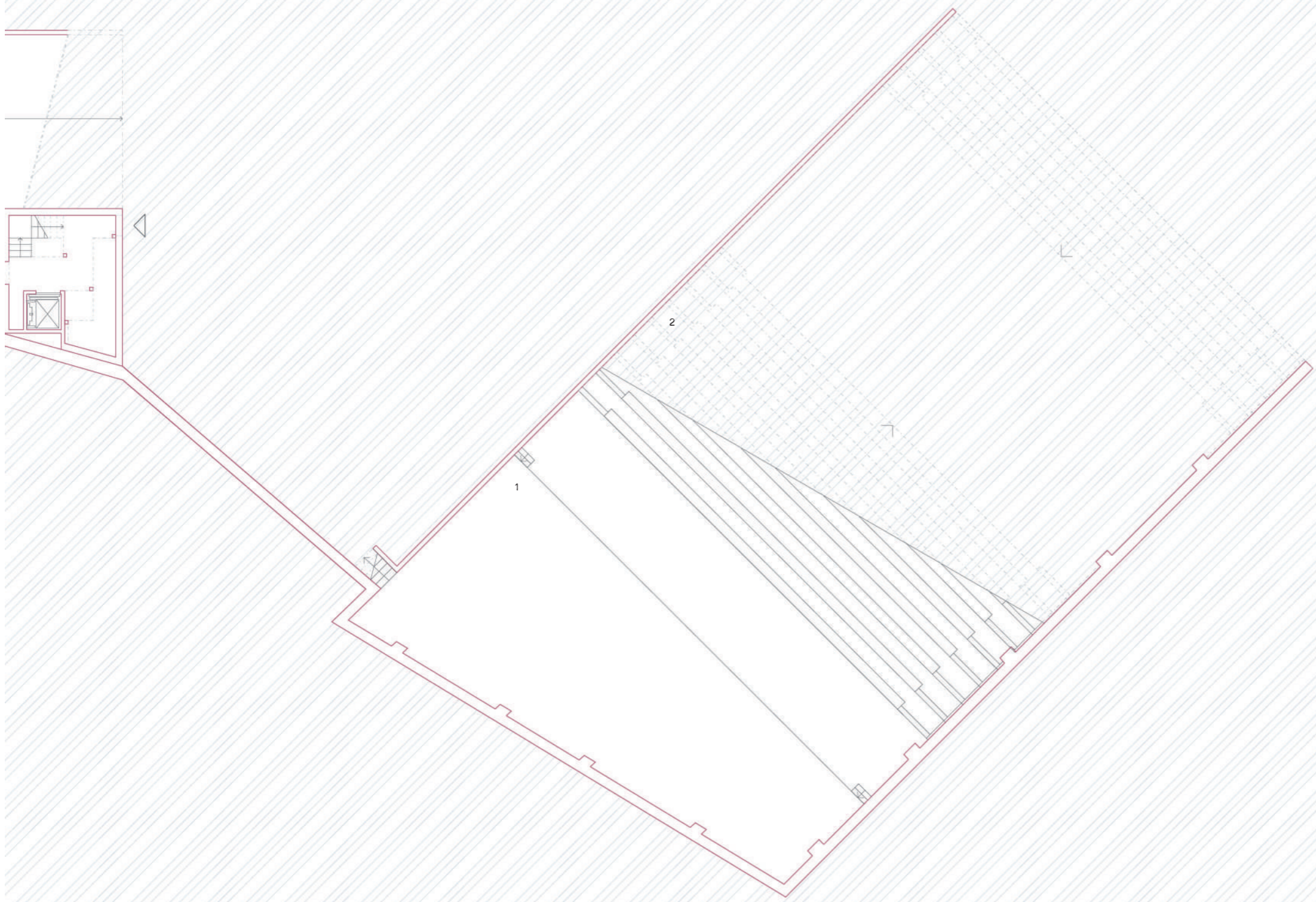

Amfiteátr 1PP

1:200

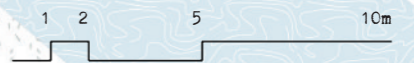

1 jeviště
2 hlediště

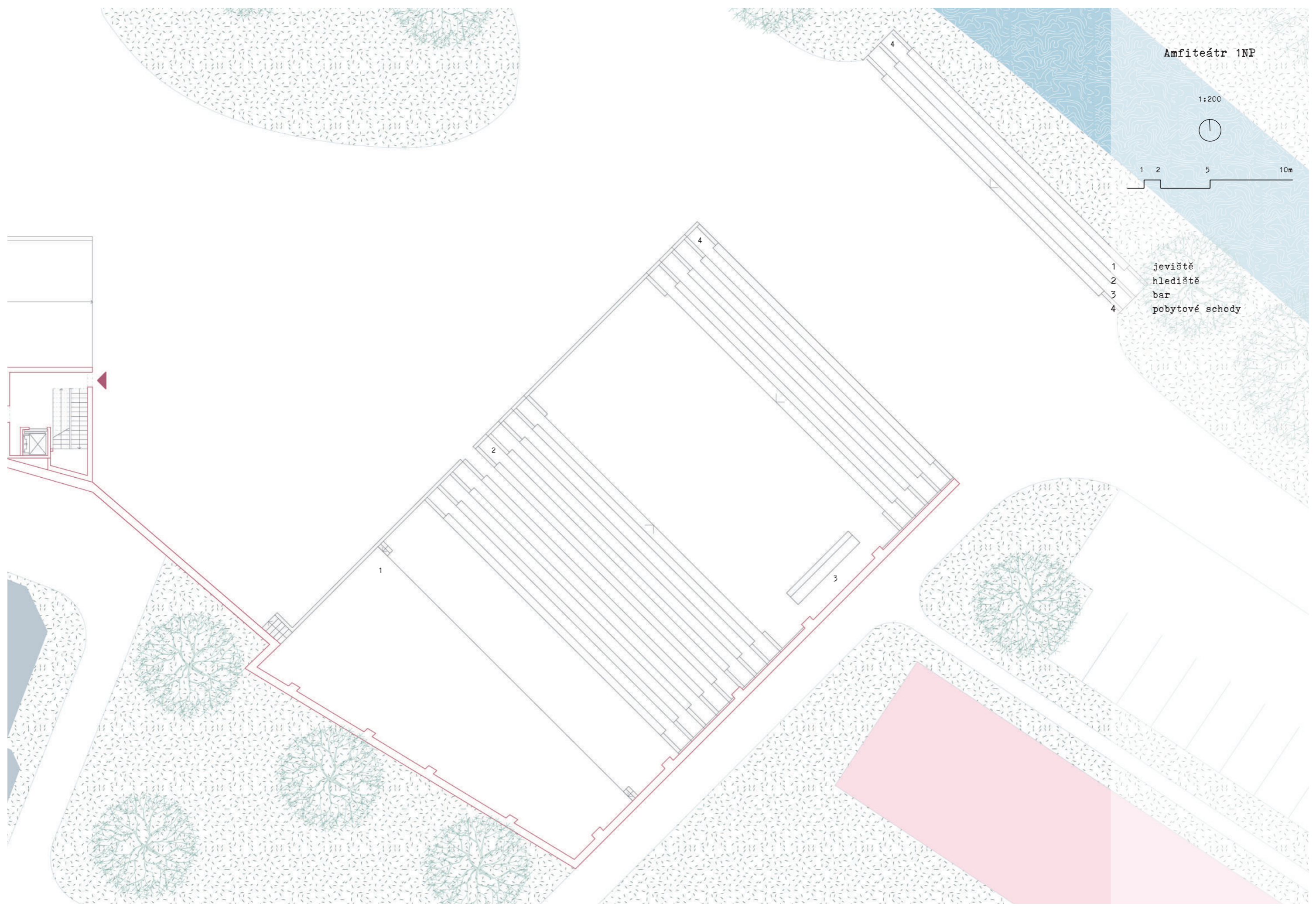
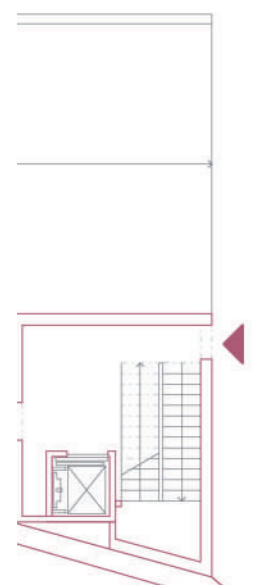

Amfiteátr 1NP

1:200

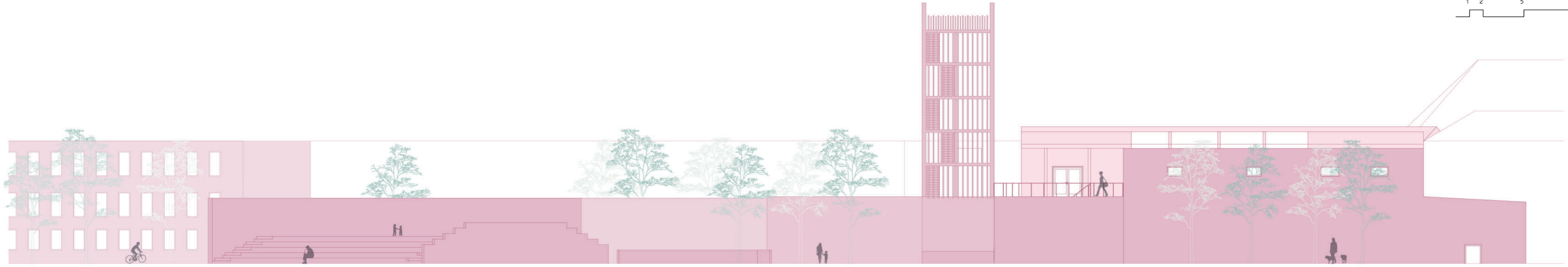
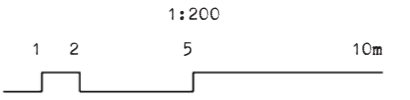

- 1 jeviště
- 2 hlediště
- 3 bar
- 4 obytné schody

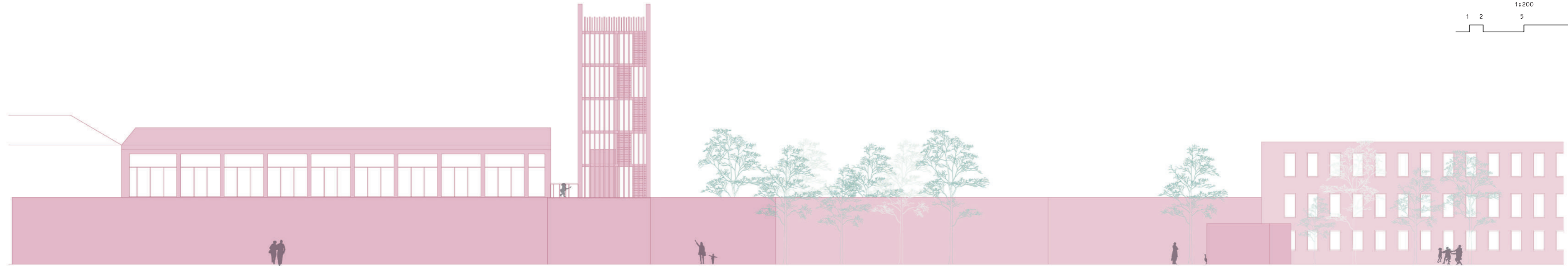
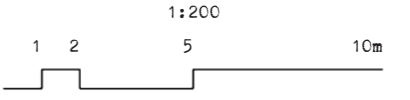

Pohledy

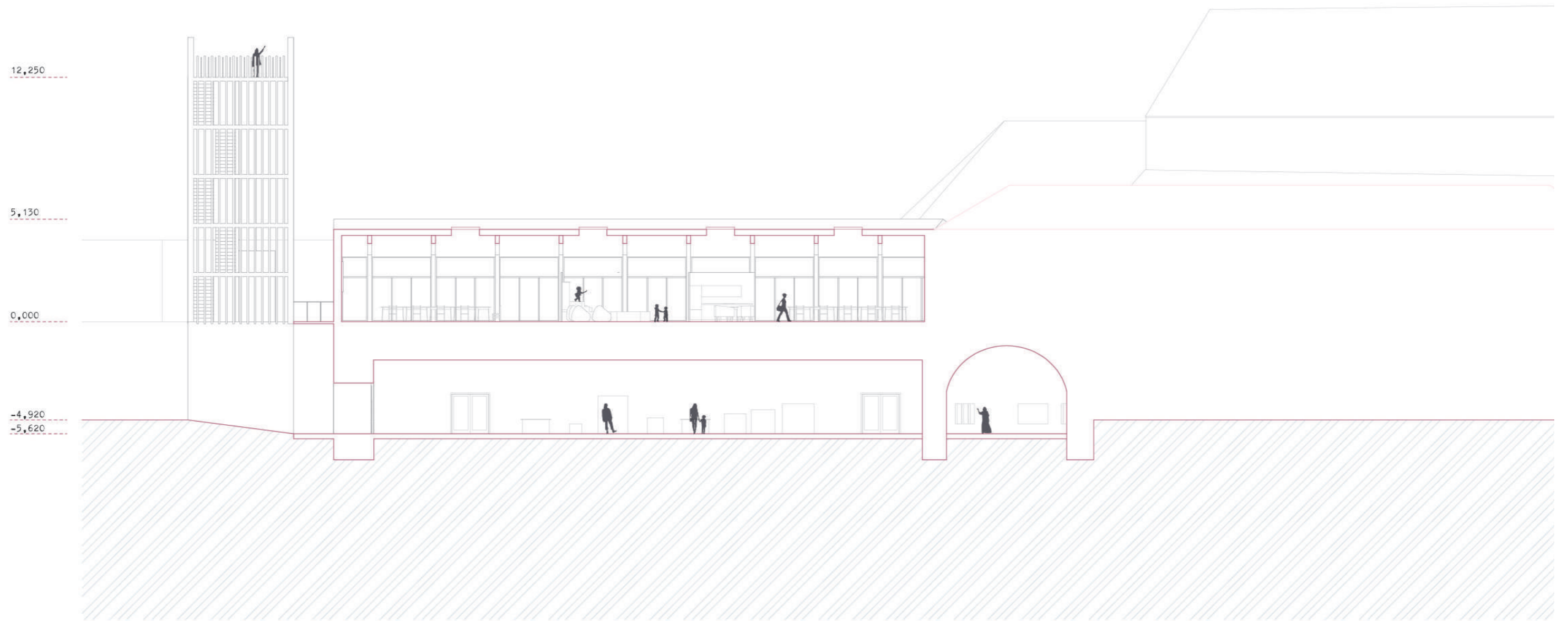
Pohled od řeky

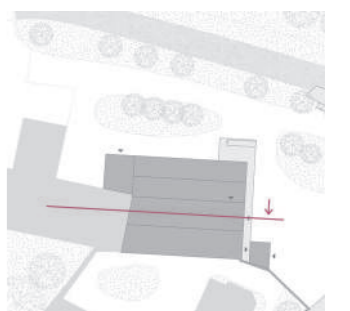
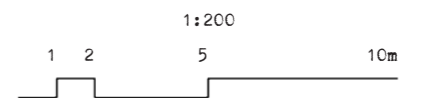
Pohled od města

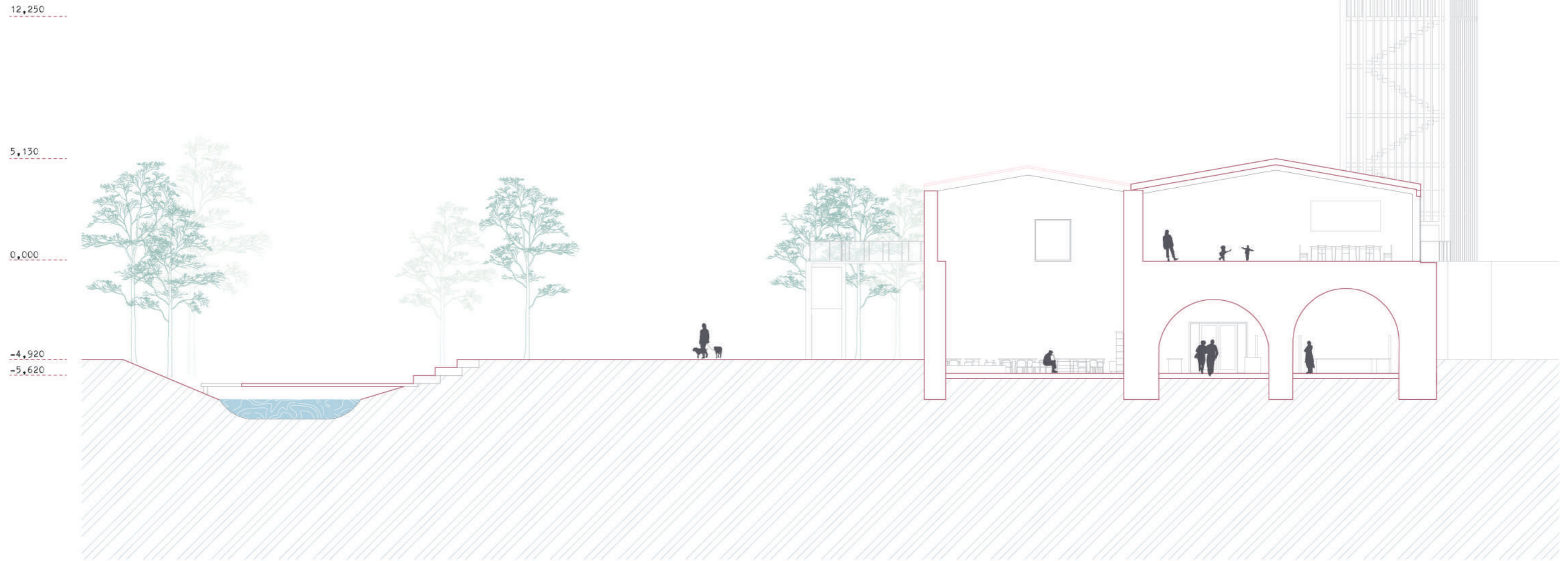

Řezy

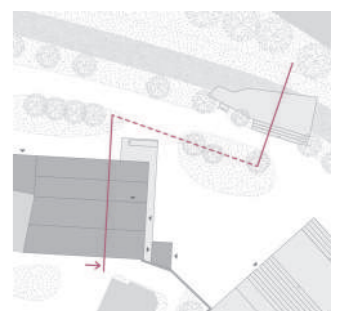
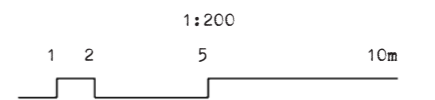

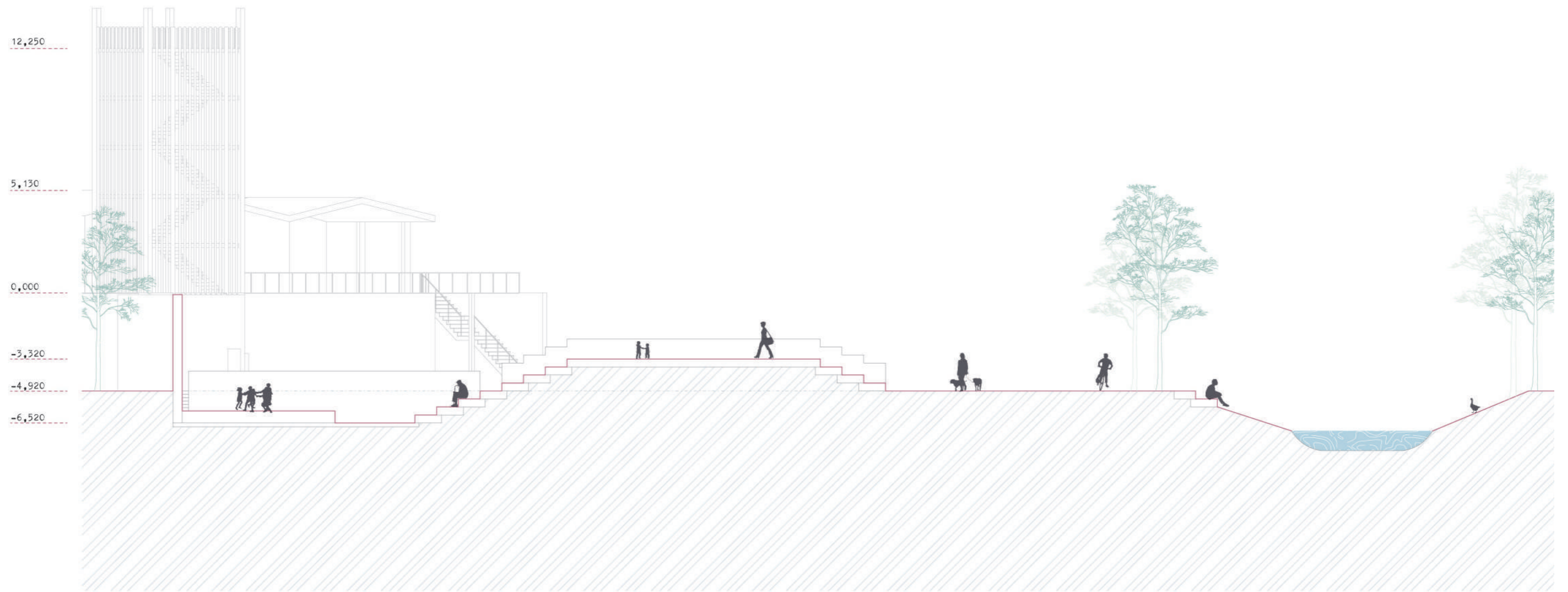
Centrum kultury řez A

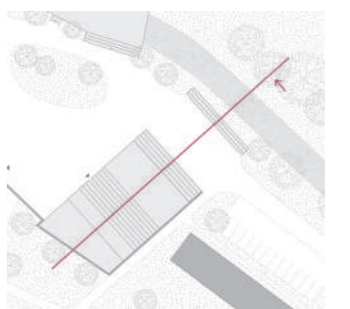
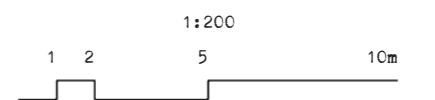

Centrum kultury řez B

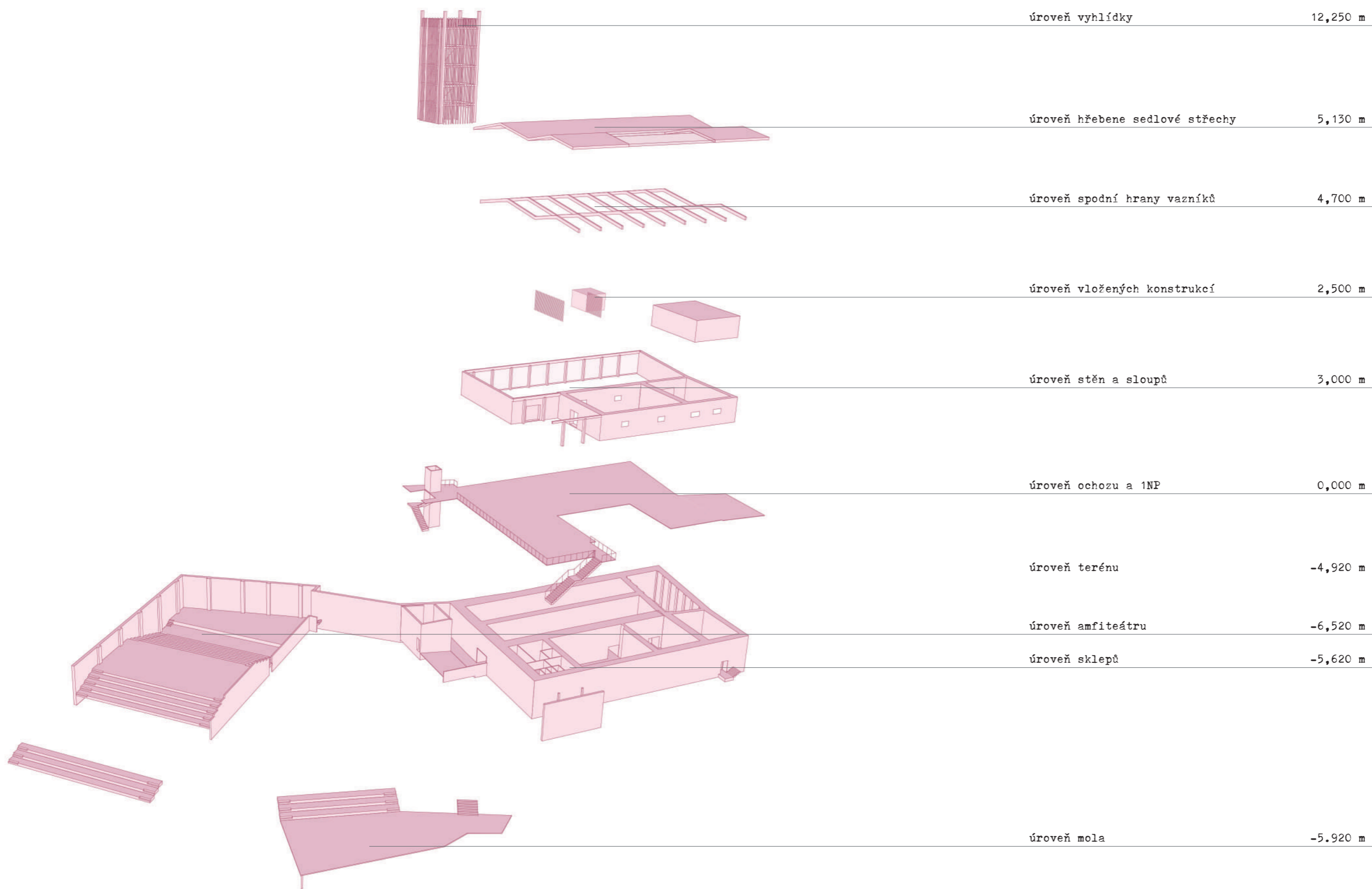

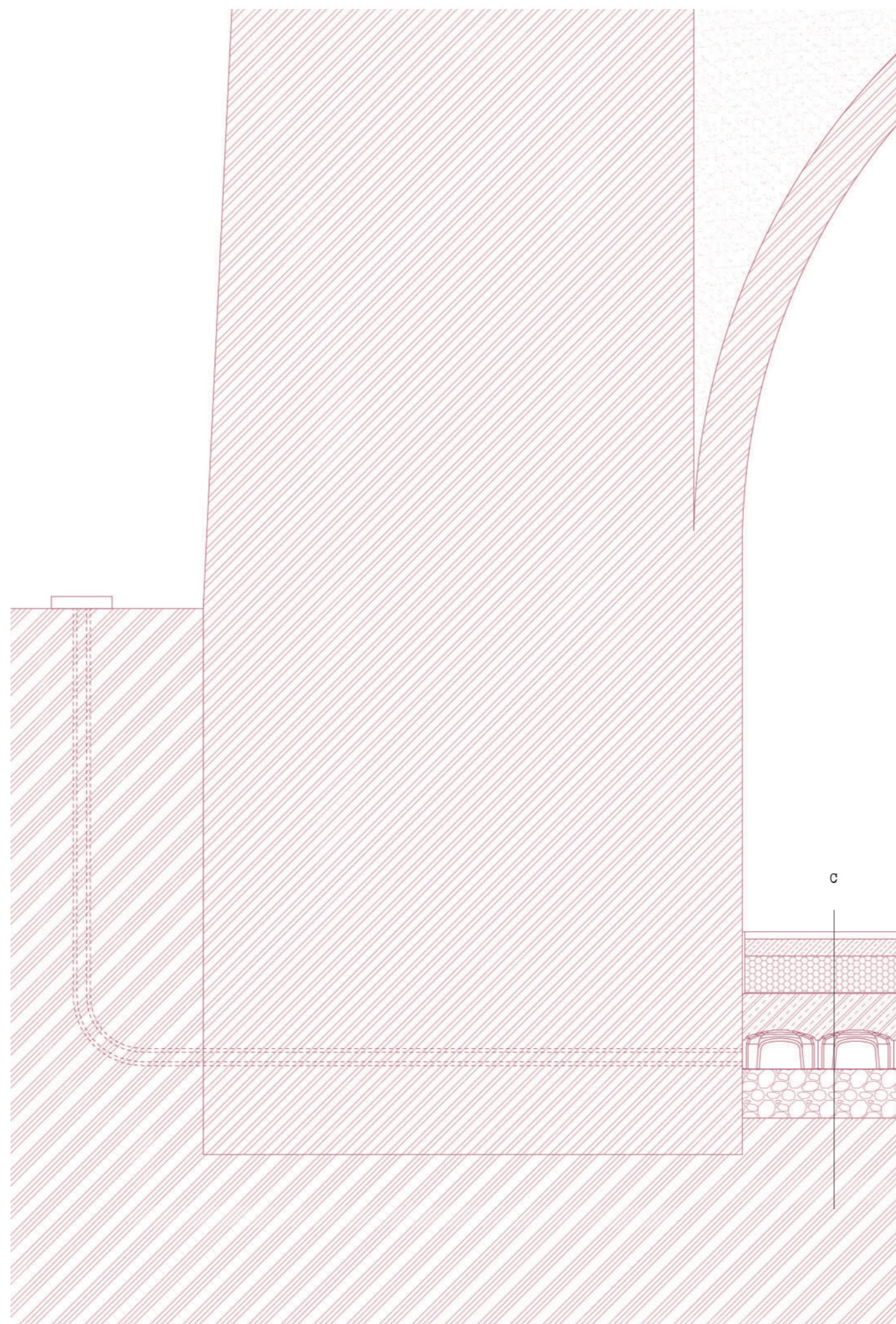
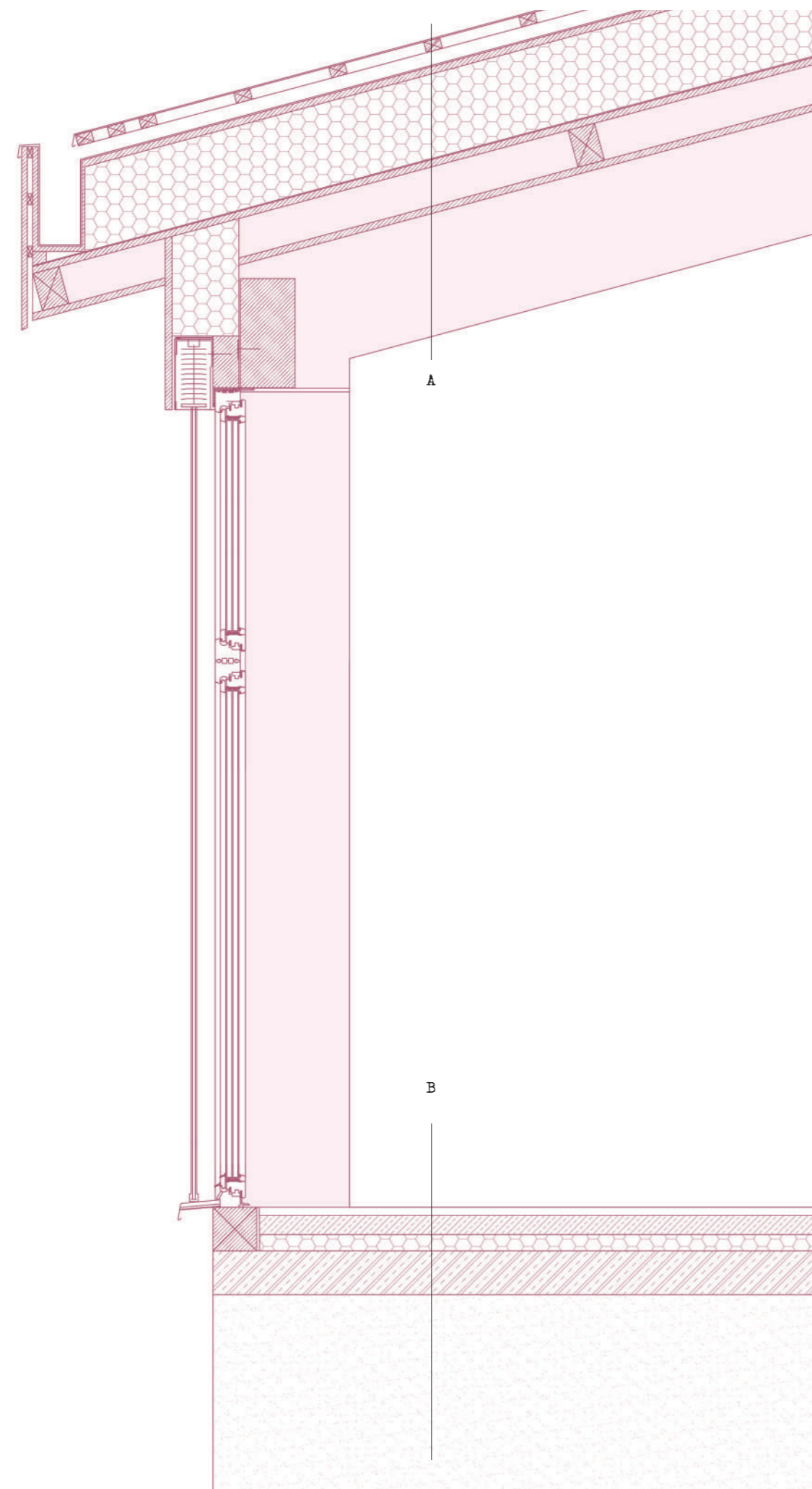

Amfiteátr řez

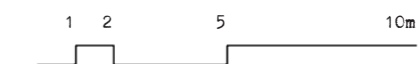
Konstrukční řešení

Detail jižní fasády

1:20

Skladba A - střecha

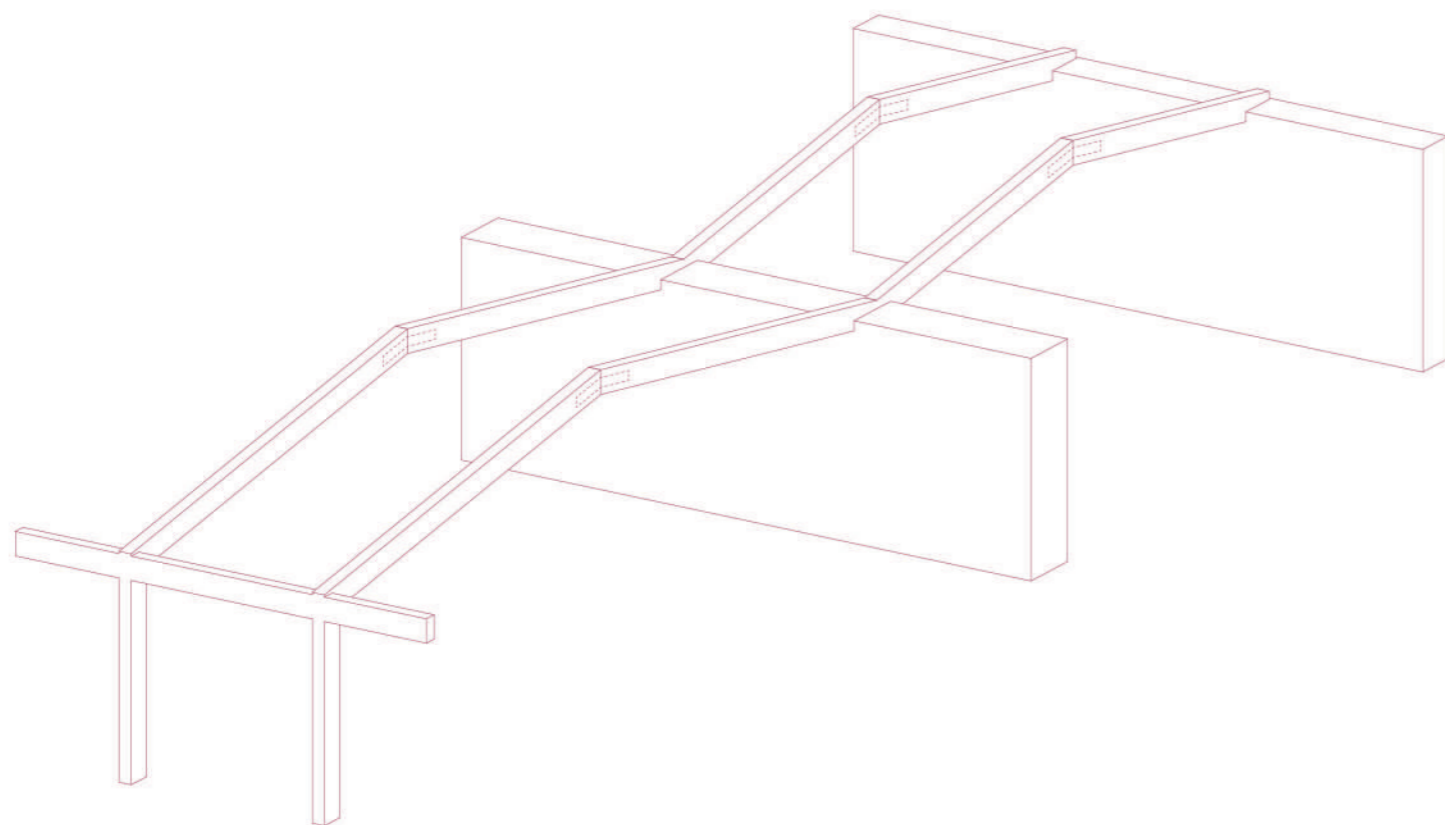
střešní krytina	0,6 mm
kontralatě 40x60 mm	40 mm
latě/vzduchová mezera	50 mm
pojistná hydroizolace DHV Satjamfol	5 mm
dřevěný záklop	25 mm
tepelně izolační vrstva ISOVER EPS 150 mm	300 mm
parotěsná vrstva Glastek AL mineral	4 mm
OSB deska	25 mm
nosné trámký 140x100 mm	140 mm
dřevocementová samonosná akustická izolační deska HERAKLITH - C	25 mm
vazník 600x200 mm	600 mm

Skladba B - podlaha nástavby

cementový pochozí potěr	30 mm
betonová mazanina C20/25 - vedení instalací	70 mm
separační vrstva - PE folie (lepené spoje)	-
minerální vata ISOVER Orsik	60 mm
ŽB deska	160 mm
násep sklepů	-

Skladba C - podlaha sklepa

cementový pochozí potěr	30 mm
betonová mazanina C20/25 - vedení instalací	70 mm
separační vrstva, PE folie	-
tepelná izolace XPS 150	150 mm
hydroizolační asfaltový pás Elastek	5 mm
betonová zálivka + kari síť	150 mm
Iglú tvarovky	160 mm
netkaná geotextilie	2 mm
štrkový podsyp	200 mm
původní zemina	-

Konstrukční systém nástavby

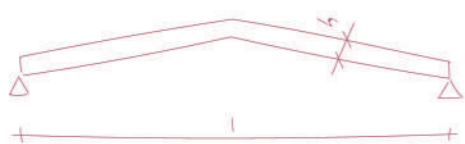
.....

Nové konstrukce budou výhradně ze dřeva, které vytváří příjemné vnitřní prostředí. Vznikne tak kontrast k původním zděným sklepům.

Bouraný štít směrem do dvora a navazující stěnu se vstupem navrhuji z Novatop (CLT) panelů. Ty jsou také použity v prostorách umělecké dílny pro lepší tepelnou izolaci. Střešní konstrukce je tvořena dřevěnými lepenými vazníky. Táhla jsou nahrazena skrytými styčnickovými plechy v jejich vrcholech a zajišťují tuhost spojení.

Vazníky nad větším otevřeným prostorem jsou na jedné straně opřeny na dřevěné sloupy, čímž vytvoří dřevěný rám, na druhé straně jsou uloženy na původní zděnou zeď, která je doplněna o železobetonový věnec. Výšku vazníků navrhuji na 400 mm a šířku 200 mm.

Vazníky nad větším prostorem jsou uloženy na železobetonový věnec na původní zděné zdi. V prostoru otevřené terasy jsou uloženy na dřevěné sloupy. Jejich výšku navrhuji 300 mm a šířku 200 mm.

$$l = 14 \text{ m}$$

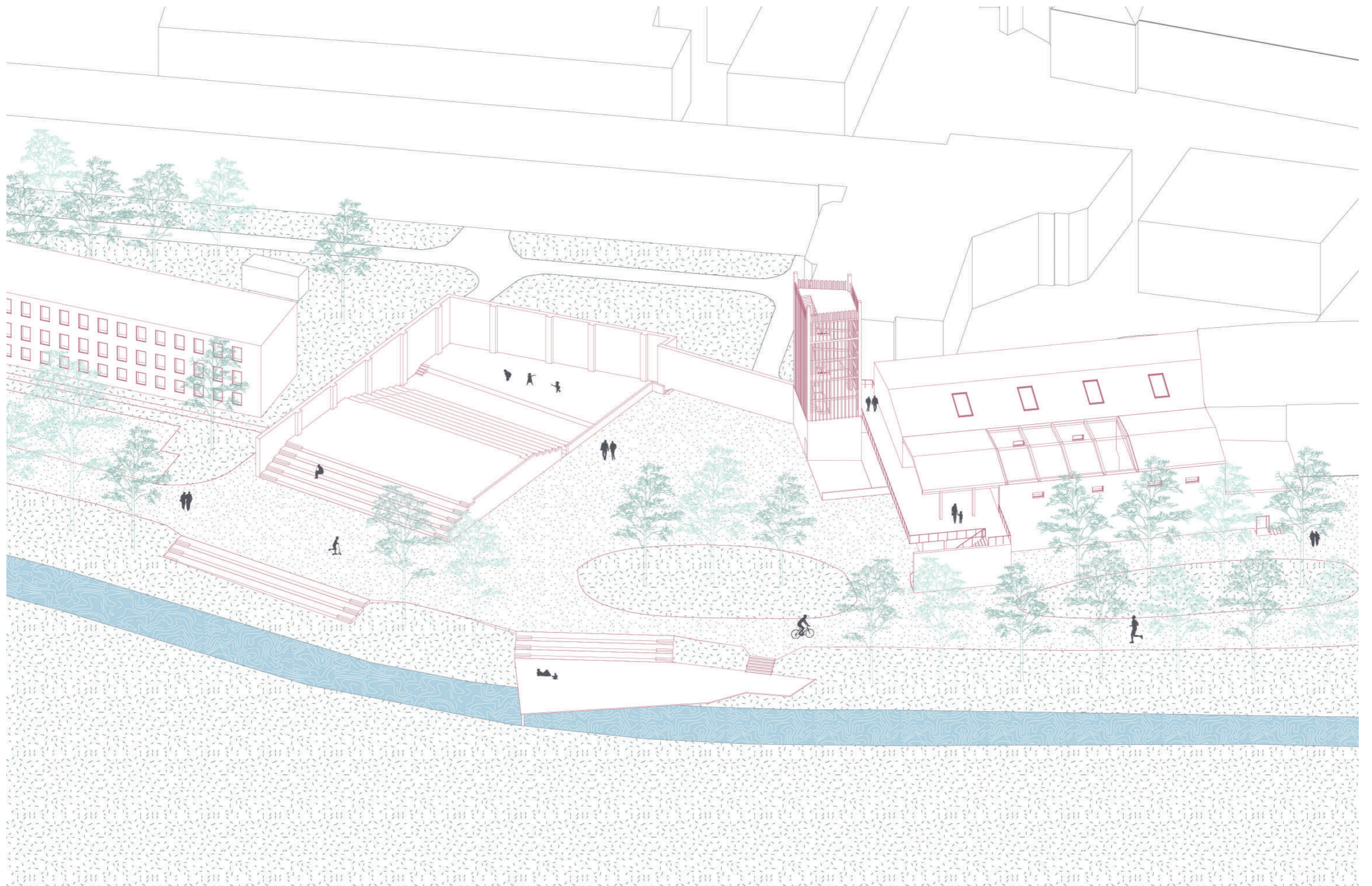
$$h = \frac{1}{40} = 0,35 \text{ m} = 0,4 \text{ m}$$

$$l = 9 \text{ m}$$

$$h = \frac{1}{40} = 0,225 \text{ m} = 0,3 \text{ m}$$

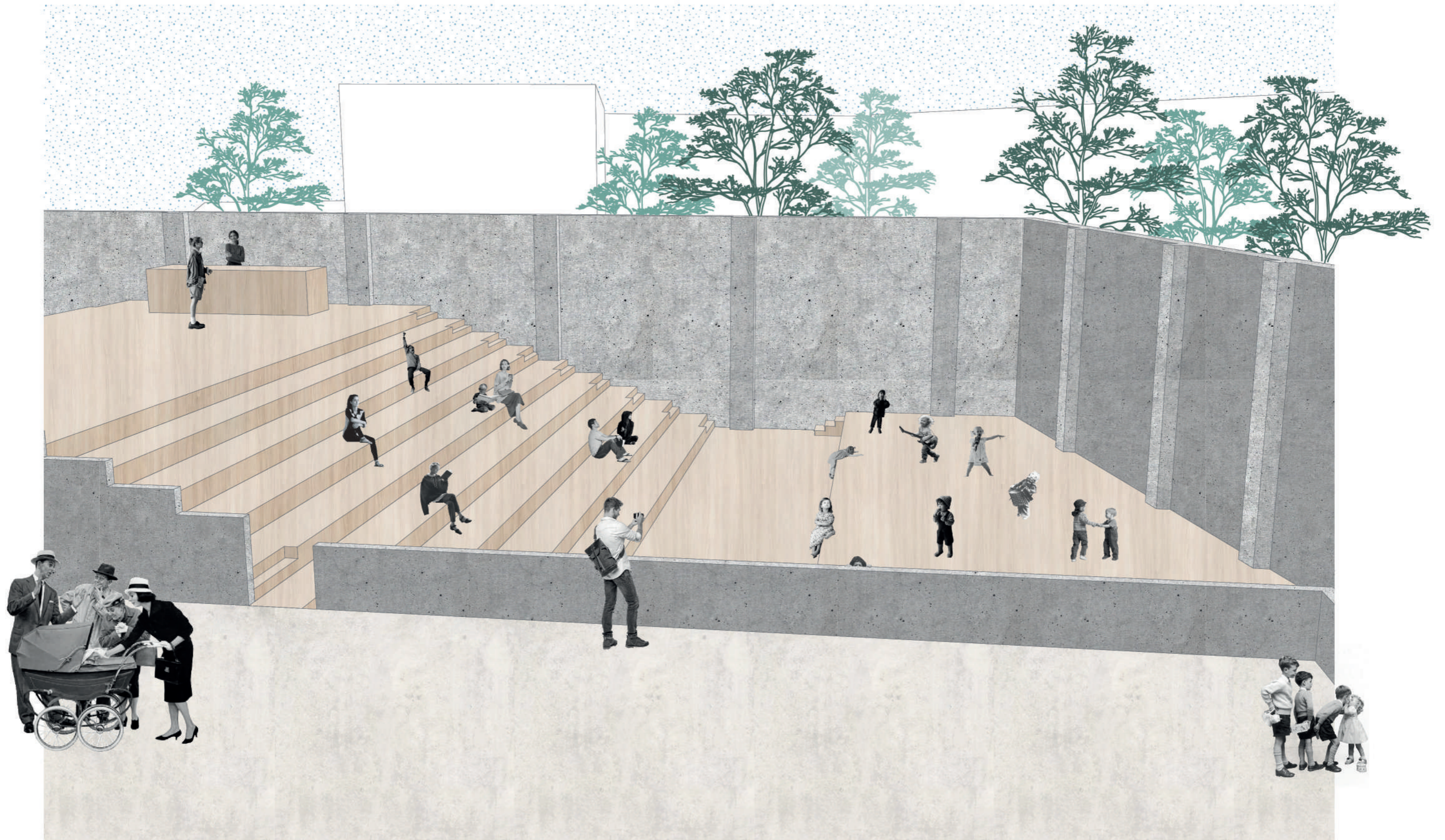
Vizualizace

ANALYTICKÁ ČÁST

Historie

- 1 Historie města Litovel [online]. Litovel, 19.1.2011 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.litovel.eu/cs/turistika/historie-mesta.html>
- 2 SKALIČKOVÁ, Andrea, 2019. Veřejný prostor Litovle a Uničova: srovnávací analýza. Olomouc. Diplomová práce. Přírodovědecká fakulta, katedra geografie, UPOL. Vedoucí práce Doc. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
- 3 SLAVÍČKOVÁ, Kamila, 2012. Historický land use města Litovle. Olomouc, 77 s. (18 999 slov). Diplomové práce. Univerzita Palackého, Katedra geografie. Vedoucí práce Pavel Klapka.
- 4 Příspěvatelé Wikipedie, Litovel [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2023, Datum poslední revize 10. 04. 2023, 16:29 UTC, [citováno 24. 04. 2023] <<https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Litovel&oldid=22660135>>
- 5 Müllerova mapa Čech z roku 1720 a Müllerova mapa Moravy z roku 1716 ve vydání z roku 1790. Laboratoř geoinformatiky [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=3vm
- 6 I. vojenské mapování - josefské. Laboratoř geoinformatiky [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=1vm
- 7 II. vojenské mapování - františkovo. Laboratoř geoinformatiky [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=1vm
- 8 III. vojenské mapování - františko-josefské. Laboratoř geoinformatiky [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=2vm
- 9 Uničovský (Český) rybník - Vodní plochy, koupaliště - Litovelské Pomoraví - Litovel. Mikroregion Litovelsko [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.litovelsko.eu/redakce/index.php?xuser=&lanG=cs&dr=461>
- 10 Litovli se říká Hanácké Benátky. Jedno z ramen řeky Moravy protéká centrem i dějinami města. Portál Českého rozhlasu [online]. 15.10.2022 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://region.rozhlas.cz/litovli-se-rika-hanacke-benatky-jedno-z-ramen-reaky-moravy-proteka-centrem-i-8847066>
- 11 Vodstvo - Litovelské Pomoraví - AOPK ČR. CHKO - Litovelské Pomoraví - AOPK ČR [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://litovelskepomoravi.nature.cz/vodstvo>
- 12 Státní okresní archiv Olomouc, Archiv města Litovle, listina inv. č. 2 CDM IV č. 294, s. 372 - 374.
- 13 Koudela, Miroslav - Nejstarší budova měšťanského pivovaru v Litovli. Koudela, Miroslav. In: Olomoucký archivní sborník / Opava : Zemský archiv v Opavě 11(30), (2002 [vyd. 2003],) s. 169-171.
- 14 Státní okresní archiv Olomouc, Archiv města Litovle, knihy, inv. č. 463, fol. 757
- 15 Státní okresní archiv Olomouc, Archiv města Litovle, knihy, inv. č. 463, fol. 3-4, Bezdečka J.: c. d., s. 226, 302, 349-350
- 16 ŠIK, Lubomír. Právovárečné domy v Litovli, 2. část [online]. [cit. 2017-06-08]. Dostupné z: <https://pivovaryolomoucka.estranky.cz/clanky/pravovarecne-domy-v-litovli.html>
- 17 Historie piva v Čechách [online]. Praha: Czech Beer Museum, 2023 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://beermuseum.cz/?page_id=120&lang=cs
- 18 Tradice piva v Litovli [online]. Litovel: Pivovar Litovel a.s., 2023 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://www.litovel.cz/cs/pivovar/historie>
- 19 Výrobce potravin: Pivovarník - Sladovník [online]. Litovel: Střední odborná škola Litovel, 2023 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://soslitovel.cz/pro-uchazece-ostudium/obory/vyrobce-potravin-pivovarnik-sladovnik/>

Kultura

- 1 Farnost Litovel. Římskokatolická farnost Litovel [online]. Litovel: Mgr. Daniel Bazala, 2008 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://farnostlitovel.cz/>
- 2 Charita Litovel - Město Litovel. Město Litovel [online]. Brno: Public4u, (C) 2000-2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.litovel.eu/cs/mesto/socialni-sluzby/charita-litovel.html>

- 3 PRAVIDELNÝ PROGRAM :: Mateřské centrum Rybička [online]. Brno: webnode, (C) 2011 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.mcrybicka.cz/pravidelny-program/>
- 4 Hodnocení činnosti Seniorklubu v roce 2022 - Město Litovel. Litovel [online]. Litovel: Public4u, (C) 2000-2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.litovel.eu/cs/mesto/socialni-sluzby/seniorklub/hodnoceni-cinnosti-seniorklubu-v-roce-2022.html>
- 5 CHKO Litovelské Pomoraví - Příroda a krajina - Litovelské Pomoraví - Litovel. MUZEUM Litovel [online]. Litovel: Public4u, (C) 2000-2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: https://www.litovelsko.eu/dr-cs/125-chko-litovelske-pomoravi.tml?fbclid=IwAR0xCSR0svlzOqlrB71lsBamRzGAFvxDC02VcHHqOvPudWeTNLdi_cakyUA
- 6 Hanácké Benátky na deltě bez moře. Dům přírody Litovelského Pomoraví [online]. Litovel: AOPK, 2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.dumprirody.cz/dum-prirody-litovelskeho-pomoravi/prohlidky-a-vylety/hanacke-benatky/?fbclid=IwAR3VsJzP9BrqBN7NTCOAtfzevWmJanan5vDRtOawkrf7tgOmN1Mz3YCrV5c>
- 7 Husův sbor (Litovel). Wikipedie [online]. San Francisco: Wikipedie: Otevřená encyklopedie., 9. 04. 2023, 08:17 UTCn. 1. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Hus%C5%AFv_sbor_\(Litovel\)&oldid=22640658](https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Hus%C5%AFv_sbor_(Litovel)&oldid=22640658)
- 8 MICHALEC, Pavel. Sokolské památky | Bývalá (původní) sokolovna Litovel. Sokolské památky [online]. Praha: sokol.eu, (C) 2017-2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.sokolskepamatky.eu/objekty/detail/byvala-puvodni-sokolovna-v-litovli/>
- 9 MICHALEC, Pavel. Sokolské památky | Sokolovna Litovel. Sokolské památky [online]. Praha: sokol.eu, (C) 2017-2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.sokolskepamatky.eu/objekty/detail/sokolovna-litovel/>
- 10 Historie | T. J. Sokol Litovel. T. J. Sokol Litovel [online]. Litovel: Tělocvičná jednota SOKOL Litovel, 2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.sokol-litovel.cz/historie/>
- 11 Hanácké Benátky na deltě bez moře. MĚSTSKÝ KLUB LITOVEL [online]. Litovel: Public4u, (C) 2000-2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.mklitovel.cz/cs/mestsky-klub/>
- 12 Historie - Městská knihovna Litovel. Městská knihovna Litovel [online]. Litovel: Public4u, (C) 2000-2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: https://www.knih-litovel.cz/cs/o-knihovne/historie.html?fbclid=IwAR0MU-hgLwqVcaXZTMfYc3N_Z2Uv8xafaKUEvAOPzZCv1VuhvXZooXSNj0
- 13 Historie budovy - Muzeum Litovel. MUZEUM Litovel [online]. Litovel: Public4u, (C) 2000-2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <http://www.muzeumlitovel.cz/cs/o-muzeu/historie-budovy.html?fbclid=IwAR05eOohUuIGUrOo1M6w1DDLifNgNntQP3N41BaWxfsiwKhkpvKHi7NMd88>
- 14 Kronika událostí - Muzeum Litovel. MUZEUM Litovel [online]. Litovel: Public4u, (C) 2000-2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <http://www.muzeumlitovel.cz/cs/o-muzeu/kronika-udalosti/?fbclid=IwAR1c9-UvpyOiIaluQ2GP7QtOVj19qikzUDhecK2H3MHWZUv6eB29CETPHs>
- 15 Historie | Rybáři v Litovli. ČRS MO Litovel [online]. Litovel: webdesign Litovel, 2004 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: http://www.crslitovel.cz/historie/?fbclid=IwAR0oiM6VVElj8ai42lKus6BO_QqQMPVX7Eav3fF3_1vBQTSKSDY7kwPhAJ4
- 16 IN LIFE - Půjčovna lodí - Nejlepší servis na řece Morava. IN LIFE [online]. Litovel: IN LIFE Morava, 2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.in-life.cz/>
- 17 Vodáctví - Město Litovel. Město Litovel [online]. Litovel: Public4u, (C) 2000-2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.litovel.eu/cs/turistika/litovel-v-pohybu/vodactvi.html>
- 18 Litovelská kavárna, pekárna a čokoládovna - Ubytovací a stravovací služby - Haná - Regionální značky. HANÁ regionální produkt [online]. Praha: Asociace regionálních značek, (C) 2010-2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: https://www.regionalni-znacky.cz/hana/cs/sluzby/detail/1856/litovelska-kavarna-pekarna-a-cokoladovna?k=sluzby&fbclid=IwAR31-yfo4JOEAj9ejlRENO0JGSDgoBHUV_xYdRAZahNG27ccaNr-saoBAU
- 19 Kontakt - Doubravský dvůr. Doubravský Dvůr [online]. Červenka: Šárka a Václav Osičkovi, (C) 2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: https://www.doubravskydvur.cz/?fbclid=IwARORoV4YB7upFxlI3iHiKRM-LkJHW7Lwqdg7if15z_k1vBZOPcbt7XXDoQg
- 20 Detail místa | Ověřeno rodiči. Stezka ztracených zvířátek Nový Dvůr - okres Olomouc [online]. Olomouc: Ověřeno rodiči, (C) 2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: https://overenorodici.cz/detail-mista/p1561-stezka-ztracenych-zviratek-novy-dvur-okres-olomouc?fbclid=IwAR3dDz5tIido6y9f5ID5wqKXy9JzaWYKvlzCOtbeo6q0_7Krmkgsb2oi-74w1DDLifNgNntQP3N41BaWxfsiwKhkpvKHi7NMd88

- 21 Úvod - Folklorní soubor HANAČKA. Folklorní soubor HANAČKA [online]. Litovel: Folklorní soubor HANAČKA, (C) 2020 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://www.hanacka-litovel.cz/>
- 22 PS Palora - úvod. PS Palora [online]. Litovel: PS PALORA, (C) 2000-2022 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://www.palora.cz/>
- 23 Hudební podvečery | Městský klub Litovel | Informuji.cz. Informuji.cz [online]. Praha: Informuji, (C) 2009 - 2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.informuji.cz/akce/o/34418-hudebni-podvecery/>
- 24 Základní umělecká škola Litovel. Základní umělecká škola Litovel [online]. Litovel: Public4u, (C) 2000 - 2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.zuslitovel.cz/>

Územní plán

- 1 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 4.
- 2 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 4.
- 3 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 5.
- 4 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 6.
- 5 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 6.
- 6 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 11.
- 7 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 11.
- 8 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 12.
- 9 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 12.
- 10 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 12.
- 11 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 13.
- 12 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 17.
- 13 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 21.
- 14 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 23.

- 15 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 24.
- 16 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 26.
- 17 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 29.
- 18 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 31.
- 19 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 34.
- 20 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 27.
- 21 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 28.
- 22 Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 57.

KONCEPT

- 1 Metoda hodnocení krajinného rázu dle LÖW & spol. - PDF Stažení zdarma. Docplayer [online]. Copyright (C) DocPlayer.cz [cit. 13.03.2021]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/16713145-Metoda-hodnoceni-krajinneho-razu-dle-low-spol.html>
- 2 Půdy - Litovelské Pomoraví - AOPK ČR. CHKO - Litovelské Pomoraví - AOPK ČR [online]. [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://litovelskepomoravi.nature.cz/pudy>
- 3 Reliéf - Litovelské Pomoraví - AOPK ČR. CHKO - Litovelské Pomoraví - AOPK ČR [online]. [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://litovelskepomoravi.nature.cz/relief>
- 4 Vodstvo - Litovelské Pomoraví - AOPK ČR. CHKO - Litovelské Pomoraví - AOPK ČR [online]. [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://litovelskepomoravi.nature.cz/vodstvo>
- 5 Historie města. Litovel [online]. Litovel, 19.1.2011 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.litovel.eu/cs/turistika/historie-mesta.html>
- 6 Vliv fortifikací na utváření a vývoj našich měst [online]. Brno, 2018 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: https://dspace.vutbr.cz/bitstream/handle/11012/136967/phd_fa2018.9.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Vysoké učení technické v Brně. Vedoucí práce Doc. Ing. arch. Karel Havlíš.
- 7 Genius loci - Sociologická encyklopedie. Sociologická encyklopedie [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Genius_loci
- 8 Středočeská krajina a její genius loci. In: CÍLEK, Václav. Makom - Kniha míst. Zborovská 40, Praha 5: Dokořán, 2004, s. 10. ISBN 80-86569-91-8.
- 9 In: Genius loci: Krajina, místo, architektura. 2. vydání. Praha 5: Dokořán, 2010, s. 4. ISBN 978-80-7363-303-5.

strana 18
Historicka_litovel. In: Litovel [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.litovel.eu/galerie/obrazky/image.php?img=191889&x=800&y=476>

strana 20
Mapa Litovle z roku 1834. In: Wikipedie [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Litovel#/media/Soubor:Litovel,_mapa,_1834.jpg

strana 22
Müllerova mapa Moravy. In: Archiv geoportálu ČÚZK [online]. [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>
První vojenské mapování - Morava. In: Laboratoř geoinformatiky [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_region.pl?lang=cs&map_root=1vm&map_region=mo

strana 23
Druhé vojenské mapování - Morava. In: Laboratoř geoinformatiky [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_region.pl?lang=cs&map_root=2vm&map_region=mo
III. vojenské mapování - 1:25 000. In: Laboratoř geoinformatiky [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=3vm&map_region=25&map_list=4158_1

strana 24
Sokolovna černobílá nedatovaná. In: Město Litovel na starých pohlednicích [online]. Litovel [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.litovel.eu/cs/fotogalerie/mesto-litovel-na-starych-pohlednicich.html>

strana 26
Letecké snímky 1953. In: Archiv geoportálu ČÚZK [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap.html?typ=lms&idrastru=WMSA08.1953.LI.TV23.09310&bz=-558466.42,-1108240.49>

strana 27
Letecké snímky 2003. In: Mapy.cz [online]. seznam.cz [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://mapy.cz/letecka-2003?l=C&x=17.0750850&y=49.7015172&z=16>

strana 28
III. vojenské mapování - 1:25 000. In: Laboratoř geoinformatiky [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=3vm&map_region=25&map_list=4158_1

strana 30
Ortofotografie. In: Geoprohlížeč [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

strana 33
9 Litovel-měšťanský-1926. In: Pivovar.cz [online]. 2014 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://www.pivovar.cz/historicke-fotky/litovel-mestansky-1926/>

strana 40
Farnost Litovel. Římskokatolická farnost Litovel [online]. Litovel: Mgr. Daniel Bazala, 2008 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://farnostlitovel.cz/>

strana 41
Pohádkový svět ::. In: Mateřské centrum Rybička [online]. Brno: webnode, (C) 2011 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.mcrybicka.cz/fotogalerie/a2018/pohadkovy-svet/#img-20180813-090924-jpg>

strana 42
LITOVELSKÉ NOVINY. Turistická sezóna zahájena. sobota 14. dubna byla v Litovli zahájena turistická sezóna. Teplé a slunečné počasí přálo jak pěším - PDF Stažení zdarma. In: LITOVELSKÉ NOVINY. Turistická sezóna zahájena. sobota 14. dubna byla v Litovli zahájena turistická sezóna. Teplé a slunečné počasí přálo jak pěším [online]. Praha: DocPlayer, 2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: https://docplayer.cz/112681077-Litovelske-noviny-turisticka-sezona-zahajena-sobota-14-dubna-byla-v-litovli-zahajena-turisticka-sezona-teple-a-slunecne-pocasi-pralo-jak-pesim.html?fbclid=IwAR1PHPiXmApfem19vNsGCkxngKkGoRRL7YD_ve9WbGluwb6Uj8

strana 43
Dům přírody Litovelského Pomoraví - ESTAV.cz. In: Dům přírody Litovelského Pomoraví [online]. Praha: TOPINFO, (C)2014-2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.estav.cz/cz/2093.dum-prirody-litovelskeho-pomoravi>

strana 44
Historie | T. J. Sokol Litovel. T. J. Sokol Litovel [online]. Litovel: Tělocvičná jednota SOKOL Litovel, 2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.sokol-litovel.cz/historie/>

strana 45
Litovel-Městský klub - Měšťanský dům | Turistika.cz. In: Litovel-Městský klub [online]. Praha: Turistika.cz, (C) 2007 - 2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/litovel-mestsky-klub/detail>

strana 46
Historie - Městská knihovna Litovel. Městská knihovna Litovel [online]. Litovel: Public4u, (C) 2000-2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: https://www.knih-litovel.cz/cs/o-knihovne/historie.html?fbclid=IwAROMU-hgIwqvCaXZTMfYc3N_Z2Uv8x0faKU6evACPzZCv1VuhvXZooXSNj0

strana 47
Muzeum Litovel - Kudy z nudy. In: Muzeum Litovel [online]. Praha: CzechTourism, (C) 2023 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/muzeum-litovel>

strana 50
Facebook. In: Litovel 1252 [online]. Kalifornie: Michal Petřík, 2022 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=8748645611827689&set=g.742973712540396>

strana 51
Zařijte Litovelsko na kole i na vodě | Střední morava | Střední Morava. In: Střední Morava [online]. Olomouc: Sdružení cestovního ruchu - Střední Morava, (C) 2017-2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://stredni-morava.cz/cs/stredni-morava/37-zazijte-litovelsko-na-kole-i-na-vode.html>

strana 54
Litovelská kavárna. In: Facebook [online]. Kalifornie: Litovelská kavárna, 2022 [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=594008288797626&set=pb.100045653815837.-2207520000.&type=3>
Nový Dvůr, Červenka. In: Doubravský Dvůr [online]. Litovel: Luděk Vlášil, 06/2022n. 1. [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/palac-dum-novy-dvur-doubravsky-dvur>

strana 55
Hanácké benátky (2013) - Folklorní soubor HANAČKA. In: Folklorní soubor HANAČKA [online]. Litovel: Folklorní soubor HANAČKA, (C) 2020 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://www.hanacka-litovel.cz/hanacke-benatky-2013.html>

strana 60

Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: Hlavní výkres. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>
Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: Hlavní výkres - grafická legenda. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>
Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: Hlavní výkres - grafická legenda. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>

strana 62

Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: Hlavní výkres. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>

strana 64

Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: Hlavní výkres. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>

strana 66

Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: Hlavní výkres. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>

strana 68

Mapy Google [online]. Mountain View, Kalifornie, USA: Google, 2023 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/place/Litovel/@49.7003665,17.0758979,3978m/a=!3m1!1e3!4m6!3m5!1s0x471240dfb539f41f:0x61870e230ce7c56e!8m2!3d49.7012089!4d17.0761547!16zL20vMDg0czdx!5m1!1e4>

strana 70

Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: Výkres koncepce veřejné infrastruktury. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>
Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 4
Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 4.
Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 4.

strana 72

Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: Výkres koncepce veřejné infrastruktury. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>
Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 4.

strana 73

Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: Výkres koncepce veřejné infrastruktury. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>
Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 4.

strana 74

Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: Výkres koncepce veřejné infrastruktury. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>
Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 4.

strana 75

Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: Výkres veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>
Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 4.
Právní stav po změnách č. 1a, 1b, 2: 503444_TEXT. In: Portálu územního plánování [online]. Brno: ATELIER URBI spol. s r.o., 2015 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <http://uap.olkraj.cz/upd/Detail-uzemniho-planu-2285?conversationContext=1>. Strana 4.

strana 76

Pasport objektů na parc.č.st. 669 a st. 16/2, k.ú. Litovel. Olomouc 779 00, Tovární 41, 08/2022n. l. Pasport stavby. ASET studio. Vedoucí práce Ing. arch. Stanislav Srnec. Investor: Město Litovel, nám. Přemysla Otakara 778, 784 01 Litovel, IČO 00299138.

strana 96, 97, 98, 99, 100, 112, 114 a 120

Ortofoto ČR. In: Geoprohlížeč [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

